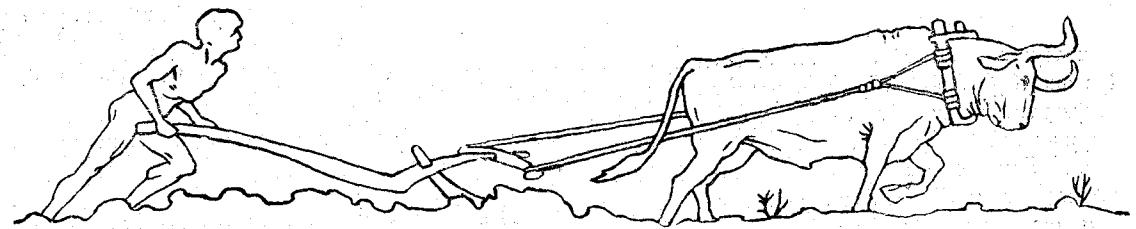

Ο ΓΛΑΔΣΤΩΝ

ΠΑΝΔΘΗΝΑΙΔΑ

ΕΤΟΣ Ι 15 ΙΑ.
ΝΟΥΑΡΙΟΥ 1910

Ο ΓΛΑΔΣΤΩΝ ΚΑΙ Η ΕΛΛΑΣ

— ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ —

«Ηπείρου μοίρα ίδε Θεσσαλίη φάσις ιερὸν δόκας ἐλευθερίης, δουλοσύνης ἀλέων. Τῆς δὲ εὐεργεότερης μνήμων Ἑλλὰς τόδε ἀγαλμα είστοτο σοι, Γλάδστων, οὐκ οὐέος ἀδάνατον.»

[Ἐπίγραμμα τοῦ πρὸ τοῦ Πανεπιστημίου ἀγάλματος τοῦ Γλάδστωνος.]

Οταν ἀπέθανεν ὁ Γλάδστων ἥκουνα τοὺς γεροντοτέρους τῆς πατρίδος μου, τὴν ζώσαν ίστορίαν τῶν συγχρόνων του, νὰ διηγοῦνται τόσα πράγματα διὰ τὴν ἐπίσκεψίν του εἰς τὴν Ζάκυνθον, ὅταν εἶχεν ἔλθει εἰς τὴν Ἐπτάνησον, ὡς ἀπεσταλμένος τῆς ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως διὰ τὸ ζῆτημα τῆς ἑνώσεως. Μοῦ ἔλεγον ὅτι ἡ πατρίς μου ἐφάνη ἡ περισσότερον ἐλληνικὴ τῶν Ιονίων νήσων. Ὁ Γλάδστων ἐρχόμενος εὗρε τὸν λιμένα τῆς Ζακύνθου πλήρη λέμβων μὲ ἐλληνικὰ σημαίας καὶ μὲ ἐπιγραφὰς ἑνθουσιώδεις:

«Ζήτω δὲ φιλέλλην Γλάδστων, δὲ προετοιμαστής τῆς ἑνώσεως.»

Ο ἑνθουσιασμὸς εἶχε κυριεύσει τὸν λαόν. Οἱ δρόμοι ἥσαν σημαιοστόλιστοι. Ὁ Μηροπολίτης Ζακύνθου μετὰ πολλῶν ιερέων ἐκόμισαν πρὸς τὸν Γλάδστωνα τὸ ὑπέρ τῆς ἑνώσεως ψῆφισμα.

Ολαὶ αὐταὶ αἱ ἀφηγήσεις παρίστανον εἰς τὴν παιδικὴν μου φαντασίαν μεγάλην καὶ συμπαθῆ τὴν μοδὴν τοῦ Γλάδστωνος, διότι κάμνομεν γνωριμίαν μὲ τοὺς μεγάλους ἄνδρας, οἱ ὅποιοι διαιωνίζονται εἰς τὰς δέλτους τῆς Ιστορίας, ἀπαράλλακτα δπως καὶ μὲ τοὺς κοινοὺς θνητούς. Τοὺς μὲν τοὺς γνωρίζομεν ἀπὸ ἔνα βιβλίον, ἀπὸ μίαν ἀφήγησιν ἢ ἀπὸ τὴν ὑστερόφημιαν, τοὺς δὲ τοὺς συναντῶμεν εἰς τὸν δρόμον, εἰς τὸ καφενεῖον, ἢ εἰς μίαν συναναστροφήν.

Ἡ πρώτη μου αὐτὴ ἀγάπη πρὸς τὸν Γλάδστωνα ἐμεγάλωσεν, ὅταν ἀργότερα ἐμελέτησα τὸν βίον του καὶ τὴν ίστορίαν τῆς ἐποχῆς του.

Ο Γουλιέλμος Γλάδστων ἦτο υἱὸς ἐνὸς βουλευτοῦ καὶ μεγαλεμπόρου. Ἀνετράφη ἐνῷ εἰς τὸ πολιτικὸν στερέωμα τῆς Ἀγγλίας ἐμεσουράνει ὁ ἀστήρ τοῦ φιλέλληνος Κάνιγγ. Ἡτο παιδὶ ἀκόμη

δταν ἀντήχει ἡ ἥρωϊκὴ κραυγὴ τῆς Ἑλληνικῆς ἀναγεννήσεως, ἀνδρόυμενος δὲ κατόπιν, παρηκολούθησε μὲ ἀγάπην τὰ πρῶτα βῆματα τοῦ νεοελληνικοῦ βασιλείου. Εἰσῆλθεν εἰς τὸ πολιτικὸν στάδιον καθ' ὃν χρόνον ἡ Εὐρώπη ὅλη διεκαίετο ὑπὸ φιλελληνισμοῦ.

Ὑπῆρξε φιλέλλην, ὅχι μόνον ἐξ αἰσθήματος, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐπιγνώσεως τῶν πραγμάτων.

Ὑγάπτησε τὴν ίστορίαν καὶ φιλολογίαν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, πολὺ ἀγαπήσῃ τὸ νέον ἐλληνικὸν Κράτος, τὸ δοποῖον ἐγεννήθη ὑστερα ἀπὸ αὐτόν.

Ἐσπούδασεν εἰς τὴν Ὁξφόρδην, εἰς τὸ ἀσυλον αὐτὸ τοῦ ἀγγλικανικοῦ πνεύματος, προπύργιον καὶ ναὸν ἐν ταῦτῳ τῶν κλασικῶν παραδόσεων.

Ἡ πρὸς τὸ διητορικὸν ἔπος καὶ τοὺς ἀττικοὺς ὠρήτορας ἀγάπη τοῦ ἀγγλον πολιτικοῦ διετηρήθη ἀπαραμείωτος καὶ συνεβάδισε πάντοτε μὲ δλας τὰς πρᾶξεις τοῦ βίου του.

Ἐσπούδασεν ὡς ίστορικὸς καὶ ὡς φιλόσοφος τὴν Ἑλληνικὴν ίστορίαν. Παρὰ τὰς πολιτικὰς τοῦ ἀσχολίας εὗρε τὸν χρόνον νὰ συγχράψῃ τὸ «περὶ Ομήρου καὶ Ομηρικῆς ἐποχῆς» ἔργον του, καὶ ἔτερον περὶ τῆς «Νεότητος τοῦ κόσμου, τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνδρῶν».

Ἐχων τὸν «Ομήρον ὃς ἀφετηρίαν ἥθελησε νὰ συνδυάσῃ τὰ ίστορικὰ μνημεῖα τῶν περὶ τὴν Μεσόγειον χωρῶν. Ἐμελέτησε τὸν Ἑλληνικόν, Ἀσιατικὸν καὶ Αἰγαίου πολιτισμόν, σχετικῶς πρὸς τοὺς ἐν Κρήτῃ καὶ Κύπρῳ σταθμοὺς αὐτῶν.

Ἡ μελέτη τοῦ ἐλληνικοῦ πολιτισμοῦ ἐπέδρασεν εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ Γλάδστωνος.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ πολιτικοῦ του σταδίου

καὶ κατὰ τὸ τέλος τῆς ζωῆς του εἶχεν ἐγκύψει εἰς θεολογικὰς μελέτας.⁵ Η θρησκεία εἶχεν ἐμποτίσει τὴν ψυχήν του τόσον ὡσιε, ὅταν ἦτο νέος, εἶχε σκεφθῆ νὰ ἐνδυθῇ τὸ ιερατικὸν ἔνδυμα. Αἱ σκέψεις του ἦσαν πάντοτε ἐστραμμέναι πρὸς τὰ θρησκευτικὰ ζητήματα. Κατὰ τὸ 1838, ἐδημοσίευσε τὸ ἔργον του «περὶ τῶν σχέσεων τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸ κράτος». Τὴν θρησκείαν ἀντιλαμβάνεται ὡς τὴν ψυχὴν τῆς πολιτείας, ὡς μίαν τῶν μεγάλων βάσεων τοῦ κράτους. Υπεστήριξε τὴν ἴδεαν ὅτι τὸ κράτος ὀφείλει νὰ ἔχῃ θρησκείαν καὶ νὰ διατηρῇ τὴν ἐκκλησίαν. Επίστενεν ὅτι ἡ θρησκεία εἶναι ἀπαραίτητος παράγων τῆς προόδου τῶν λαῶν.

Τὸ χριστιανικὸν αἰσθημα τοῦ Γλάδστωνος ἐπέδρασε καὶ ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς του. Ἐκεῖνο τὸ διποίον ἔδωσε μίαν ὑπεροχὴν εἰς αὐτὸν καὶ μᾶς τὸν δεικνύει ὡς σύμβολον ἀγνὸν καὶ ἰσχυρὸν εἶναι ἡ θρησκευτικὴ εἰλικρίνεια τῆς πίστεως, ἡ μεγάλη του πεποίθησις πρὸς τὸν Θεόν ὁ διποίος τοῦ ἐδυνάμωσε τὴν ἀγάπην του πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα.

Ο Γλάδστων δὲν ἐσυμμερίζετο τὴν προκατάληψιν τῆς ἀγγλικῆς πολιτικῆς κατὰ τῆς Ρωσίας. Η Ρωσία δὲ⁶ αὐτὸν ἦτο μία χριστιανικὴ δύναμις ἔχουσα σκοπὸν ἐκπολιτιστικὸν εἰς τὴν ἀπότεραν Ἀνατολήν.

Ἐπέδειξε πάντοτε ἀπέχθειαν καὶ μῆσος πρὸς τὴν Τουρκίαν καὶ ἰσχυρίζετο ὅτι ἡ Ἰστορία τῶν σχέσεων τῆς χριστιανικῆς Εὐρώπης πρὸς τὸ τουρκικὸν κράτος εἶναι μία ἐπονείδιστος σελίς ἀπὸ πολιτικὰ ἀλληγ.

Εἰς τὸν Κρημαϊκὸν πόλεμον ἡ Ἀγγλία, δπως καὶ ἡ Γαλλία, ἐτάχθη παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Τουρκίας, ἐναντίον τῆς Ρωσίας. Ο Γλάδστων τότε, ἀν καὶ εἴπε τὸ περίφημον «ἀγωνιζόμεθα ὑπὲρ ἀναξίου συμμάχου», ἐν τούτοις ἐκθρύγθη ὑπὲρ τῆς Τουρκίας. Τὸν κατηγόρησαν δὲ διὰ τοῦτο, ὡς διὰ μίαν ἀνακολούθιαν τῆς πολιτικῆς του ζωῆς, ὅταν ἀργότερα ἐπεστήριξεν ὅτι πρέπει νὰ ἐκδιωχθῇ δ Τουρκος ἐκ τῆς Εὐρώπης καὶ ὅτι τὸ διθυμανικὸν κράτος δὲν ἔχει δικαιώματα ζωῆς. Δικαιολογῶ δ Γλάδστων τὴν ἀντίφασίν του αὐτὴν εἴπεν ὅτι αἱ Δυνάμεις πρὶν καταδικάσουν εἰς θάνατον τὴν Τουρκίαν, εἶχον χρέος νὰ προσπαθήσουν νὰ τῆς μεταδώσουν ἔνα ἀνώτερον πολιτισμόν. Ἐκατηγόρησε τὴν Εὐρώπην διότι ἐκ λόγων συμφέροντος κατὰ τὸ 1827, ἀφησεν εἰς τὸ μέσον τοῦ δρόμου ἐν ἡμιτελὲς ἐλληνικὸν Κράτος, διὰ ν' ἀποδειχθῇ ὅτι «αἱ θύραι τῆς δικαιοσύνης θραύσονται, ἀλλὰ δὲν ἀνοίγουν».

Ο Γλάδστων ὑπῆρξε μέγας ὡς Ἀγγλος, ἀλλὰ ἐστάθη μεγαλείτερος ὡς ἀνθρωπος.

Εἶχε μίαν συνείδησιν καὶ μίαν ἀντίληψιν παγκόσμιον. Τὰ μεγάλα ἴδαινα του δὲν ἔγνωριζαν γεωγραφικὰ σύνορα, ἦσαν ὑπεράνω διαιρέσεων ἐθνολογικῶν καὶ διακρίσεων πολιτικῶν.

Ἡθέλησε νὰ φανῇ φύλος τῶν δυναστευομένων καὶ τῶν ἀδυνάτων, καὶ νὰ δῦνηγθῇ ἀπὸ τὸ φῶς τῆς δικαιοσύνης. Διὰ τοῦτο τοῦ ἀρμόζει ὁ στίχος τοῦ Τερεντίου:

Homo sum et nihil humanum a me alienum puto.

Πολλοὶ δεσμοὶ συνδέουν τὸν Γλάδστωνα πρὸς τὴν Ἑλλάδα.

Τὴν 24 Νοεμβρίου 1858 ἔφθασεν εἰς τὴν Κέρκυραν, ὡς ἔκτακτος ἀπεσταλμένος τῆς ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως, διὰ νὰ ἔξετάσῃ τὰ παράπονα τῶν Ιονίων νήσων καὶ μελετήσῃ τὸν τρόπον τῆς θεραπείας αὐτῶν ὑπὸ τὴν ἀγγλικὴν κυριαρχίαν.

Η Ἐπτανησος ἀπὸ τῆς Παρισινῆς συνθήκης τοῦ 1815, εἶχεν ἀνακηρυχθῆ ἐλεύθερον καὶ ἀνεξάρτητον Ιόνιον κράτος καὶ ενδιόσκετο ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ βρετανικοῦ στέμματος.

Ολίγα ἔτη πρὸς τῆς ἀποστολῆς τοῦ Γλάδστωνος, οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ιονίου βουλῆς ἐδήλωσαν, ὅτι ἡ ὑπαγωγὴ των εἰς τὴν Ἀγγλίαν δὲν ἐδέσμευε τὰς ἐνεργείας των πρὸς ἐπιδίωξιν τῆς ἐνώσεως μετὰ τῆς Ἑλλάδος.

Οι βουλευτικοὶ ρήτορες καὶ ἡ δημοσιογραφία ἐν Ἐπτανήσῳ ὑπεδείκνυνον ὅτι δὲν ἦτο πολιτικὸν συμφέρον τῆς Ἀγγλίας, ἀπέναντι τῆς Εὐφρόπης καὶ τῆς Ἀνατολῆς, ἡ διατήρησις τῶν Ιονίων νήσων, παρὰ τὴν ἀρχὴν τῶν ἐθνικοτήτων τὴν διποίαν διεκήρυσσε τότε ἡ Ἀγγλία ὑπὲρ τῶν ἀλλων λαῶν, τῶν Ἰταλῶν καὶ Πολωνῶν.

Οι Ἐπτανήσιοι ὑπεδέχθησαν τὸν Γλάδστωνα ὡς πρόδρομον τῆς ἐνώσεως.

Ο Γλάδστων περιβλήθης τὸ ἀξίωμα τοῦ λόρδου μεγάλου ἀρμοστοῦ προστῆλθεν εἰς τὴν Ιόνιον Βουλὴν κατὰ τοὺς συνταγματικοὺς τύπους, καὶ ἀπήγαγεν τὴν 25 Ιανουαρίου 1859 διάγγελμα περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ ἐν ἰσχύι σύνταγματος. Η βουλὴ ὅμως ἀπήντησε διὰ προτάσεως ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως.

Ο Γλάδστων, συνεπής πρὸς τὴν ἐντολὴν τῆς κυβερνήσεως του, ὑπέβαλεν εἰς τὴν Ιόνιον βουλὴν πλῆρες τὸ σχέδιον τῶν μεταρρυθμίσεων, καὶ ἐδήλωσεν ὅτι αἱ ἀλιτεύσεις αἱ ἐγγυηθεῖσαι ὑπὸ τῆς Παρισινῆς συνθήκης τοῦ 1815 καὶ τοῦ Ιονίου Συντάγματος τοῦ 1817 ἦσαν ιεραὶ διὰ τὴν Ἀγγλίαν.

Μετὰ ταῦτα διεβίβασε τὸ πρὸς τὴν Ἀγγλίαν ψήφισμα τῆς Ιονίου βουλῆς ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως.

Οὗτος ἔληξεν ἡ ἀποστολὴ τοῦ Γλάδστωνος, ἡ τελευταία αὐτὴ ἀπόπειρα πρὸς συνδιαλλαγὴν μετὰ τῆς Προστασίας.

Ο Γλάδστων ἐπεσκέψθη τὰς Ἀθήνας καὶ κατόπιν ἀνεχώρησεν εἰς Ἀγγλίαν.

Τὸ Ἐπτανησιακὸν ζῆτημα ἐπαρούσιαζετο ὑπὸ διπλῆν μορφῆν, ἀφ' ἐνὸς ὡς πόθος ἐνώσεως πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ἀφ' ἐτέρου ὡς διαμαρτυρία.

κατὰ τῶν διοικητικῶν θεσμῶν τῆς Ἀγγλικῆς προστασίας.

Ο Γλάδστων διατείχει τὴν ἀκριβή θέσην τῶν πραγμάτων ὡς πρὸς τὰ ἀγγλικὰ συμφέροντα καὶ ὡς πρὸς τὸν ἐννοιοτέλον πόθον τῶν Επτανησίων. (Τίτλος: Papers Relative to the Mission of the Right Hon. W. E. Gladstone to the Ionian Islands).

Οὕτως ἡδυνήθη νὰ ἐπενεργήσῃ ἐπὶ τῆς κοινῆς γνώμης ἐν Ἀγγλίᾳ, εἰς τρόπον ὡς τοῖς ἀργότεροιν νὰ γίνη δεκτὴ ἡ περὶ ἐνώσεως πρότασις τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐπτανησίων Τζὼν Ράστελ.

Ο Σπινόζας ἔλεγεν «au lieu de s'indigner des accidents qui nous déplaisent, il est préférable de se les expliquer». Αὐτὸν ἔκαμεν δ Γλάδστων διατείχει τὴν ἀποτυγχάνει ἡ ἀποστολὴ του εἰς τὴν Ἐπτανήσον. Ἐνόησεν ὅτι ἡ διατήρησις τῆς Ἐπτανήσου ἦτο δύσκολος καὶ ἐπιβλαβής εἰς τὴν πολιτικὴν τῆς Ἀγγλίας, καὶ ἔκαμεν καὶ τοὺς ἄλλους νὰ τὸ ἐννοήσουν.

Ο Γλάδστων δὲν ἐφάνη συνήργορος μόνον διὰ τὴν ἐνώσιν τῆς Επτανήσου, ἀλλὰ εἰογάσθη καὶ διὰ τὴν προσάρτησιν τῆς Θεσσαλίας. Δὲν ἔπαυσε, κατὰ τὸ 1879 - 1880, νὰ κατηγορῇ τὰς Δυνάμεις διὰ τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς Ἑλλάδος, ἀναλαβὼν δὲ τὴν πρωθυπουργίαν ἡνάγκασε τὴν Τουρκίαν νὰ ὑποκύψῃ, ἀπειλήσας αὐτὴν ὅτι, ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει θὰ προβῇ εἰς πόλεμον. Καὶ ἀν δὲν ἐπετεύχθη ἡ ἐκτέλεσις τοῦ 13^{ου} πρωτοκόλλου τῆς Βερολίνεου Συνθήκης διὰ τοῦ διποίου ἡγεμονεύοντος τοῦ Βερολίνου καὶ τέλος ἡ περίφημος συνθήκη τῆς Κύπρου.

Αἱ ταραχαὶ τῆς Ιολανδίας καὶ τὸ Αίγυπτιανὸν ζῆτημα ἀνήκουν εἰς τὴν περίοδον αὐτὴν. Η Εὐρώπη εἶχεν ἀρχίσει νὰ ἀναλαμβάνῃ ἀπὸ τὸν ἐπαναστατικὸν τιναγμὸν τῆς πολεμικῆς ἐποχῆς τοῦ 1859 ἕως 1877, τῆς ἐποχῆς ποὺ τὴν σημαδεύουν τὰ μεγάλα γεγονότα τοῦ Ἀγίου Στεφάνου, τῆς Σαδόβας καὶ τοῦ Σεδάν, τῆς ἐποχῆς τὴν διποίαν δρῆσην δ ὄχλος, ἐκ θρησκευτικῆς δεισιδαιμονίας, εἰς τὸν Εβραϊκὸν Πατσίφικον, ὑπήκοον Ἀγγλον.

Η Ἀγγλία ἐνόμισε πάντοτε ὅτι δίκαιον εἶναι ἡ δύναμις τῆς. Η βία αὗτη τοῦ Ἀγγλου πρωθυπουργοῦ Πάλμερστων κατὰ τὸ μικρὸν καὶ ἀνισχύρον ἐλληνικὸν Κράτους, ἐπροκάλεσε κατακριτικὴν διποίων δρῆσην εἰς δλητήν τὴν Εὐρώπην. Η Ρωσία ἀπήγαγεν τὸ πρότερον πρὸς τὴν ἀγγλικὴν Κυβέρνησην διημεῖαν διακονίνωσιν.

Εἰς τὴν βουλὴν τῶν Κοινοτήτων ἡγέρθη συνθήκης, καὶ δ Γλάδστων ἐφάνη φύλος τῆς ἐλευθερίας, τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἰσότητος. Υπέδειξεν ὅτι ἀρετὴ ὑψίστη τῶν κρατῶν, ὡς καὶ τῶν ἀτόμων, εἶναι ἡ ἐντιμος διαγωγὴ, ἡ συγκράτησις τῶν παθῶν, δεσμός πρὸς τὸν ἀσθενετέρους, ὑπεστήριξε τὰς αἰωνίους ἀρχὰς τῆς ἐνώπιον τοῦ διεθνοῦς δικαίου ἰσότητος τῶν κρατῶν, εἴτε ἰσχυρὰ εἶναι εἴτε ἀδύνατα. Καὶ δ ἀγγλικὸς στρατὸς εἰδίσκεται ἀδόμη καὶ σήμερον εἰς τὴν Αίγυπτον. Οὕτω ἐπεφύλασσετο εἰς τὸν Γλάδστωνα ἡ τύχη νὰ προσθέσῃ τὸ ἔξαρτημα τῆς Αίγυπτου εἰς τὸ Βρετανικὸν κράτος.

πολιτείαν συμβαδίζουσαν μετὰ τῆς θρησκείας, ἀνέκραξε πρὸς τὴν πατρίδα του ὅτι δὲν μετήρηκετο χριστιανικὴν πολιτικήν.

Κατὰ τὸ 1875 δ Γλάδστων ἡδυνήθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰς θεολογικάς του σπουδάς. Ήτο δέ τῶν, καὶ εἶχε 40 ἔτῶν πολιτικὴν ζωήν. Διένα κοινὸν δνητὸν ὑπὸ τοῦ ἔποχη τῆς ἀναπαύσεως καὶ τῆς ἀναμονῆς τοῦ θανάτου, ἀλλὰ διὰ τὸν Γλάδστωνα αἱ μεγαλείτεραι πράξεις τῆς ζωῆς του ἀνήκον εἰς τὸ μέλλον.

Όταν κατὰ τὰς σφραγίδας τῆς Βουλγαρίας ἀνεκίνηθη τὸ Ανατολικὸν ζῆτημα, δ Γλάδστων ἡρόνηθη τὴν πολιτικὴν παράδοσιν τῆς Ἀγγλίας περὶ διαφυλάξεως τῆς ἐδαφικῆς ἀκεραιότητος τῆς Τουρκίας. Ο Γλάδστων ἔβδομη μηρονοματετής τότε, ἐξέγειρε τὴν ἐθνικὴν συνείδησιν, ἐπολέμησε μὲ δρῦμην δλους τὸν ἀντιφόρον διποίων πολιτικούς τούς ηγεμονίας της Βουλγαρίας καὶ ἔγραψε τὸ «Bulgarian horrors and the question of the East». Καὶ διατήσει τὸν διποίον εἰς τὸν Λονδίνον, δ Γλάδστων ἔλθει τὸν ἀνθρωπόν τούς μὲν εἰς τὸν Κύπρον.

Η ιστορία τῶν χρόνων ἐκείνων ἐμπερικλείεται εἰς τὰς ἀγγλικὰς προσπαθείας, τῶν διποίων ἀποτέλεσμα είναι τὸ συνέδριον τῆς Κωνσταντινούπολεως, τὸ πρωτόκολλον τοῦ Λονδίνου, τὸ συνέδριον τοῦ Βερολίνου καὶ τέλος διατίθητον διποίον περίφημος συνθήκη τῆς Κύπρου.

Αἱ ταραχαὶ τῆς Ιολανδίας καὶ τὸ Αίγυπτιανὸν ζῆτημα ἀνήκουν εἰς τὴν περίοδον αὐτὴν. Η Εὐρώπη εἶχεν ἀρχίσει νὰ ἀναλαμβάνῃ ἀπὸ τὸν ἐπαναστατικὸν τιναγμὸν τῆς πολεμικῆς ἐποχῆς τοῦ 1859 ἕως 1877, τῆς ἐποχῆς ποὺ τὴν σημαδεύουν τὰ μεγάλα γεγονότα τοῦ Ἀγίου Στεφάνου, τῆς Σαδόβας καὶ τοῦ Σεδάν, τῆς ἐποχῆς τὴν διποίαν δρῆσην δ ὄχλος, ἐκ θρησκευτικῆς δεισιδαιμονίας, εἰς τὸν Εβραϊκὸν Πατσίφικον, ὑπήκοον Ἀγγλον.

Πρόδρομοι μιᾶς νέας ἐποχῆς διὰ τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τῶν μεγάλων Δυνάμεων εἶχον ἀρχίσει νὰ ἐκδηλοῦνται τὰ συμπτώματα τοῦ ἀποικιακοῦ ἀνταγωνισμοῦ. Καὶ ἡ πρώτη μάχη συνήργη τοῦ την Αίγυπτον, εἰνοισκομένην ὑπὸ τὴν οὐρανήλην ἐπικυριαρχίαν τοῦ Σουλτάν

Τὸ κύκνειον ἀσμα του εἶναι τὸ πολιτικὸν του φυλλάδιον «περὶ τοῦ ἐλληνικοῦ ζητήματος καὶ τῆς Κρήτης» δῆπον καταλήγει εἰς εὐὴγην ὑπὲρ τῆς ἔνωσεως μετὰ τῆς Ἑλλάδος τῆς Κρήτης καὶ Κύπρου. Εἶχεν ἡδη ἀποσυνθῆ τῆς πολιτικῆς διὰ νὰ ζῆσῃ γαλήνιος ἐν εἰρήνῃ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς του. Δὲν ἡθέλησε νὰ διακόψῃ τὴν σιγήν του καὶ νὰ ἔξελθῃ ἀπὸ τὸ καταφύγιον του, εἰμὶ κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1896, ὅταν ὁμίλησε δημοσίᾳ ἐν Λίβερπουλ ὑπὲρ τῆς Ἀρμενίας, καὶ βραδύτερον κατὰ τὸ 1897, ὅταν ὑψώσεν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος τὴν φωνήν του ἀδυνατισμένην ἡδη ἀπὸ τὸν θάνατον ποὺ ἐπλησίαζεν.

Δὲν εἶναι εὔκολον νὰ περικλείσωμεν εἰς δλίγας γραμμὰς τὴν ζωὴν ἐνὸς ἀνθρώπου δὲ δοϊοῖς ἔκυριαρχησε τὸ ἥμισυ τοῦ αἰῶνος του.

Ἡ ἴστορία τοῦ Γλάδστωνος εἶναι ἔνα μέρος ἀπὸ τὴν ἴστορίαν τῆς Ἀγγλίας. Ἐτσι πάντοτε τὰ ὄντα τῶν μεγάλων συνδέονται καὶ σημαδεύονται μίαν ἐποχὴν ἡ ἔνα ἔθνος.

Εἰς τὰ περισσότερα μέρη τῆς πολιτικῆς του ζωῆς δὲ Γλάδστων ἐνεσαρκώθη τὴν Ἀγγλίαν τῆς ἐποχῆς του. Υπῆρξεν ἡ ζωντανὴ συνείδησις τοῦ ἔθνους του καὶ τοῦ καιροῦ του, μία δύναμις τὴν δοϊαίνων πάντες ὑπελόγιζον. Ο Γλάδστων ἐκυβέρνησε τὴν Ἀγγλίαν, καὶ διὰ τῆς Ἀγγλίας τὸν κόσμον.

Ὑστερα ἀπὸ τὸν θάνατον του πολλοὶ ἔθεσαν τὸ ἔρωτημα τί μένει ἀπὸ τὸ ἔργον του! Νομοθετικῶς γνωρίζομεν διὰ σπανίως δὲ πολιτικὸς ἐργάζεται διὰ τὴν αἰωνιότητα. Οἱ νόμοι εἶναι περισσότερον ἐφήμεροι καὶ ἀπὸ τὰ ρόδα τῆς ἀνοίξεως. Ως συγγραφεὺς δὲν ἀφίνει κανὲν ἔργον τὸ δοϊοῖν νὰ μὴ φοβῆται τὸν χρόνον, καὶ τὴν ῥητορικὴν του δεινότητα τὴν ἐπῆρε μαζί του εἰς τὸν τάφον.

Ο Γλάδστων δὲν ὑπῆρξε μόνον μέγας ἰδεόλογος τῆς Ἰσότητος καὶ τῆς ἐλευθερίας, ἀλλὰ ἐστάθη καὶ ἐργάτης τῆς πραγματικότητος.

Υπῆρξεν ὁ ἀναδιογανωτής τοῦ οἰκονομολογικοῦ συστήματος τῆς Ἀγγλίας. Ἡθελεν νὰ ἐλευθερώσῃ ἀπὸ κάθε φρόνου τὰ πράγματα τῆς πρώτης ἀνάγκης, νὰ μειώσῃ τὴν ὑπερβολὴν τῶν ἐμμέσων φόρων, νὰ ἐλαττώσῃ τὸ δημόσιον χρέος στηρίζων τὸν τρόπον τῆς ἐξοφλήσεως ἐπὶ μιᾶς ἀνολοιώτου βάσεως.

Ως οἰκονομολόγος δὲ Γλάδστων ἀνῆκεν εἰς τὴν δημοσιονομικὴν ἐκείνην σχολὴν ἡ δοϊαί θεωρεῖ κάθε δημόσιον φόρον ὡς προσβολὴν κατὰ τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας, καὶ ἀποβλέπει εἰς τὴν οἰκονομίαν ὡς πρὸς μέγιστον καθῆκον τοῦ διαχειριζομένου τὸν ἔθνικὸν πλοῦτον. Ἔγνωριζε νὰ οἰκονομῇ τὰς ἡθικὰς πρὸς τὰς ὄλικὰς ἀνάγκας τῆς πολιτείας. Αἱ οἰκονομικαὶ του ἀρχαὶ δὲν εἶναι μόνον καὶ πολιτική, ἀλλὰ ἐν ταῦτῃ καὶ ὑπέροχος ἡθική, διότι ἐπολέμησε τὰς ἀπα-

γορεύσεις καὶ τὰ προστατευτικὰ συστήματα. Ἐτόλιμησε νὰ ἀνυψώσῃ τὸ οἰκοδόμημα τῶν οἰκονομιῶν του μεταρρυθμίσεων διότι ἐπίστεψεν ἀκραδάντως εἰς τὴν στερεότητα τῶν κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν θεομῶν τῆς Ἀγγλίας.

Ἐπον διὰ δὲ Γλάδστων δὲν ἔτρεφε μεγάλην ἀγάπην διὰ τὰ ζητήματα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς. Κατηγόρησαν δὲ ὡς μίαν ἔλλειψιν τοῦ πολιτικοῦ του βίου τὴν ἀνεπάρκειάν του εἰς τὰ ἐξωτερικὰ ζητήματα, εἰς τὰ δοϊαὶ δὲν παρεῖχε μεγάλην προσοχὴν διότι τὸ πνεῦμα του ἦτο ἀπησχολημένον εἰς τὴν ἐσωτερικὴν διοίκησιν, καὶ τοῦ ἔλειπεν ἡ διπλωματικὴ εὐκαμψία. Καὶ διὰ νὰ μεταχειρισθῶμεν μίαν λατινικὴν φράσιν εἶναι «*vir natus rebus agendis*». Δὲν διποσθοδρομεῖ ποτὲ εἰς τὸν πολιτικὸν του δρόμον ἀλλὰ πάντοτε παρακάμπτει. Ἀφίνει ἐν κόμιμα διὰ τῆς δοϊαὶς ἐξησφαλίσθη ἡ πρὸς τὰς Ἰνδίας δοδός, καὶ παρεσκευάσθη τὸ δρομητήριον τῆς μελλούσης ἐπικρατήσεως τῆς Ἀγγλίας ἐπὶ τῆς ἔνδοτέρας Ἀφρικῆς.

Ἄλλα ἔκεινο τὸ δοϊοῖν ἀναδεικνύει τὸν Γλάδστωνα ὑπέρτερον παντὸς ἄλλου συγχρόνου του πολιτικοῦ ἀνδρὸς εἶναι ἡ ἀσάλευτος πεποίθησίς του εἰς τὰς ἡθικὰς ἀρχὰς συνδυαζομένη μὲ τὰ μεγάλα ἰδανικά του. Τὸ ἔργον του δὲν ἔθεμειλόθη ἐπὶ μιριονέρων μαχῶν, δπως τὸ ἔργον τοῦ Βίσμαρκ. Ἀλλὰ δὲ Γλάδστων εἶναι μορφὴ ἀνωτέρα τοῦ Βίσμαρκ, πλέον εὐρεῖα, χριστιανική, παγκοσμιά. Ο Βίσμαρκ ἐφρόντισεν ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν πατρίδα του, καὶ εἶναι μέγας μόνον διὰ τὴν Γερμανίαν.

Ο Γλάδστων ὑπῆρξεν ἐχθρὸς τῆς συνθηματικῆς πολιτικῆς, ξυλοκόπος εἰς τὸ μέγα δάσος τῶν ἀνθρωπίνων προληψεων, ἐργάτης τοῦ μέλλοντος ἀνοίγων τὸν δρόμον εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Δι᾽ αὐτὸν ἡ ἰδέα εἶναι δὲ σπόρος τοῦ ἔργου.

Οσοι παρηκολούμενοι τὰς διαφόρους φάσεις τοῦ πολιτικοῦ του βίου, εἶδον πάντοτε τὸν Γλάδστωνα νὰ ἐνθουσιάζεται διὰ τὰς μεγάλας ἰδέας τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς Ἰσότητος, ἀκόμη καὶ πρὸς βλάβην τῆς ψυχρᾶς λογικῆς. Διὰ τοῦτο, ἀνάμεσα εἰς τὰ πολιτικὰ πάθη καὶ τοὺς ἀγῶνας ἡ μορφὴ του αἰρεται εἰς μέγα ψήφος ἐμπρὸς εἰς τὴν ἀνίκανον πολιτικὴν ματαιοδοξίαν τῶν ἄλλων συγχρόνων του.

Δὲν γνωρίζω ἄλλον πολιτικόν, δὲ δοϊοῖς νὰ ἔχῃ ἀνεπτυγμένας ὡς δὲ Γλάδστων τὴν αὐστηρότητα τῶν ἡθικῶν ὀρχῶν, τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ἐργάτητην τῆς ἰδέας καὶ τὴν βαθεῖαν συνείδησιν τῶν πραγμάτων.

Ἐστράφη πάντοτε γύρω ἀπὸ ἐν ἰδανικὸν ἀνυψώμενος πρὸς τοὺς εὐρυτέρους δρῖζοντας τοὺς δοϊοῖς ἡμπορεῖ νὰ ἔχῃ ἡ συνείδησις ἐνὸς πολιτικοῦ. Ήτο δημοκράτης τὴν καρδίαν καὶ ἀριστοκράτης τὸ πνεῦμα.

Παρετήρησαν διὰ δὲ Γλάδστων δὲν ἐφάνη πάντοτε σταθερὸς εἰς τὰς πολιτικάς του σχέσεις. Καὶ φαίνεται πάραδοξον πῶς δὲν ἐνυπάρχει εἰς αὐτὸν ἡ ἐξάρτησις τοῦ ἀτόμου πρὸς τὴν ἀριστοκράτης τὸ πνεῦμα.

Δικαιολογεῖται δμως δὲν παραδεχθῶμεν διὰ ἀνεξάρτητοι εἶναι δσοι μεταβάλλουν συχνότερον ἰδέας, δσοι δημητὸν εἰς τὰ ἔργα των ἔχουν τὴν διαρκῶς μεταβαλλομένην ἐργασίαν τῆς σκέψεως καὶ δχι μόνην τὴν δύναμιν τῶν πραγμάτων ἡ δοϊαί ἐπιβάλλεται εἰς τὰς ἀσθενεῖς θελήσεις. Οὐτω δὲ Γλάδστων εἶναι τὸ σπάνιον ἐκεῖνο εἰδος τοῦ ἀνθρώπου δὲ δοϊοῖς θέλει γὰρ γνωρίζει διὰ νὰ δρᾷ. Καὶ διὰ νὰ μεταχειρισθῶμεν μίαν λατινικὴν φράσιν εἶναι «*vir natus rebus agendis*». Δὲν διποσθοδρομεῖ ποτὲ εἰς τὸν πολιτικὸν του δρόμον ἀλλὰ πάντοτε παρακάμπτει. Ἀφίνει ἐν κόμιμα διὰ τὰς ἀκολουθήσης τὸ ιδανικόν του, καὶ τῶν νόμων, καὶ εἰς τοὺς κλάδους τῆς ψυχρούς διὰ τὸν περιστάσεων

ἐσημείωσε τὰ στάδια τῆς πολιτικῆς του ζωῆς.

Ο Γλάδστων δὲν ἀνήκει εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν δημιουργικῶν πνευμάτων ποὺ σπείρουν τὰς ἰδέας ἀπὸ τὰς δοϊαὶς βλαστήση τὸ ἔργον.

Εἶναι μία συνείδησις μεγάλη καὶ ὑψηλή, μία ὑπέροχος μορφὴ ἡ δοϊαί δομοίζει κάπτως μὲ σύμβολον, δπως δλαι μορφαί.

Καὶ τὸ οἰκονομολογικόν του ἔργον εἶναι δμοιον μὲ ὑψηλὴν δρῦν δοϊοὺς ἔχει ἀπλωμένας τὰς οίζας τῆς εἰς τὸ πολιτικὸν δδαφος καὶ ἀπορροφᾷ δλους τοὺς χυμοὺς τῶν ἀρχαίων βλαστήσεων, τῶν δεσμῶν καὶ τῶν νόμων, καὶ εἰς τοὺς κλάδους τῆς ψυχρούς διὰ τὸν περιστάσεων

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ

Ο ΓΛΑΔΣΤΩΝ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΑΡΤΗΣΙΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Ἔδειξε τόσην ἀγάπην καὶ συμπάθειαν πρὸς τὴν Ἑλλάδα δὲ Γλάδστων, καὶ τόσα ἔχομεν τεκμήρια τούτου. Ἄλλα ἔχουν ἀπὸ δλαι ὑψηλότερα αὶ θεομάραι τοῦ ὑπέρ τῆς Ἑλλάδος, ἐνέργεια, ὅταν ἐτέθη ἐπὶ τὸν τάπτος τὸ ζητήμα τῆς Ἡπείρου καὶ τῆς Θεσσαλίας. Εἰδικῶς διὰ τὸ ζητήμα τῆς Ἡπείρου καὶ τῆς Θεσσαλίας. Εἰδικῶς διὰ τὸ ζητήμα τῆς Ἡπείρου καὶ τὴν ἐπὶ αὐτοῦ φιλεληνικὴν πολιτικὴν τοῦ μεγάλου «Ἀγγλού» μιλεῖ δὲ συνεργάτης μας κ. Ἀνδρ. Μ. Ἀνδρεάδης εἰς τὴν ἐξῆς μελέτην του, τὴν δοϊαίνων ἔχομεν ἐπίτηδες διὰ τὸ «Παναθήναια» — ἀσχέτως πρὸς τὸν πανηγυρικόν του λόγον, τὸν ἐκφωνηθέντα εἰς τὸν «Παρανασόν», κατὰ τὴν ἐκατοστὴν ἐπέτειον τῆς γεννήσεως τοῦ Γλάδστωνος.]

Πολλοὶ τῶν ἀναγνωστῶν τῶν «Παναθήναιων» ἀναμφιβόλως ἐνθυμοῦνται ποία ἡτο δὲ δοϊοῖς τοῦ ζητήματος δὲται αὶ ἐκπογοήσωσι τὸν Ἑλληνισμόν, δστις συνηγούντεντο διὰ της περιορισμὸς εἰς τὸ δρία τοῦ 1832 μετὰ τὸν «Ἀγιον Στέφανον» καὶ τὸ Βερολίνον, ἡτο αὐτόχορημα καταδίκη εἰς ἀθάνατον διὰ μαρασμοῦ, δστις ἔβλεπε ματαιουμένας τὰς πότε ἐν Πρεβεζῇ καὶ πότε ἐν Κωνσταντινούπολει ἐλληνοτουρκαὶ συνδιασκέψεις καὶ δστις ἀντελαμβάνετο, διὰ ἔφδον παρήρχετο δ χρόνος, καὶ ἐξητιμίζετο δ μελάνη δι᾽ ἡς ἐγράφη τὸ δέκατον τρίτον πρωτόκολλον, ἐπὶ τόσον αὶ Δυνάμεις δὲ τοῦ Ζεσσαλία καὶ τμῆμα τῆς Ἡπείρου, ἔμενε χάρτης ἀγραφος.

Δύο ἔτη σχεδόν εἶχον παρέλθη ἀπὸ τῆς ὑπέρ της Βερολινείου Συνθήκης, ἐν φ δὲ δλαι αὶ ἀλλαι διατάξεις τοῦ διεμνοῦς τούτου χάρτου εἶχον ἐκτελεσθῆ, τὸ πρωτόκολλον δι᾽ οὐ παρεχωρεῖτο τῇ Ἑλλάδι δ Θεσσαλίᾳ καὶ τμῆμα τῆς Ἡπείρου, ἔμενε χάρτης ἀγραφος.

Η Πύλη, ἐπωφελουμένη τῆς ἐλλείψεως κατανακαστικῆς ἡθαρτας, προέβαλε τὸν προαιρετικὸν ὡς ἔλεγε χαρακτῆρα τοῦ πρωτοκόλλου, ἵνα ἀρνητὴ τὴν ὑπογραφήν της. Ἐνίσχυον δὲ της αὐτηρότητας τῶν Δυνάμεων, ἱδιαί δὲ τοῦ Βερολινού σφῆλον καὶ τοῦ Σαλισβουργοῦ, οἵτινες εἰς τὰς αἰτήσεις τῆς πιστῆς τῆς Ἑλλάδος προστάτιδος Γαλλίας ἀντέτασσον τὰ συμφέροντα τῆς Οδωμανικῆς αὐτοκρατορίας, ἡμᾶς δὲ παρηγόρουν δι᾽ ἐλπίδων αἰσιωτέρους μέλλοντος. «Οπως ἔλεγεν δὲ Brunswick, συγγραφεὺς γνωστοῦ συγγράμματος περὶ τοῦ Βερολινείου συνεδρίου, διὸ τοῦ Βερολινείου περιφερεύει τὴν χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς. Απὸ τοῦ 1876 γράφει τὸ φυλλάδιον «Βούλγα-

ροφίαν» τοῦ Αρχομένου τοῦ 1880 πᾶσα ἐλπὶς ἐφαίνετο ἀπολεσθῆσα, δτε ἐνέσκηψεν ἐπὶ τῆς ποντικού σης διπλωματικῆς σκηνῆς, ὡς νέος θεός ἐκ μηχανῆς, περιβεβλημένος ὑπὸ τῆς αἴγλης καταπληκτικοῦ ἐκλογικοῦ θοιάμβου, δ ἥρως τοῦ Μιδλόθιαν, δ William Erwart Gladstone.

Καὶ τὰ ἔξ ἔτη τῆς ἀπὸ τῆς κυβερνήσεως ἀπομακρύνεσθαι τοῦ «κυρία ἐνασχόλησις τοῦ βίου του» — μεταφράζω τοὺς ιδίους του λόγους — ὑπηρέτησεν τὴν Ἀγγλίαν της Ανατολῆς. Απὸ τοῦ 1876 γράφει τὸ φυλλάδιον «Βούλγα-

ρικαὶ θηριωδίαι» καὶ τὴν μελέτην «Ο Έλληνικὸς Παράγων ἐν τῷ Ἀνατολικῷ Προβλήματι».

Κατὰ τὸ 1877 ἔλαμψαν τὸ θάρσος νὰ πλεύσῃ κατὰ τοῦ ἔξηγριωμένου δεύματος τοῦ ἀντιρρωσισμοῦ καὶ, ὑβριζόμενος ἐν ταῖς δόδοις, νὰ πολεμῆσῃ τὴν ἀνατολικὴν πολιτικὴν τοῦ Βικτονισφῆλδ, ἐπ’ αὐτοῦ δὲ τοῦ ζητήματος μετενεγκῶν τὸν ἔκλογικὸν ἄγῶνα ἥρε τὴν προμνησθεῖσαν ἀπόστοτον δοσον καὶ τελείαν νίκην.

Καθ’ ὅλην τὴν ἔκλογικὴν περίοδον δὲν ἔπαισε καταγγέλων τὴν ἔγκατάλειψιν τῆς Έλλάδος καὶ τοῦ Μαυροβουνίου, πρώτη δέ του μέριμνα ἀνελθόντος εἰς τὴν ἀρχὴν ὑπῆρξεν ν' ἀπατήσῃ τὴν ἔκτελεσιν τῶν διατάξεων τῆς Βερολινείου συνθῆκης τῶν ἀφορωσῶν εἰς τὰ δύο μικρὰ κράτη.

Τὸ ἀδάμαστον φρόνημα ἐνὸς καὶ μόνου ἀνδρός, διπερ πρὸ μικροῦ ἵσχυσε ν' ἀνατρέψῃ τὰς πατροπαραδότους τοῦ ἀγγλικοῦ λαοῦ περὶ Ἀνατολῆς ἴδεις, κατώρθωσε μετ' ἵσης ταχύτητος νὰ μεταβάλῃ καὶ τὴν δψιν τῆς Εὑρώπης.

Ἡ Εὐρωπαϊκὴ διπλωματία, ἦν δὲ Ροΐδης ἐν μιᾷ τῶν θαυμασίων του ἐνιαυσίων ἐπιθεωρήσεων παρέβαλε πρὸς «κλίβανον ἀενάως θεομανόμενον καὶ οὐδὲν σχεδὸν κατορθώνοντα νὰ ἐψήσῃ», αἰδούμενη πλέον διὰ τὴν ἴδιαν τῆς ἀδυναμίαν, ἔπειμφε τοὺς ἀρίστους τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῆς καὶ πάλιν εἰς Βερολίνον.

Ἡ ἐν τῇ πρωτευούσῃ τῆς Πρωσίας συνελθοῦσα τῇ 16 Ιουνίου 1880 συνδιάσκεψις, ἀφ' οὗ οὐδὲ κανὸν ὑπὸ σημείωσιν ἔλαβε διαμαρτυρίαν τῆς Πύλης, ἔξεδιδεν, ἐντὸς μηνός, ἀπόφασιν ἥς ή οὐσιαδεστέρα διάταξις ἐπεδίκαζε τῇ Έλλάδι πᾶσαν τὴν Θεσσαλίαν, τοῦ Ὄλύμπου συμπεριλαμβανομένου, ἐν Ἡπείρῳ δὲ τὰ ἐντεῦθεν τοῦ Θυάμιδος, τὴν Πρέβεζαν, τὰ Ιωάννινα, τὸ Μέτσοβον.

Παλαιὸς Ἀθηναῖος, δὲ ἀκαδημαϊκὸς Ἀλφρέδος Mezières, ἐν τῇ βιβλιογραφίᾳ ἦν ἀφιέρωσεν ἐν τῷ Παρισινῷ Χρόνῳ εἰς τὰς ἀριτὰ δημοσιευθείσας Διπλωματικὰς ἀραμηγίσεις ἑτέρου φύλου τῆς Έλλάδος, τοῦ Κόμητος de Mouy, ὑπενθυμίζει μετὰ πόσης χαρᾶς ἥ διακονώσις τῆς 16 Ιουλίου ἐγένετο δεκτὴ ἐν Ἀθήναις.

Ἡ χαρὰ αὕτη ἦτο δικαιολογημένη, διότι οἱ γενόμεναι παραχωρήσεις, ἐὰν δὲν ἴσοφάριζον τὰς εἰς ἄλλον, προνομιούντον ὡς ἔκτοτε κατεδείχθη, λαὸν γενομένας, ἥσαν τοὐλάχιστον ἀρκούντως λόγου ἀξιαὶ καθ’ ἔαυτάς, ἥ δὲ νέα δροθεσία, ἀρίστη ἀπὸ στρατηγικῆς ἀπόψεως, ἔξησφάλιζε τοὺς ἐλευθερούμενούς ἀπὸ τῶν δοκιμασιῶν ἐκείνων αἴτινες φεῦ τοῖς ἐπεφυλάσσοντο, δεκαεπτὰ ἐτη βραδύτερον.

Ἐὰν ἔκτοτε ἥ γραμμὴ τόσον δεινῶς ἥκρωτηριάσθη, ἐὰν τὰ Ιωάννινα, ἥ κατὰ τὴν δονλείαν πρωτεύουσα τοῦ νοτιοδυτικοῦ Ἑλληνισμοῦ ἔμεινε πρωτεύουσα βιλατίσιν, ἐὰν τῆς Θεσσαλίας μᾶς ἔδόθησαν. «οἱ ἀγροὶ ἀλλ’ ὅχι οἱ προμα-

χῶνες», διὰ τοῦτο δὲν εὐθύνεται δὲ μέγας γέρων. Ἐπὶ μῆνας ἥγωνίσθη, καὶ μόνον ὅταν ἐπείσθη ὅτι τελείως ἀπεμονώθη, μᾶς συνεβούλευσε καὶ αὐτὸς νὰ ὑποκύψωμεν εἰς τὸ πεπρωμένον.

Ἀνὴρ οὖ εἶμαι εὐτυχῆς ν' ἀναφέρω ἐνταῦθα τὸ ὄνομα, ὃν περιβάλλει ἡ εὐγνωμοσύνη καὶ ἡ ἀγάπη πανίδες τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ ὅστις, ἐὰν δὲν εἴναι, ὡς ἐλέχθη ἐν στιγμαῖς δικαιολογημένης ἀπογνώσεως, ὁ τελευταῖος τῶν Φιλελλήνων, εἴναι ὁ θερμότερος καὶ ὁ χρησιμώτατος φύλος τῆς Έλλάδος, ὁ Σίρι Καρόλος Dilke, ἔλεγε ἀγορεύων πρὸ τῶν ἐκλογέων του ἐν Chelsea καὶ Ἰανουάριον τοῦ 1882.

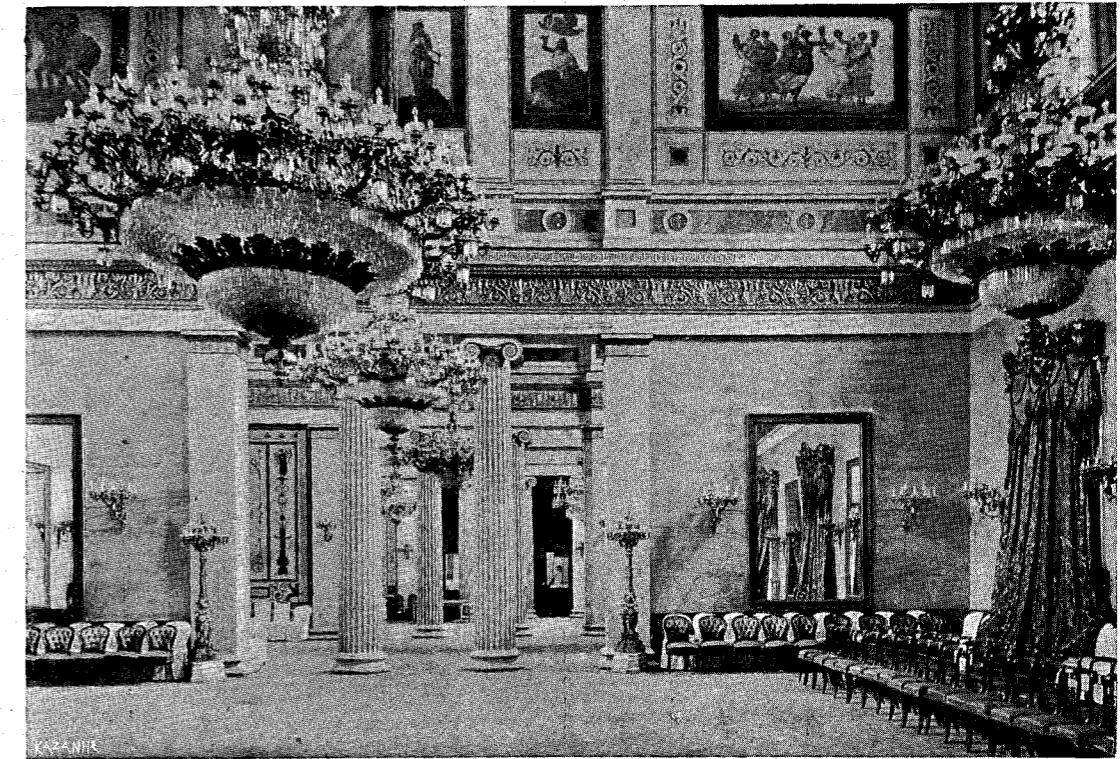
«Ἐὰν οἱ Ἑλληρες ἔλαβον δλιγάτερα ἥ ὅσα ἐπενθυμοῦμεν καὶ ἥλπιζομεν, δὲν πταίομεν ἡμεῖς, ἀλλ’ δ κ. Βαρθελεμύ, ὅστις, ἀφ’ οὗ τῆς ναυτικῆς κατὰ τῆς Τουρκίας διαδηλώσεως συμμετέσχεν ἐπὸ τῷ ὅρῳ διτὶ ἔμελλε νὰ ἐπεκταθῇ βραδύτερον εἰς τὴν Έλλάδα, αὐτῆς ἔγκατέλιπε τὴν εὐτολμοτέραν καὶ ἡσπάσθη τὴν ἀπολμοτέραν πολιτικήν».

Οἱ λόγοι τοῦ Σίρι Charles Dilke, εἰς οὓς προσδίδει ἴδιαιτερον κῦρος ἥ ἴδιότης τοῦ ὁρτοροῦ — ἥτο τότε ὑφυπουργὸς τῶν Ἑξωτερικῶν — δὲν σημαίνουσιν ὅτι δ κ. Βαρθελεμύ Σαίντ-Πλαίδ, στὰς ἀντιμετώπος τῆς ὅλης Εὑρώπης, ἥμποδίσει αὐτὴν νὰ μᾶς δώσῃ τὰ Ιωάννινα. Ἐχουσιν ἔννοιαν ἀλλην, τὴν ἔξης. Ο Γλάδστων ἐγνώριζεν διτὶ πρότασις μέτρων ἔκβιαστικῶν κατὰ τῆς Τουρκίας θὰ ἐγίνετο. λίαν ψυχρῶς δεκτὴ ὑπὸ τῶν κρατῶν τῆς τριπλῆς συμμαχίας, ὑπελόγιζεν ὅμως ἐπὶ τῆς ἀρωγῆς τῆς Ρωσίας καὶ τῆς Γαλλίας.

Καὶ ἡ μὲν Ρωσία, ἀν̄ ἐφάνη λησμονήσασα καὶ αὐτὴν τὴν ὑπαρξίν μας ἐν Ἀγίῳ Στεφανῷ, ἐπανῆλθεν ἔκλιπτον τοῦ Ἱγνάτιεφ εἰς παλαιότερας καὶ εὐγενεστέρας παραδόσεις, εἰς δὲς ἔμεινεν πιστὴ μέχρι τελους, ζητήσασα μάλιστα καὶ ἐν Βερολίνῳ (τὸ 1880) νὰ ἐπεκταθῶσι τὰ δρια τῆς Έλλάδος καὶ πέραν τοῦ Θυάμιδος ἥ Καλαμᾶ. Τοῦτο, δὲ ἐρήσθω ἐν παρόδῳ, οὐδέποτε πρέπει νὰ λησμονήσωμεν.

Ἄλλ’ ἥ ἔγκατάλειψις ὑπὸ τοῦ Βαρθελεμύ Σαίντ-Πλαίδ τῆς πολιτικῆς τῶν προκατόχων του Waddington καὶ Φραστούν, δηλαδὴ διὰ νὰ λάβωμεν τὴν οὐδίαν, τῆς πολιτικῆς τοῦ Γαμβέττα, ἥ γεροντική του ἐπιμονὴ ὅπως θεωρημῆ ἥ ἐν Βερολίνῳ συνδιάσκεψις ὡς «ἄπλη μεσολάβησις» (sic), ἥτο πρᾶγμα τοσοῦτον μᾶλλον ἀπόδοτον, καθ’ ὅσον ἀφ’ ἐνὸς μὲν ἥ Γαλλία εἰχεν ἀναφανῆ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἥ ἡμιεπίσημος ἀντιλήπτρια τῆς Έλλάδος, ἀφ’ ἐτέρου δὲ δὲ Γλάδστων εἶχεν ἀνάγκην τῆς συνεργασίας της δπως ἀποστομώσῃ τοὺς ἐν τῷ ὅρῳ οἰκεῖ δριμεῖς ἐπικριτὰς τῆς Ἑξωτερικῆς του πολιτικῆς.

Τόσον δὲ βαρόως ἔφερεν ἥ ἀγγλικὴ διπλωματία τὴν μεταστροφὴν τοῦ Βαρθελεμύ, ὥστε ἥ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΥΡΚΑΪΑΝ ΤΩΝ ΑΝΑΚΤΟΡΩΝ — Η αίθουσα τοῦ χοροῦ μὲ τοὺς περιφήμους πολυελαῖους, δπως ἥσαν πρὸ τῆς καταστροφῆς.

μιν νὰ τὸ σώσῃ, ἀλλὰ δὲν θὰ εἶχε ἐκείνην νὰ τὸ ἀναστήσῃ. Ἡ δὲ εὐγνωμοσύνη ἥμῶν πρὸς τὴν Γαλλικὴν δημοκρατίαν¹ ἀποτείνεται ἐπίσης πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ ὁγνοτέρου καὶ ὑψηλοτέρου της ἀντιποσθάπου.

Ἡ εὐγνωμοσύνη αὕτη ἔξεδηλώθη πολλαπλῶς ἐπὶ τῷ προώρῳ αὐτοῦ, καὶ μετ’ ὀλίγον χρόνον συμβάντι, θανάτῳ, οὐ δὲ αἴκουσμα δικαίως ὁ Τρικούπης ἔχαρακτήρισεν ἐπισήμως ἐν τῇ Βουλῇ ὡς «εἰδῆσην ἀπαισίαν». Οἱ λόγοι δὲ τῆς εὐγνωμοσύνης ταύτης συνωψίσθησαν ἐπὶ τῇ αὐτῇ εὐκαιρίᾳ ὑπὸ τοῦ δαιμονίου καλάμου τοῦ Ἀλεξάνδρου Βεζαντίου, ὃς ἔξῆς:

«Τὸ Ἑλληνικὸν ζῆτημα, ἔγραφεν δὲ Βεζαντίος, δὲν ἐλύθη μὲν ὑπὸ τοῦ Γαμβέττα, ἐδημιουργήθη ὅμως ὑπὸ αὐτοῦ, φρίττει δέ τις ἀναλογίζομενος δοπία θὰ ἡτο ἥ το ή θέσις τῆς Έλλάδος καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐὰν τὸ Συνέδριον τοῦ Βερολίνου δὲν

¹ Τὸ βασιλικὸν κόμμα, ἐπιλῆσμον τῶν παραδόσεων Καρόλου I καὶ Λουδοβίκου Φιλίππου, ἐπολέμει τὴν ἀνατολικὴν πολιτικὴν τοῦ Γαμβέττα ὡς ἀσύνετον καὶ ἐψικόνδυνον. Ἐδημοσιεύθησαν φυλλάδια μὲ ἐπιγραφήν: Gambetta c'est la guerre, καὶ παντοῖαι ἔχαλκευθῆσαν κατὰ τοῦ μεγάλου ἥτορος συκοφαντίαν.

ἀνεγνώριζε τὸν Ἰδεώδη ἐκεῖνον τίτλον, εἰς δὲ
βραδύτερον ἔδωκε σάρκα καὶ ὅστα ἡ εἰς τὰ
πράγματα ἔλευσις τοῦ Γλάδστωνος».

Αἱ γραμμαὶ αὗται ἐγράφησαν τὴν ἐπομένην
τοῦ θανάτου τοῦ Γαμβέττα. Πανηγυριζόμενής
τῆς ἐκατοστῆς ἐπετείου τῆς γεννήσεως τοῦ Γλάδ-

στωνος, ἀς συνενώσωμεν ἄπαξ ἔτι ἐν τῇ εὐγνώ-
μονι συνειδήσει τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ τὰ ὀνό-
ματα δύο ἀνδρῶν, ὃν ἡ πρὸς ἡμᾶς ἀγάτη καὶ
συμπάθεια, ἐκτάκτως εὐεργεικὴ ἐν τῷ παρελ-
θόντι, ἀποτελεῖ σπανίαν ἐνθάρρυνσιν καὶ διὰ
τὸ μέλλον.

ANAR MIX. ΑΝΔΡΕΑΛΗΣ
Καθηγητής τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου

ΠΕΤΑΓΜΕΝΟ ΚΟΥΡΕΛΙ

Τὸν νερόχιον πέφτει σιγὰ - σιγά. Ὁ ἀμαξᾶς
μὲ τὰ χέρια χωμένα στὴν τζέπη καὶ μὲ τὸ
γιακὰ σηκωμένο ἔως τὸ αὐτιὰ περπατεῖ ἀπάνω
κάτω στὸ πεζοδόριο. Τουρτουρίζει ἀπὸ τὸ κρύο.
Ως καὶ τάλογα ἀκουμποῦν τὰ κεφάλια τους
τῶνα μὲ τᾶλλο γιὰ νὰ ζεσταθοῦν. Ὁ δρόμος
εἶναι ἔρημος.

Σὲ λίγο δὲ γέρω Ἀπόμαχος κατεβαίνει τὰ
μαρμαρένια σκαλιά, κρατῶντας στὰ χέρια του
ἔνα παιδάκι νεκρό. Τὸ βάζει στὴν νεκροφόρα μὲ
τὴν εὐνολία ἀνθρώπου συνειδισμένου σὲ τέτοια
δουλειά.

Οἱ ἀμαξᾶς εὐδὺς ἀνεβαίνει στὴν θέσι του.
Κανένας δὲ θ' ἀκολουθήσῃ.

Εἶναι δροφανός; Μακάρι νὰ ἥταν. Οἱ πατέρας
του δὲν ἔρει ἀνὴρ ἔχει παιδί. Ἄμα γεννήθηκε
χαμογέλασε τῆς μητέρας του· αὐτὴ δύως οὔτε
τὸ κύτταξε, ἔγνεψε μόνο τῆς μαμμῆς καὶ τῆς
εἴπε στὸ αὐτὸν βιαστικά:

— Στὸ Βρεφοκομεῖο... νὰ τὸ φέξετε...
γοήγορα!

Πάλι καλλίτερα ἀπὸ τὴν μάννα της ποὺ ήθελε
νὰ τὸ πνέξῃ.

Οἱ ἀμαξᾶς ἐτοιμάζεται νὰ χτυπήσῃ τὰ ἄλογα.

— «Στάσου καῦμένε μιὰ στιγμὴ! (φωνάζει
μιὰ παχειὰ παραμάνα ποὺ κατεβαίνει τρεχάτη
ἀπὸ τὴν σκάλα)» «εἶναι ντροπὴ νὰ πάγη ἔτσι.»

Καὶ τοῦ βάζει στὸ καταμίτριο χεράκι του
ἔνα μικρὸ μισομαραμένο τριαντάφυλλο.

Τὸ πρῶτο καὶ τὸ τελευταῖο του χάϊδι.

Τὰ ἄλογα ξεκίνησαν. Η νεκροφόρα σιέται.
τὸ μικρὸ μόλις φαίνεται πώς εἶναι μέσα.

— «Ἄχ! ἡ κακούργας! φωνάζει ἡ παραμάνα
μὲ περισσότερο ψυμὸ παρὰ μὲ λύπη, καὶ φεύγει
καὶ αὐτὴ χουχουλίζοντας τὰ χέρια της γιὰ νὰ
τὰ ζεστάνῃ.

ΔΙΠΛΗ ΓΙΩΡΤΗ

Τὴν ἴδια μέρα γιόρτασαν οἱ Χριστιανοὶ τὴν
Λαμπρή τους καὶ οἱ Τοῦρκοι τὸ Ραμαζάνι
τους. — Ετσι ἔτυχε.

Η γηρὰ κλησάρισσα τῆς Σωτήρας, τὰ μεσά-

νυχτα τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, σᾶν ἔκαμαν οἱ
Χριστιανοὶ Ἀνάσταση καὶ ἀπόλυτες ἡ ἐκκλησιά,
κλείστηκε στὸ κελλί της μέσα, διπλαμάρωσε τὴν
πορτίτσα της, ἔβαλε — γιὰ καλὸ καὶ γιὰ κακὸ
— ἀπὸ πίσω καὶ τὸ φορτέρο της γεμάτο μὲ
δόλο της τὸ νοικοκυριό γιατὶ τὸ τούρκικο ἐφάν-
τωμα μποροῦσε νὰ ξεσπάσῃ ἀπάνω της.

— Εξαφνα χτυπᾶ ἡ πόρτα της τρεῖς φοραίς,
τάκ τάκ τάκ... Ἀλλας τρεῖς φοραίς χτύπησε
καὶ καρδιὰ τῆς γηρᾶς κλησάρισσας.

— Αν εἶσαι Χριστιανὸς νὰ σὲ πολυχρονάρι δ
Μεγαλοδύναμος, κι ἀν εἶσαι Τοῦρκος πάλι καλῶς
ῳσιες.

— Ανοιξε γλύκωρα γειτόνισσα καὶ μὴ φοβᾶ-
σαι, ἐγὼ εἶμαι!

— Μπά! ; ἐσὺ εἶσαι γειτόνισσα; καὶ τί γυ-
ρεύεις τέτοιαν ὥρα;

— Η πορτίτσα τοῦ κελλιοῦ ἀνοίγει. Τὸ κατά-
λευκο κούφταλο, ἡ κλησάρισσα, ὑποδέχεται τὸ
κατάμαυρο σκέλεθρο, μιὰ γηρᾶ Ἀραπίνα φιλε-
νάδα της, ποὺ καθόταν μέσα σὲ κάτι χαλάσματα
τῆς γειτονιᾶς. Η πορτίτσα ξανάκλεισε.

— Η Ἀραπίνα μιλεῖ πρώτη.

— Τόρα ποὺ σύχασ δ κόσμος δλος, καὶ οἱ χα-
ροκόποι τραβήχτηκαν στὰ σπίτια τους, ἥρθε
καὶ ἔμενα ἡ ἀράδα μον νὰ γιορτάσω τὸ ραμαζάνι
μον στὸ τρυπόσπιτό μου μέσα.» Εκαμα ν ἀπλώσω
ἀπάνω σὲ κάτι πέτραις τὸ ἀποφάγια τῶν ἀγά-
δων ποῦχα σέ ένα χαρτὶ τυλιγμένα, καὶ τότες
σὲ συλλογίστηκα, ζάβαλη γειτόνισσα, κλεισμένη
καταμόναχη στὸ κελλί σου, ξημερόνοντας ἡ Λαμ-
πρή σας σὲ ψυχοπόνεσα, τύλιξε πάλι τὸ ἀποφάγια
καὶ εἶπα μέσα μου: «κακόμοιροι Χριστιανοί!
καλάβοι καὶ σεῖς, σκλάβοι καὶ μεῖς. Πιὸ φτωχοὶ¹
έμεις, μὰ πιὸ δυστυχισμένοι σεῖς, γιατὶ γινήκατε
δοῦλοι στὸν ἴδιο τὸν τόπο ποὺ μιὰ φορὰ ἥσαστε
ἀφεντικά.» Ας πάω λοιπόν, εἶπα, νὰ γιορτάσωμε
μαζί, αὐτὴ τὴν Λαμπρή της καὶ ἐγὼ τὸ ραμαζάνι
μον. Ξεκίνησα καὶ ἥρθα.

Κι ἀπούμπησε τὸ μικρό της δέμα ἀπάνω στὸ
τρικλό τραπέζακι τοῦ κελλιοῦ.

Σηκώνεται τότες γελαστὴ ἡ κλησάρισσα καὶ
φάχνει μέσα στὴν κασσέλα της. Βγάζει ἔνα κόκ-
κινο αὐγὸ καὶ τὸ δίνει στὴν Ἀραπίνα.

Τὸ παιόνιει ἔκείνη μὲν εὐχαρίστησι μεγάλη,
σηκόνει τὸ χέρι της ψηλά, καὶ τὸ παραστηρεῖ
γύρω-γύρω στὸ φῶς τοῦ λυχναριοῦ, μὲ χαρὰ
μικροῦ παιδιοῦ, καὶ τὸ θαυμάζει σᾶν κανένα
περίφημο πρᾶμα.

— Η γηρὰ κλησάρισσα ἔχεται σιγὰ-σιγὰ καὶ
κάθεται κοντά της, καὶ ξαφνα κάνει τσάκι! μία,

καὶ τῆς τὸ σπάζει μὲ τὸ ἄλλο κόκκινο αὐγὸ ποὺ
εἶχε κρυμμένο στὸ ἄλλο της τὸ χέρι, ξεκαρδι-
σμένη στὰ γέλοια γιὰ τὸ κατόρθωμά της.

Τὸ λυχνάρι μόλις καὶ φέγγει. Τὸ κελλὶ εἶναι
μισοσκότεινο. Ζυγόνουν κοντά-κοντά, μάγουλο
μὲ μάγουλο, τὰ δυὸ γεροντικὰ κεφάλια, κάτα-
σπρο τὸ ἔνα, κατάμαυρο τᾶλλο, καὶ φιλοῦνται.

Δ. ΓΡ. Κ.

Η ΑΧΑΡΙΣΤΙΑ ΤΩΝ ΣΟΦΩΝ

Ενασχολούμενος ἀπό τινος χρόνου εἰς ἐργασίαν
εἰνασχολούμενην πρὸς τὸ ἀρχαῖον θέατρον,
εὑρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ μελετήσω δεκάδας
τινὰς σχετικῶν ἔργων τῶν νεωτέρων σοφῶν τῶν
δύο κόσμων μὲ τὴν πεποίθησιν διτι, κοινωνίων
ἐπὶ μαρκόν χρόνον εἰς τὰ πελάγη τῆς ἐπὶ κλιά-
δων σελίδων διακεχιμένης σοφίας, θὰ ἔξηρχό-
μην κάποτε, ἀνὴρ σοφώτατος, ὀδισμένως δύως
σοφός. Οποιον ὑπῆρξε τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ μα-
ρκοχρονίου αὐτοῦ λουτροῦ εἰς τὰ νάματα τῆς
σοφίας, θὰ τὸ τηρήσω ἐπὶ τοῦ παρόντος μυστι-
κόν, ἀν καὶ εἰμπορεῖ ἀφ' ἔαυτοῦ ν ἀποκαλυφθῇ
ἐπὶ τῶν κατωτέρων.

Δὲν δύναμαι δύως νὰ μὴ διακηρύξω τὴν
καταπληκτικὴν ἐντύπωσιν ἦν μοῦ ἔκαμαν οἱ
κρουνοὶ τῶν δακρύων οὓς χύνοντι οἱ διάφροδοι
σοφοὶ διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ τάδε ἡ δεῖνα σχε-
τικῶν πρὸς τὰς ἐργασίας των ἀρχαίων συγγράμ-
ματος. Ο μὲν κλαίει διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς «Θεα-
τρικῆς Ἰστορίας» τοῦ βασιλέως τῆς Μαυριτανίας
Τούβα, δὲ μετὰ πόνου διακηρύσσει τὸ δυσανα-
πλήρωτον κενὸν δπερ ἀφίνει ἡ ἀπώλεια τοῦ περὶ²
Τεχνιτῶν βιβλίου τοῦ Μεναίχμου τοῦ Σικυωνίου,
ἄλλος θρηνολογεῖ ὡς ἀπαρηγόρητος χήρα διὰ
τὴν ἀπώλειαν τοῦ Περὶ Προσωπέων συγγράμ-
ματος τοῦ Ἀριστοφάνους τοῦ Βυζαντίου, ἄλλος
διὰ τὴν ἀπώλειαν τῶν Διδασκαλιῶν τοῦ Ἀριστο-
τέλους, ἄλλος διὰ τὴν ἀπώλειαν τῶν Διονυσιακῶν
Νικῶν τοῦ ἴδιου, ἄλλος διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ
Περὶ χοροῦ συγγράμματος τοῦ Σοφοκλέους,
ἄλλοι ταλαντίσουν ἔαυτοὺς διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς
Περὶ δραμάτων κωμῳδίας πραγματείας τοῦ Ἐρα-
τοσθένους, ἄλλοι λυποῦνται διὰ τὴν ἀσάφειαν
τῶν σχετικῶν πρὸς τὸ θέατρον χωρίων τοῦ Πο-
λυδεύκους, ἄλλοι διὰ τὴν ἔλλειψιν μνημείων,
ἄλλοι διὰ τὴν σιωπὴν τῶν ἀρχαίων συγγραφέων,
ἄλλοι... Ἀλλὰ ποῦ χρόνος διὰ τὸ ἀπαριθμήσω
τὰς τόσας καὶ τόσας ἀπωλείας καὶ ἔλλειψεις
διὸ ἀσάφειαν προσθέτησεν τοῖς σοφοῖς!

Καὶ δύως τὸ εἶναι δ ἀνθρωπος!

— Συλλογίζομαι, ἀν ἐσώζοντο δσα ἀνωτέρω
έμνημόνευσα καὶ δσα ἄλλα περισσότερα παρέ-
λευψα, ἀν ἐκ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων οἱ μὲν
δὲν ἔτηρουν σιγήν, οἱ δὲ ἥσαν σαφέστεροι, ἀν

ΠΟΡΤΡΑΙΤΟ Π. ΧΩΡΝΥ

ΥΠΟ Ε. ΙΩΑΝΝΙΔΗ

Ποῦ δὲ ἔκειτο τὸ ἱερὸν τοῦ ἐν Λίμναις Διονύσου; Τὸ καλλίτερον εἶναι νὰ τὸ ὑποθέσῃ τις ὅπου θέλει, διότι βεβαίως τὴν ἀκριβῆ αὐτοῦ τοποθεσίαν δὲν θὰ τὴν μάθῃ οὔτε ἀπὸ τὸν Βιλαμοβίτη, οὔτε ἀπὸ τὸν Μόμψεν, οὔτε ἀπὸ τὸν ἡμέτερον Σκιᾶν, οὔτε ἀπὸ τὸν Δέρπφελδ οἵτινες ἔγραψαν περὶ αὐτοῦ, καθόσον οἱ μὲν τὸν θέλουν ἔκει ὅπου σήμερον εἶναι τὸ στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον, οἱ δὲ ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ θεάτρου τοῦ Διονύσου. Θὰ ἐνησχολοῦντο περὶ αὐτοῦ οἱ ἀνωτέρω σοφοὶ ἐὰν δὲ οἱ Παυσανίας ἢ ἄλλοι τις ἀνέφερε οητῶς τὴν τοποθεσίαν τοῦ ἱεροῦ;

“Αμ! ἡ θυμέλη τί νὰ ἥτο; Εὐτυχῶς διὰ τοὺς σοφοὺς ὅτι δὲ οἱ Πολυδεύκης (IV § 103) διμιλεῖ περὶ αὐτῆς... ἀσαφῶς! “Αν δὲ χριστιανὸς ἡτο σαφέστερος, βεβαίως δὲν θὰ ἐνησχολοῦντο περὶ αὐτῆς οὔτε δὲ οἱ Fr. Wieseler ὅστις λέγει ὅτι ἡ θυμέλη ἡτο σανίδωμα ἐπιτιθέμενον ἐπὶ τῆς ὁρχῆστρας, οὔτε δὲ οἱ Müller ὅστις λέγει κατὶ διαφρετικόν, οὔτε δὲ οἱ Μπέκερ ὅστις δὲν συμφωνεῖ μὲ κανένα τῶν ἀνωτέρω, οὔτε οἱ τόσοι ἄλλοι μὲ τὰς γνώμας των τὰς ὅποιας ποῦ νὰ ἐνθυμῆται κανείς. “Αν ποτὲ δώσῃ δὲ Υψιστος καὶ εὐρεθῇ κανένα κείμενον ἐν τῷ ὅποιῳ γὰ περιγράφεται ἡ θυμέλη, τί θὰ γίνη ἡ τόση σοφία τῶν

σοφῶν; Ἐρωτῶ ἀπλῶς καὶ μόνον. Τὸ δὲ ἐκκύκλημα τὸ καὶ πῶς νὰ ἥτο τάχα; Καὶ ἐπ’ αὐτοῦ ὁ μακαρίτης δὲ Πολυδεύκης (IV. § 127) εἶναι ἀσαφῆς. Οἱ παλαιότεροι ἀρχαιολόγοι τὸ ἐθεάρουν ὡς δεύτερον λογεῖον, κινούμενον ἐπὶ ἀρχῶν πρὸς τὰ ἔξω τῆς μεγάλης θύρας καὶ χαμηλότερον τοῦ λογείου. Ὁ Robert λέγει ὅτι ἦτο εἰδος ἀμάξης συρόμενον ἔξω τῆς σκηνῆς. Ὁ Rāis ὑποθέτει ὅτι οἱ τοῦχοι τῆς σκηνῆς ὑπερχώρουν ἐκατέρωθεν καὶ οὕτως αὐξανομένης τῆς μεγάλης θύρας ἡ σκηνὴ μετεῖνετο εἰς τὸ ἐσωτερικόν. Ἡ δὲ οἱ τοῦχοι ἥσαν ἔξι θύρων καὶ περιείλισσοντο παρὰ τὰς παραστάδας τῶν τούχων. Ὁ Neckel (Das Ekkyklemma, Friedl. Gymnasialprog. 1890) ὅτι τὸ ἐκκύκλημα ἦτο ἄγνωστον παρὰ τοῖς ἀρχαιολόγοις ποιηταῖς καὶ μόνον παρὸς Ἐνριπίδη καὶ Ἀγάθων ἔγινε χοῖσις αὐτοῦ. Ὁ Δέρπφελδ (Berl. philol. Wochenschr. 1890) θεωρεῖ τὸ ἐκκύκλημα ὡς γελοῖον μηχάνημα, ὀλως ἀνάξιον τῆς σοβαρότητος τῆς ἀττικῆς τραγῳδίας. Ἀλλοι, μεταξὺ τῶν δοπίων καὶ δὲ Αμερικανὸς Fossuum ἔχουν διαφρετικὴν γνώμην, εἰς τὸ ποτὲ πρῶτης περὶ ἐκκυκλήματος ἔχομεν μόνον γνώμας καὶ... ἔκφρασιν λύπης διὰ τὴν ἀσάφειαν τῶν ἀρχαίων συγγραφέων! Ὁ! ἀχαριστία! Ν’ ἀναφέρω τοὺς γράμματας περὶ Ἐλευσινῶν μυστηρίων δὲν θὰ τολμήσω· εἶναι τόσον πολλοὶ καὶ τόσον ἀλλόκοτοι καὶ γρονθοκόπούμενοι μεταξὺ των αἱ γνῶμαι των, ὥστε οἱ ἀναγνῶσται μονὰ μὲ ἔστελλον εἰς τὸν διάβολον.

Τί δυστύχημα, πραγματικὸν ἀλήθεια, ἡ ἀπώλεια τῶν περὶ Ἐλευσινῶν μυστηρίων πραγματεῖων τῶν ἀρχαίων, τῶν συγγραφέες τῶν δοπίων μημονεύει ἐν τῷ προλόγῳ τῶν «Ἐλευσινῶν» τοῦ δ Meursius, τοῦ δοπίου ἐν τούτοις τὸν κατάλογον ἔξελέγχει ὡς ἀτελῆ δ Charles Magnin. Ἐὰν καὶ μία τῶν πραγματειῶν αὐτῶν ἐσώζετο, τί θὰ ἐγίνετο ἡ στρατιὰ τῶν γραφάντων περὶ Ἐλευσινῶν μυστηρίων, τὰ δοπία ἐπινίγισαν εἰς τοὺς ὀκεανοὺς τῆς μελάνης οἵτινες δι’ αὐτὰ ἐξωδεύησαν χωρὶς νὰ πάνουν νὰ εἶναι... μυστήρια;

“Ἄλλοι ποταμοὶ μελάνης ἔχομενον ὑπὸ τῶν σοφῶν διὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ὄντοματος καὶ τὴν σημασίαν τῶν Φεοκεντρίων στήχων. Ὁ Vosii, δὲ Orelli, δὲ Klotz, δὲ Βερνάρδης, δὲ Σέρβιος, ἵνα μόνον τούτους ἀναφέρω, τρώγονται κυριολεκτικῶς μεταξύ των χωρὶς ἡμεῖς οἱ κοινοὶ θητοὶ νὰ γίνωμεν σοφάτεροι, οὐδὲ καὶ νὰ λυθῇ τὸ ζῆτημα, τὸ δοπίον χωρὶς ὅλο μὲτα παραλάβουν

οἱ μεταγενέστεροι διὰ νὰ πλουτίσουν καὶ αὐτοὶ τοὺς... μελανοπόλας! Καὶ δημως ἡ λύπη τῶν σοφῶν εἶναι μεγάλη διὰ τὴν ἔλλειψιν σαφῶν κειμένων ἐπὶ τοῦ προκειμένου, χωρὶς νὰ λογαριάζουν δοπίαν μεγαλειτέραν λύπην θὰ αἰσθανθοῦν ἐὰν βροκολακιάσῃ ἀρχαῖος τις καὶ ἀποδείξῃ... τὸ πρόσκαιρον τῆς σοφίας των!

Ἄλλαία νὰ ὑπῆρχε τάχα εἰς τὸ ἀρχαῖον θέατρον; Βεβαίως καὶ ὑπῆρχε, λέγοντας οἱ μὲν δι’ αὐτὸν καὶ δὲ ἔκεινον τὸν λόγον. Ἄμ’ δὲν ὑπῆρχε, λέγοντας οἱ ἄλλοι διὰ τὸν τάδε καὶ δεῖνα λόγον. Καὶ ἐκατέρωθεν οἱ λόγοι εἶναι σπουδαιότατοι καὶ τὰ ἐπιχειρήματα μεγάλα, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν διὰ συμπέρασμα διὰ τοὺς μελετῶντας τοὺς σοφοὺς εἶναι διὰ τὸν πρόσκαιρον τῆς σοφίας των!

Τὸ αὐτὸν συμβαίνει καὶ διὰ τὸ ζῆτημα, ἐὰν αἱ γυναῖκες ἐσύχναζον ἢ δχι εἰς τὸ θέατρον. Ἐσύχναζον διότι... Δὲν ἐσύχναζον διότι... Καὶ τὰ διότι δίνουν καὶ παίρνουν... χωρὶς νὰ δίνουν καμμίαν ἀσφαλῆ λύσιν, παίρνουν δημως τὸ μυαλό τοῦ σπουδάζοντος τὰς ὅρκωδεις πραγματείας τῶν γραφάντων ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Μὲ τὸν αὐτὸν τρόπον... δὲν λύνονται καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ζῆτηματα τὰ σχετιζόμενα πρὸς τὸ θέατρον, διὰ τὸ δοπίον δὲν γνωρίζομεν ΑΙΠΟΛΥΤΩΣ ΤΙΠΟΤΕ βέβαιον, παρὰ μόνον διὰ ἐνησολήμησαν δι’ αὐτὸν πλεῖστοι δοσοὶ πραγματικῶς σοφοί, ἀποδείξαντες διὰ τὸ μακρῶν καὶ δὲ ἐπιχειρημάτων ἀκαταμάχητων διὰ δύναται τις τοὺς σοφός, ἄλλα καὶ... ἀχάριστος συγχρόνως!

NIK. I. ΛΑΣΚΑΡΗΣ

ΟΙ ΘΡΥΛΟΙ ΤΟΥ ΜΥΣΤΡΟΣ

[Εἰς τὸ «Σπαρτιατικὸν Ημερολόγιον»—ἐπικυποφόρησε καὶ τὸ IA τομίδιον, διὰ τὸ 1910, τῆς κομψῆς αὐτῆς δύσην καὶ χρησίμους ἑπαγκῆτες ἐπετηρίδος, με τὸν πλούτον τῶν Λακωνικῶν, ἀλλὰ καὶ λακωνικῶν, μολονότι πλουσίων περιεχομένων του — δυνεγάτης μας Ἀγίας Θέρεος ἐπακολουθεῖ δημοσίευσην τοὺς θρύλους τοῦ Μυστρός. · Ιδούν δὲ πετενίς του θρύλοις, ποιητικάτατος:]

BORBONTINO ΚΑΙ ΦΑΛΤΣΕΤΑ

Ο γέρω-Ρήγας ἡταν ἐτοιμοθάνατος. Εἶχε πέση στὸ κρεββάτι ἀπὸ βαρειάν ἀρρώστεια, καὶ κανεὶς γιατρὸς δὲν κοιτοῦσε νὰ πάγι νὰ τὸν ίδῃ, γιατὶ ἐβρήκη προσταγή, πῶς δηποίος δὲν προέστη νὰ τὸν γίνην, θὰν τοῦ κόρβουν τὸ κεφάλι. Τότενες μιὰ μάγισσα εἶπεν: «Ἐγὼ θὰν τόνε κάνω καλά: φέρτε μου ἐνάντι Ρηγόπουλο, μοναχοπαῖδι ἀγόρι, νὰν τὸ σφάξωμε, νὰ πιῇ δὲ γέρω-Ρήγας τὸ αἷμα του, καὶ τότενες θὰ γενηὶ καλά. Εστείλανε λόπου ἀπὸ τὸ παραθύρον της καὶ δὲν καταδεχότανε νὰν τῆς οἰξῆι μιὰ ματιά. Τί νὰ κάνω λοιπόν ή κοπέλλα, γιὰ νὰ ἐκδικηθῇ; προσκαλεῖ τὸ Ρηγόπουλο καὶ δύο ἄλλους φίλους του, καὶ τοὺς κάνει τραπέζι, καὶ στερνά πέρνει κατὶ ἀγκαθερὰ κλαριά, ποῦ εἰχε κόψη ἐξεπτῆτες, καὶ τοὺς ἀρχίσει στὸ ξύλο, καὶ τοὺς μάτωσε τὰ κοέατα: νότερα τοῦ πτῆρος διακόπια φλουριά τοῦ ἐνού, τακόσια τὰ διλούνοντα καὶ πεντακόσια τοῦ Βορβοντίνου — καὶ τοὺς ἔδιωξε. Τὸ Ρηγόπουλο πῆγε τότε στὸν πατέρα του, τὸ Ρήγα καὶ τοῦ τὰ παραπονέθηκε. Κι’ δὲ Ρήγας ἐδιάταξε καὶ τὴν ἡφεραν μπρός του τὴν κόρη, γιὰ νὰ τὴν κρίνῃ· καὶ ἀμα τὴν εἶδε, τῆς εἶτε:

«Εօν· μοιάζεις βασιλισσα, μοιάζεις βασιλοπούλα, μοιάζεις αὐλόντισσα, μοιάζεις καὶ οηγοπούλα.»

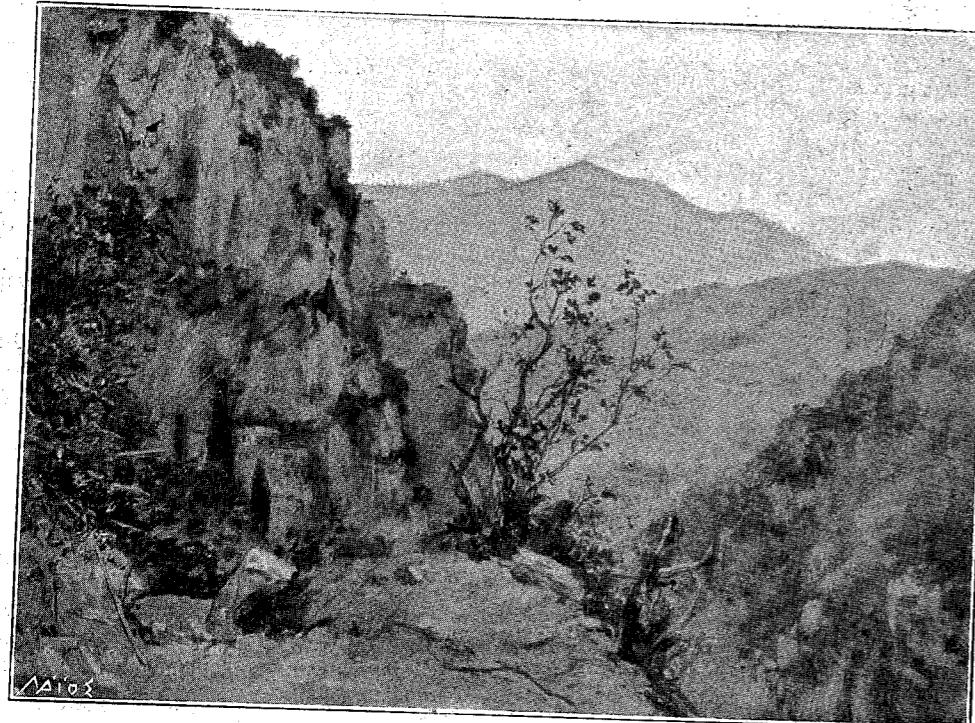
Κ’ ἡ κόρη τοῦ ἀπάντησε:

«Χίλιονταλῶς σᾶς ηδομαί, Ρήγα τῆς Δικηγορύης, Καὶ τὰ ξενὰ καὶ τὰ δικὰ σήμερα θὰν τὰ κρίνης.»

Καὶ τοῦ διγήθηκε ποιαὶ εἶνε, καὶ δὲν δος’ ἀκολούθησαν καὶ τὸ πῶς ἐγλύτωσεν ἀπ’ τὴν σφαγὴ τὸν σύχαριστο τὸ Βορβοντίνο, ποῦ τὴν ἀλησμόνηκε χρέο-χερα.

Ο Βορβοντίνος δημως ἀπ’ τὴν ἀρχὴν ὄφανταις στὸν πατέρα του: «Πατέρα Ρήγα, μὴν τὴν ἀσκοῦς τούτη τὴν κακή, γιατὶ δέησε μὲ τὴν ἀγκαθερὲς βέρεγες, καὶ ἐνοῦ πῆρε διακόπια, καὶ διλούνοντα τρακόσια, καὶ τοῦ γνιοῦ σου τοῦ πολυαγαπημένου πεντακόσια. · Άλλα δὲ Ρήγας σὰν ἀκούσεις δὲλη τὴν ιστορία ἀπὸ τὸ σόμια τῆς Φαλτσέτας, τῆς ἔδωκε δίνηρο καὶ δοσοὶ πραγματικά, καὶ ἀφάνισε σταραχιτικά, καὶ τὴν ἀρχαίασις καρές τους.

ΑΓΙΣ ΘΕΡΟΣ

ΤΟΠΙΟΝ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ
"Εκθεσις Συνδ. Συντακτών"

ΥΠΟ Ν. ΦΕΡΕΚΥΔΗ
Φωτογρ. Ξανθοπόλου

ΤΟ ΣΦΥΡΙ—ΔΡΑΜΑΤΙΟΝ ΜΟΝΟΠΡΑΚΤΟΝ*

ΣΚΗΝΗ Γ

ΡΑΛΛΟΥ, ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ, ΠΕΡΙΚΛΗΣ

[Ο Περικλῆς μόλις μπή στὴν κάμαρα ὑποκλίνεται ταπεινὰ μπροστὰ στὴν Ραλλοῦ. Ο Λουκιανὸς τοὺς γνωρίζει.]

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ — "Ἡ δεσποινὶς Ραλλοῦ Ἐλισσα-
βέτη. Ο κύριος Περικλῆς Βεργίδης. Ἡ Ραλλοῦ
χαιρεῖ ἐλαφρὰ καὶ βιαστικὰ καὶ πηγαίνει κοντὰ στὸ
πρόπλασμα ποὺ τὸ φωτίζουν ἀπ' τὸ πλάγιο δυνατές κόκ-
κινες ἀκτίνες τοῦ ἥλιου ποὺ κοντεύει νὰ δύσῃ. Στέκε-
ται σὰν μαγεμένη ἔκει, καὶ λέγει ψιθυριστὰ στὴν ἀρχὴ
κι' ὑστερὸ δυνατώτερα].

ΡΑΛΛΟΥ — "Ἄ! τι κόκκινο χρῶμα εἶν' αὐτὸ!
Περίεργο! θαρρεῖς πώς δὲ ἥλιος βουτήχητε
δόληληρος μέσα σὲ πληγωμένα τριαντάφυλλα.
[Ο Περικλῆς ἐτοιμάζεται νὰ καθήσῃ, ἀλλὰ μόλις
ἀκούει τὴν Ραλλοῦ νὰ μιλῇ ωμαντικά, γυρίζει τὰ
μάτια του μὲ εἰρωνία σ' αὐτήν, καὶ λέγει.]

ΠΕΡΙΚΛΗΣ — Μπᾶ! ἔτσι μιλάτε καὶ σεῖς;
χι!....

ΡΑΛΛΟΥ, [μὲ ἀπορία]. — Πῶς ἔτσι; [Ο Περικλῆς
δὲν τῆς μιλεῖ μὰ τὴν κυττάζει πάντα τὸ ἴδιο].

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ, [μὲ ψυχρότητα]. — Περικλῆ! ἡ δε-

μὲ ἀφέλεια]. Κι' ὅμως μὲ δλα αὐτὰ τὰ ἐλαττώ-
ματα εἶνε καλός, δὲ καῦμένος, εἶνε καλός!

ΡΑΛΛΟΥ, [μὲ γέλοια]. — Μπᾶ! ὥστε εἶνε ἐλα-
ττώματα αὐτά;

ΠΕΡΙΚΛΗΣ — Μπᾶ! ἀμὲ τί γιὰ προτερήματα
τάχατε σεῖς;

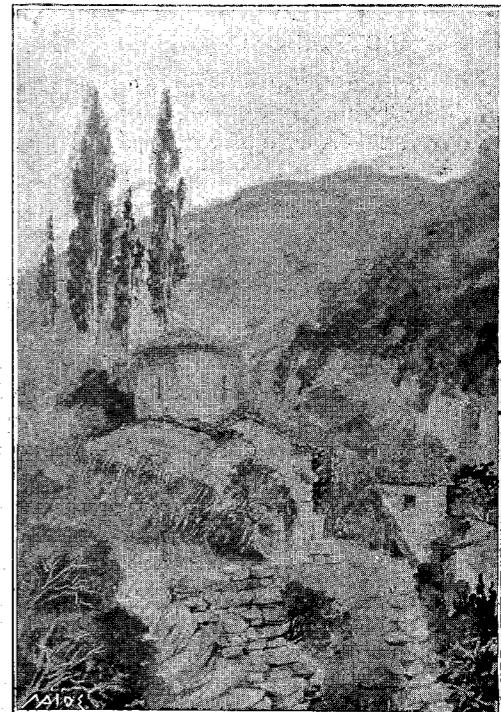
ΡΑΛΛΟΥ, [σοβαρὰ καὶ χωρὶς νὰ τὸν κυττάξῃ]. —
Καὶ βέβαια γιὰ προτερήματα.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ, [κινεῖ μὲ λύπη τὸ κεφάλι του]. — Οὐ!
δωρισμένως, σᾶς τὰ σήκωσε τὰ μυαλὰ αὐτὸς δὲ
τοελλός . . .

ΡΑΛΛΟΥ — Κύριε Περικλῆ, λυποῦμαι ποὺ
βλέπω πῶς δὲν ἀξίζετε τόσο πολὺ τὴν ἀγάπη
τοῦ κυρίου Λουκιανοῦ.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ — Μπᾶ! ὥστε σᾶς ἀρέσουν ἔσας
οἱ καλλιτέχναι . . .

ΡΑΛΛΟΥ, [Πηγαίνει καὶ ἀκουμπάῃ στὸ ξύλινο, ψηλὸ
σκαμνή, σὲ στάσι ποὺ δείχνει τὴν ψυχὴν τῆς πολὺ κου-
ρσμένη, καὶ τὸν νοῦ της πελαγωμένον σὲ κάτι ίδεες
παράξενες. Τώρα προσπαθεῖ νὰ τὶς διαβάσῃ στὸν
ἔαυτὸ της ποὺ τὸν βλέπει πειὰ σὰν ἀντικείμενο]. —
Ναὶ . . . ἔμενα μὲ ἀρέσουν. . . ."Ετοι πρέπει νὰν
οἱ ἄνθρωποι γιὰ νὰ μποροῦν νὰ κάνουν κι' ἄλλους
εντυχεῖς! . . . [Ο Περικλῆς κινεῖ τὸ κεφάλι του. Ο
Λουκιανὸς κυττάζει τὴν Ραλλοῦ στὰ μάτια μὲ χαρὰ
σὰν δημιούργημα του. Η Ραλλοῦ δὲν κυττάζει κανένα.
Ναὶ! ἔτσι πρέπει νὰ εἶνε οἱ ἄνθρωποι!] "Εξαφνα
λέγει νευρικὴ πρὸς τὸν Λουκιανὸν ποὺ τὴν κυττάζει
ἀκόμα μὲ περιπάθεια]. Κύριε Λουκιανέ, σὲ λίγο θὰ

ΕΚΚΛΗΣΙΔΙΟΝ ΑΓ. ΑΝΔΡΕΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΛΟΥΣΙΟΥ ΠΟΤΑ-
ΜΟΥ ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΣΤΕΜΝΙΤΣΑΝ ΣΚΙΤΣΟ Α. ΖΑΧΟΥ

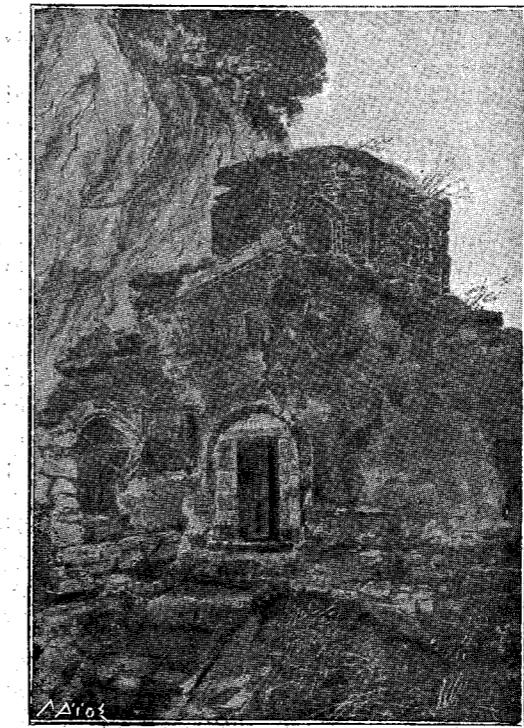
νυχτώρη καὶ πρέπει νὰ φύγω, γιατὶ δὲν θὰ
στείλη νὰ μὲ πάρῃ ἡ μαμά. Πηγαίνω νὰ ἔτοι-
μασθῶ. [Βγαίνει σοβαρὰ ἀπ' τὴν διπλανὴ πόρτα]

ΠΕΡΙΚΛΗΣ, [Πλησιάζει τὸν Λουκιανό]. — Δὲν μοῦ
λές, τί κόρη εἶνε αὐτή;

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ, [θυμωμένος]. — Εἶνε μιὰ κόρη
πολὺ ἀλλοιώτικη ἀπὸ δὲ τι τὴν φαντάσθηκες,
περιπατεῖ νευρικὸς ἐπάνω κάτω στὴ σκηνή].

ΠΕΡΙΚΛΗΣ — Οὐ! οὐ! εἶνε θυμωμένος δὲ Λου-
κιανός. Τί ἥθελα νὲ ἀνακατωθῶ ἔγῳ στὰ γοῦ-
στα ἐνδὲ τρελλο-καλλιτέχνη, ποὺ ἀπ' τὸ πρωΐ
δῶς τὸ βράδυ μιλάει μὲ τὰ σύννεφα! [Μπαίνει ἡ
Ραλλοῦ μὲ μεγάλο καπέλο γεμάτο μὲ πολύχρωμα λου-
λούδια καὶ δεμένο μὲ πλατεύες κόκκινες κορδέλλες.
Κρατεῖ ὁμβρέλλα κόκκινη].

ΡΑΛΛΟΥ, [χαιρετᾷ ψυχρὰ τὸν Περικλῆ]. — Χαί-
ρετε κύριε! [Τώρα χαιρετᾷ τὸν Λουκιανὸν γελαστὴ
καὶ θερμῇ]. Κύριε Λουκιανέ, καλὴ νύχτα σας!
Μιὰ ἀπ' αὐτὲς τὶς βραδείες θὰ σᾶς περιμένουμε
στὸ σπίτι νὰ φάμε μαζί, καὶ υστερα νὰ καθή-
σωμε στὸν ἔξωστη μὲ τὰ γιασεμιά. . . καὶ νὰ
ἰδοῦμε τὸ φεγγάρι ποὺ πιάνεται ἀπ' τὰ κλαδιά
τῶν δένδρων μαζί. . . Εἶνε τόσο ὡραία! . . .
[Ο Λουκιανὸς ὑποκλίνεται καὶ τῆς φιλεῖ μὲ σεβασμὸ
τὸ χέρι. Η Ραλλοῦ βγαίνει καὶ ξαναφαίνεται ἀμέσως
στὴν πόρτα, ποὺ τῆς στρώνει χαριτωμένα τὸ παραπέ-
τασμα]. Νὰ μᾶς εἰδοποιήσετε δόμως πότε θὰ
φθῆτε, γιὰ νὰ σᾶς ἔχω κάνῃ στεφάνια ἀπὸ λου-
λούδια. . . Καλὴ νύκτα σας! . . . [Φεύγει τρεχάτη,
ἔνθε φωνάζει ἀπ' ἔχω τὸ «καλὴ νύκτα σας!»]

ΕΚΚΛΗΣΙΔΙΟΝ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ ΠΑΡΑ ΤΗΝ
ΔΗΜΗΤΣΑΝΑΝ ΣΚΙΤΣΟ Α. ΖΑΧΟΥ

* Τέλος. «Παναθήναια» 15-31 Δεκ. 1909, σ. 148.

ΣΚΗΝΗ Δ'
ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ, ΠΕΡΙΚΛΗΣ

[Ο Περικλῆς ἔχεται μπροστά στή σκηνή μὲ ἀργά βήματα καὶ μὲ τὰ χέρια ἀπὸ πίσω].

ΠΕΡΙΚΛΗΣ — Λουλουδένια στεφάνια!... Μᾶς ὑποχρέωσες!...

[Ο Λουκιανὸς πέφτει βαρύς στήν πολτρόνα]

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ — Περικλῆ! τὴν ἀγαπῶ!

ΠΕΡΙΚΛΗΣ, [ψυχοδες καὶ ἀδιάφορος]. — Τὸ ξέρω!

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ — Πές μου, σ' ἀρέσει; εἰδες πῶς μιλεῖ ἀπλᾶ καὶ αἰσθηματικά;

ΠΕΡΙΚΛΗΣ — "Οχι, δὲν μ' ἀρέσει! [Ο Λουκιανὸς ἀπορεῖ]" "Οχι, δὲν μ' ἀρέσει! [Ψτερεα ἀπὸ λίγη σιωπή] Τὴ γυναικα ἔγω τὴ θέλω μὲ σοβαρότητα, μὲ χαρωπήρα. Τ' εἶν' ἀντά; νὰ ξέρῃ πότε θὰ πᾶς γιὰ νὰ σοῦ κάνῃ στεφάνια μὲ λουλούδια. Τὶ λές ἐκεῖ! Καλλίτερα θάταν νὰ σοῦ ἔλεγε γιὰ νὰ μάγειρέψῃ μόνη τῆς τὰ φαγητά. Αὐτὸ θάταν τὸ καλλίτερο, καὶ νὰ πᾶς νὰ φᾶς καὶ νὰ χορτάσῃς, καῦμένε!

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ — Οὔφ, ἀδελφέ! πάντα ἔτοι ταπεινὸς ἥσουν στὰ γοῦστα σου!

ΠΕΡΙΚΛΗΣ, [ἔχεται κοντά του]. — Κι' ὅμως, Λουκιανὲ, αὐτὲς οἱ γυναικες μποροῦν νὰ κάνουν εὐτυχισμένο ἔναν ἄνδρα. Οἱ θετικές, οἱ μετρημένες, οἱ νοικοκυρές. Αὐτὲς οἱ ὄλλες, μὲ τὰ ὀρατὰ λόγια καὶ τὶς λεπτὲς ἐκφράσεις εἶνε σὰν τῇ θάλασσα ποὺ τραβᾷ τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὴ γαλήνη τῆς κ' ὑστερα ἀφρίζει καὶ τοὺς πνίγει.

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ, [τοῦ πάνει ἱκετευτικὰ τὰ χέρια]. — Περικλῆ, σὲ παρακαλῶ! κρύψε μου δ', τι καὶ ἀν ἔρηξ. Μὴ θέλης νὰ διαλύσῃς τὰ μάγια τοῦ ὀνείρου μου... μή!... ἀφῆσε, ἀν εἶνε πεπρωμένο νὰ διαλυθῇ ἀπ' τὸ Θεό. "Οχι ἀπ' τὸν ἀνθρωπὸ καὶ μάλιστο ἀπ' τὸ φίλο· μή!..."

ΠΕΡΙΚΛΗΣ — Μὰ τότε μὴ ζητᾶς τὴν γνώμη μου, γιατὶ θὰ στήν πῶ δπως τὴν ἔχω μέσα μου, δπως τὴν αἰσθάνομαι.

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ — "Ωστε δὲν σ' ἀρέσει ή Ραλλοῦ; μὰ τὶ καπὸ τῆς βρίσκεις;

ΠΕΡΙΚΛΗΣ — Δὲν σοῦ κατηγορῶ τὴ Ραλλοῦ ἀπολειστικῶς σοῦ κατηγορῶ τὸ εἶδος αὐτὸ τῶν γυναικῶν. Δὲν μ' ἀρέσει αὐτὸ τὸ εἶδος, ἔτελείωσε. Τὰ πολλὰ λόγια, οἱ εὔκολες συγκινήσεις, οἱ ἀπότομοι ἐνθουσιασμοὶ εἶνε ἐπικίνδυνα πράγματα στή γυναικα. Σήμερα τῆς μιλεῖς σὺ ἔτοι καὶ τὴν ἐνθουσιάζεις. Αὔριο ἀν βρεθῆ ἔνας ὄλλος νὰ τῆς πῆ πέντε λόγια περισσότερο ἀπὸ σένα, ποὺ νὰ κάνουν μεγαλείτερο θάρυβο μέσα τῆς, τελείωσε. Σὲ ξέχασες ἐσένα κι' ἀγάπησες ἔκεινον ποὺ τὰ λόγια του ἔκαναν τὸν περισσότερο θάρυβο.

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ, [πειραγμένος]. — Περικλῆ! γιατὶ μιλεῖς ἔτοι γιὰ τὴ γυναικα ποὺ ἔτυχε ν' ἀγαπῆσω. Μὰ σὺ δὲν ἀγάπησες ποτέ σου;

ΠΕΡΙΚΛΗΣ — "Οχι δὲν βρῆκα καμία δπως τὴν ἥθελα.

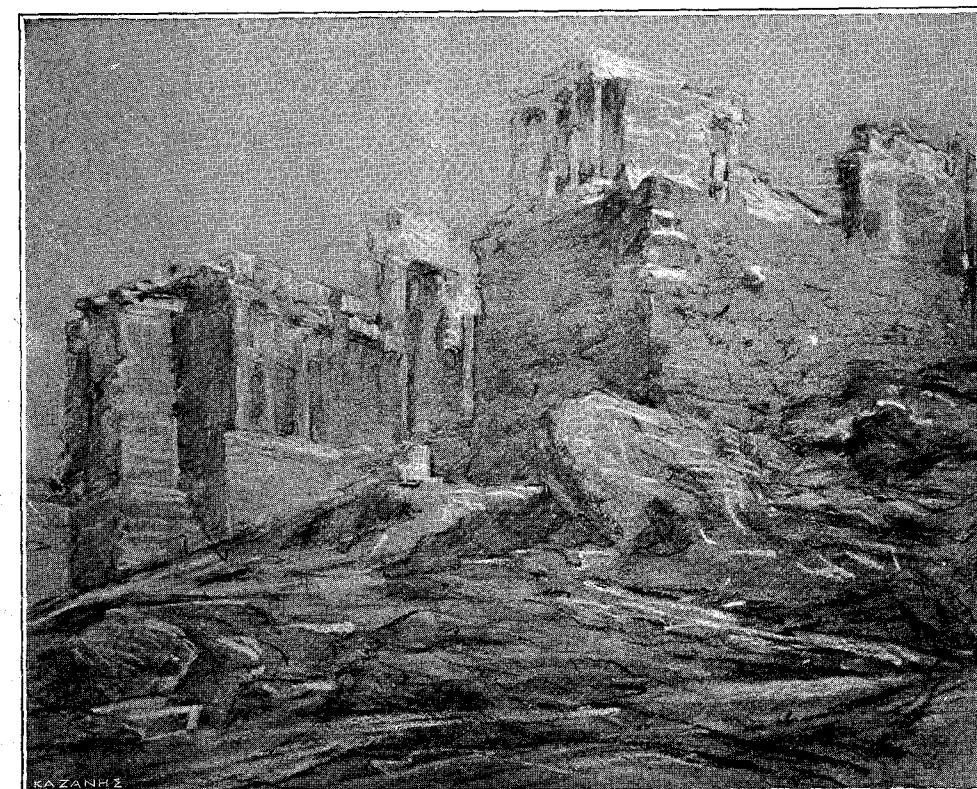
ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ — Αὐτὸς ποὺ δὲν ἔχει ψυχὴ δὲν βρίσκει γυναικα γιὰ ν' ἀγαπῆσῃ, [περιπατεῖ ἀργά]. Ο πόσμος ποὺ συντηρεῖται ἀπὸ τὴν καλωσύνη τοῦ Θεοῦ θὰ χαλάσῃ μιὰ μέρα. Μὰ η ψυχὴ ποὺ συντηρεῖται ἀπὸ τὸν ἔρωτα θὰ ξῆσῃ γιὰ πάντα.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ, [ξωρά καὶ σὰν νὰ μὴ ἐκπατάλαβε]. — Νὰ σοῦ πῶ, φύλε μου, δὲν εἴμαι ἔγω σὲ θέσι νὰ σοῦ ἀπαντήσω σ' αὐτὰ ποὺ μοῦ λές, ἀλλὰ ξέρω πῶς οἱ γυναικες ποὺ ἔχουν τὸν ἔγωγισμὸ τῆς ἀξίας τους, δὲν κυττάζουν ποτὲ νὰ τραβήξουν ἔναν ἄνδρα μὲ τὶς λεπτοσκαλισμένες ἐκφράσεις. Τελείωσε! "Ο, τι εἴχα νὰ σοῦ πῶ στὸ εἴτα, σὰν ἀνθρωπὸς ποὺ νοιώθει καλλίτερο ἀπὸ σένα τὶ κλονισμὸ θὰ αἰσθανθῆται τὴ στιγμὴ ποὺ θὰ ξεχάσῃ ή Ραλλοῦ νὰ φορέσῃ τὴ μάσκα τῶν ὀραίων ἐκφράσεων...

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ, [γίνεται σὰν τρελλός, καὶ δοκιμάζει νὰ τοῦ λείσῃ τὸ στόμα, μᾶλλον στερα μετανοεῖ, σταματᾶ ἀπότομα στὴ θέσι του καὶ σφίγγει τὸ μέτωπό του]. — "Ε, φθάνει Περικλῆ, φθάνει πειά! εἰσαι ἵερόσυλος! αὐτὴ τὴ στιγμὴ μοιάζει μὲ τὸν κακοῦργο ἐκεῖνο ποὺ μπαίνει σὲ μιὰ ἐκκλησία καὶ κυττάζει νὰ σχίσῃ μὲ τὰ νύχια του τὶς ὁραῖες παναγίες ποὺ προσεύχονται, γιὰ νὰ βάλῃ στὴ θέσι τους διαβόλους ποὺ φοβερίζουν! [Γελᾶ παράφορα καὶ τρέχει τὴν σκηνὴν μὲ μεγάλα βήματα]. "Ε, ξη! ξη! η! Ραλλοῦ ὅσο κι' ἀν θέλης νὰ τὴν παρεξηγήσῃς εἶνε πολὺ ψηλὰ καὶ δὲν τὴ φθάνει ή κακία σου!" "Οχι! δὲν τὴ φθάνει!"

ΠΕΡΙΚΛΗΣ, [γελᾶ μὲ εἰρωνεία]. — Χά! χά! χά! καὶ Λουκιανὲ ἐτρελλάθηκες; ποιὰ κακία μου; μπᾶ, σὲ καλὸ σου! "Επρεπε νὰ ἔρωτευμθῆς λοιπὸν γιὰ νὰ μὲ κάνης νὰ γελάσω;

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ, [σταματᾶ μπροστά του καὶ τοῦ λέγει μὲ πικρὸ παράπονο]. — Κι' ὅμως ἀν μ' ἔννοιωθες δὲν θὰ γελοῦσες ποὺ μὲ βλέπεις ἔρωτευμένον, ἀλλὰ θὰ ἔκανες μιὰ βαθειὰ προσευχὴ γιὰ τὴν ἐπίστημη αὐτὴ στιγμὴ τῆς ζωῆς μου. [Μὲ ἐπισημότητα καὶ ὑπεροφάνεια]. Περικλῆ! είμαι ἀπὸ τὸν λίγους ἐκείνους ἀνθρώπους, ποὺ ἀμά ματοφασίσουν ν' ἀγαπῆσουν ἔνα ἀνθρώπῳ, περιμένουν ὅλες τὶς χάρες ἀπ' αὐτὸν, εἰδὸς ὄλλως γίνονται δυστυχεῖς. Ναί δὲν θέλω ψύχουλα εὐτυχίας. Τὴν θέλω δλόκηρη. "Ανθρωπὸς μὲ τὴν ψυχὴ τὴ δική μου καὶ μὲ τὴ δική μου τὴν ὀντίτηρψι ἔχει τόσο ἀνεπτυγμένη τὴν ὑπεροφάνεια, ὥστε δὲν ζητᾶ συχνὰ ἀπὸ τὸ Θεό του πράγματα, ἀλλὰ ζῆ μὲ τὶς δικές του δυνάμεις ἀμά δμως ἀποφασίσῃ νὰ ζητήσῃ κάτι, τὸ ζητᾶ σπάνιο καὶ ἀνεκτίμητο! Θέλει νὰ μοῦ δώσῃ δ' Θεός μου αὐτὸ ποὺ τὸν ζητῶ; καὶ δικό του θὰ κάμη, γιατὶ θὰ ἀποκτήσῃ ἔνα λατρευτή. Κι' ἔχει τὸσους λόγους νὰ τὸν λατρεύουν ἀληθινά! [Ωστὲν εμπιστευτικῶς]. Καὶ πρέπει νὰ ξέρῃς, πῶς οἱ θεοί, ποὺ η ἀθανασία

ΠΡΟΠΥΛΑΙΑ

ΣΚΙΤΕΩ Ε. ΙΩΑΝΝΙΔΗ

ποὺ εἶνε ή Ραλλοῦ, μ' ὅλη τὴν παιδική της γνῶσι! ἔχει τὴν ἔμφυτη σοφία τῆς ἐκλεκτῆς γυναικάς, ποὺ δὲν ἔχειεισθη ποτὲ πολλὰ γράμματα γιὰ νὰ ἐκδηλωθῆ!

ΠΕΡΙΚΛΗΣ, [τὸν κυττάζει ἀκόμα μὲ τὸ ἰδιο βλέμμα]. — "Ετοι, αϊ;... "Έχει τὴν ἔμφυτη σοφία τῆς ἐκλεκτῆς γυναικάς!... [Γελᾶ] χά! χά! χά! [Τὴ στιγμὴ ποὺ γελᾷ ὁ Περικλῆς, μπαίνει ή κυρά Μάρφα μὲ ἐπισκεπτήριο].

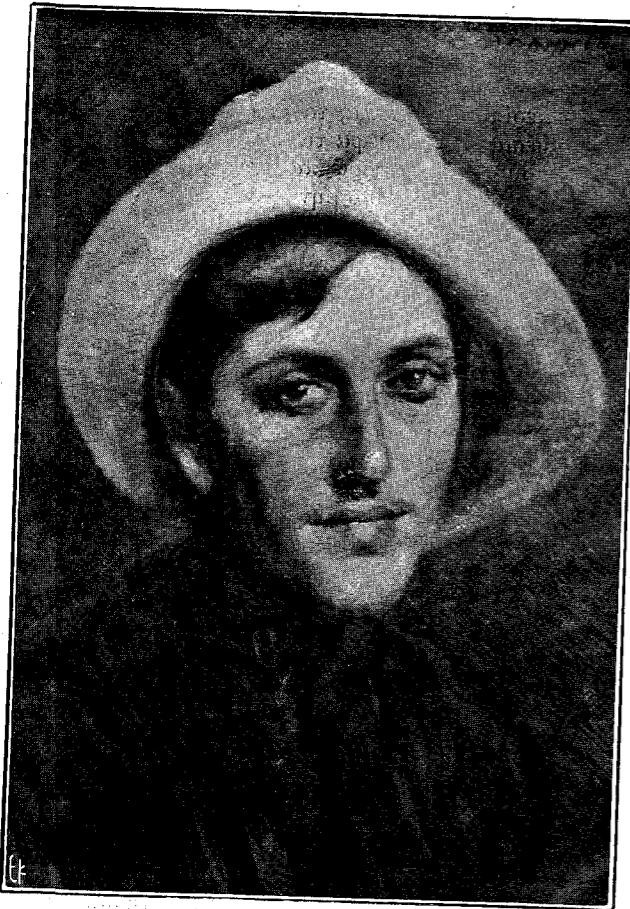
ΣΚΗΝΗ Ε'

ΚΥΡΑ - ΜΑΡΘΑ, [στὸν Λουκιανὸ ποὺ τὴν πλησιάζει]. — Παιδάκι μου, σὲ ζητάει οὐτὸς δ' κύριος...

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ, [διαβάζει καὶ ἀπορεῖ]. — Μάρκος! Ρέπας!... [Σκέπτεται καὶ χαϊδεύει τὸ μέτωπο του σὰν νὰ θέλη νὰ θυμηθῇ]. Σάν γνωστό μου δνομά... μὰ δὲν θυμάμαι...

ΚΥΡΑ - ΜΑΡΘΑ — Εἶνε ἔνα παλληκάρι ψηλό, ποκύ λίγο, καὶ μ' ἔνα μοντσάκι... θαρρεῖς πῶς τώρα δὰ βγήκε ἀπὸ τὸ κοιτεῖο...

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ — Καλά. Δὲν μ' ἐνδιαφέρει. Πές του νὰ ἔλθῃ μέσα, μητέρα. [Στὸν Περικλῆ] Περικλῆ! βοήθησέ με νὰ πάμε μέσα τὸ πρόπλασμα. [Βγαίνουν μὲ τὸ πρόπλασμα καὶ ξαναμπαίνουν ἀμέσως. Φαίνεται στὴν πόρτα ὁ Μάρκος].

ПОПТРАITO

ΥΠΟ Ε. ΙΩΑΝΝΙΔΗ

τὴν κόρην ἐνὸς Βασιλιά Νοοβηγοῦ κ' εἴτενα
βασιλόπούλα πλούσια καὶ τρανή ἡ Βασίλισσα
του· μὰ ἡ κακοτυχιά τὸ θέλησε νὰ τὴν πάρῃ ὁ
Βασιλιάς ὅταν εἴτεν ἐκείνη παιδὶ ἀκόμα. Ταί-
οιαξαν ἔτσι τὸ γάμο, γιὰ νὰ μὴν ἔρθῃ ἄλλο
βασιλόπουλο καὶ τοῦ τὴν ἀρπάξῃ· κι' ἀπὸ τὴν
ῆμέρα ποὺ γένηκε ὁ γάμος, ἡ Βασίλισσα καθό-
τανε σ' ἔνα μικρὸν νησάκι ὅλο βράχια, στὸ Νόρ-
δρε ^οἘλφ, ἀντίκρῳ στὴν Κουγκαχάλλα, ποὺ
τολεγαν νησάκι τοῦ Ραγγύλδ. Εἶχαν ἐκεὶ χτισμένο
ἔναν πέτρινο πύργο, ὃπου μεγάλωσε ἡ Βασί-
λισσα καλὰ ἀσφαλισμένη, καὶ ὅπου περιόμενε
νάρδοθυνε νὰ τὴν πάρουν, νὰ τὴν πᾶνε στὸ παλάτι.

Απὸ ταῦλο μέρος, δὲ Βασιλίας εἶχε μείνει στὸ βασύλειό του, καὶ δὲν εἶχαν ξαναϊδωθῆναι, μὲν δὲ ποὺ ἤξερε δὲ Βασιλίας πῶς ἡ Βασιλίσσα εἴτανε τῷρα κοπέλλα καὶ μὲν δὲ ποὺ συγκά τοῦ θυμίζαν πῶς εἴτανε καιρὸς νὰ πάῃ νὰ τῇ φέρῃ, δὲν εἶχε κατορθώσει ἀκόμα νάποφασίσῃ τὸ ταξίδι. Ἐφερονε πρόφαση τοὺς σηκωμούς ἀφηνε ἀπὸ χρόνο σὲ χρόνο, καὶ δὲν τὸν καιρὸν αὐτὸν, ἡ Βασιλίσσα ζούσε μέσα στὸν πύργο τὸ σταχτή,

ὅπου τὴν φρόντιζαν κατί γοιεῖς κυράδδες, καὶ δίχως ἀλλή δουλιὰ παρὰ νὰ κυττάζῃ τὰ σταχτιὰ κύματα τοῦ ποταμοῦ. Ἐπιτέλους ἔκεινησε ὁ Βασιλιάς· μὲ τὴν ἵδεα ὅμως τῆς γυναικός του, τόσο βαθειὰ τὸν πλημμύροις λύπη, ὥστε ἄφησε πίσω τὴν συνοδία του νὰ παλαίψῃ μόνος του μὲ τὸν καημό του.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἔσποδβαλε ἀπὸ τῆς σκληθρες, καὶ τράβηξε μέσα σ' ἔνα μεγάλο λειβάδι. Τὸ καλοκαίρι, εἶχε ἰδωμένα νὰ βόσκουν ἐκεῖ μεγάλα κοπάδια γελάδια καὶ πρόβατα τώρα δύως τὸ λειβάδι είταν ἔρημο, καὶ δὲ φαινόταν τίποτα παρὰ χῶμα λασπωμένο καὶ μισοφαγωμένα χόρτα. Ὁ Βασιλιὰς φτερονούπτησε τάλογό του καὶ πέρασε τὸ λειβάδι ὅσο γλήγορα μποροῦσε, ὥστε νὰ μὴν προφτάσῃ νὰ γείνη ἄκομα πιὸ βαρύναρδος.

Είταν ἄντρας δὲ Βασιλιάς· καὶ ἀν τοῦ
φεροντος ἡ μοῖρα καὶ εἶταν ἡ βασιλοπούλα
φυλακωμένη σὲ κανένα μαγεμένο καστέλλι,
μὲ γίγαντες καὶ δράκους γιὰ νὰ τὸ φυλά-
γουν, θὰ πήγαινε καλπάζοντας νὰ τὴν
ἔλευτερώσῃ. Μά, γιὰ ἔσχειλισμα τῆς συφο-
ρᾶς του, ἐκείνη καθόταν ἥσυχα καὶ ἔσνοια-
στα στὸν πύρο της καὶ τὸν περίμενε· καὶ
κανένας, σ' ὅλο τὸν κόσμο τὸν ἀπέραντο,
δὲν τοῦ ἀντίσκοβε τὴν κατοχὴν της.

Καὶ μετάνοιωσε πικρὰ ποὺ τὴν εἶχε στεφανωθῆ. «Ο,τι μεγάλο, περήφανο καὶ ὕδραιο, μοῦ είναι ἐμποδισμένο, εἴπε μοναχός του. Δὲ μοῦ δόμικε κανν νὰ πάρω τὴν ναΐκα μου μὲ τὴν κόψη τοῦ σπαθιοῦ μου».

Αὐτά διαλογίζομενος εἶχε βραδύνει τὸ δρόμο του, γιατὶ τᾶλιογό του ἀνηφόριζε ἔνα λόφο. Ἀπὸ τὴν κορφὴ τοῦ λόφου, ὁ Βασιλιᾶς εἶδε τὸ νησάκι δύπου τὸν περίμενε ἡ Βασιλισσά του.

Εἶδε τὸ νησάκι κατάμονο καὶ μαῦρο μέσα στὸν ποταμὸν τὸ σταχτερόν, τὴν γῆν χωρὶς χορτάρι, τάμπιες ἀπὸ πισσώχωμα σταχτερὸν καὶ τοίχους ἀπὸ λιθάρια σταχτερά, καὶ τοῦ φανῆκαν δῆλα ἀπελπιστικὰ καὶ θλιψμένα. Δὲν ἔμνησκε οὔτε μιὰ φουύντα ἀπὸ φεύκια γῆν ἀντὸν νὰ κοκκινίζῃ, οὔτ' ἔνα πράσινο κλαρί νὰ λάμπῃ στοὺς τοίχους ἀκόμα. Τὸ θλιβερὸν χυνόπτωρο είχε κάμει καλὰ τὸ ἔργο του σ' δῆλη τῇ χώρᾳ. Κι ὁ Βασιλιάς, ποὺ λαχταροῦσε κάτι κόκκινο, ἀστραφτερὸν καὶ μαῦρο μὲ χρυσὲς ἀναλαμπές, ἔνοιωσε πῶς ἐκεὶ βέβαια δὲ θὰ τάνταμώσῃ.

“Οσο κύταζε τὸν πύργο, τόσο ὁ πύργος τοῦ
ραινόταν σὰν νὰ είχε φυτρώσει ἀπ’ τὸν ἕδιο
ἢ βράχο. Οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶχανε μπορέσει νὰ
τονὲ στήσουν ἔτσι. Εἶχε βγῆ ἀπὸ τὰ σπλάχνα
οὐ βραχωμένου νησιοῦ, δύως τὸ χόρτο καὶ τὸ
άδασος ἀναβλασταίνουν ἀπὸ τὸ γῆμα καὶ αὔτῃ

είταν ποὺ τὸν ἔκανε τρομαχτικὴ καὶ ἀποκρουστικὴ τὴν ὅψη.

Ἡ Βασίλισσα, ποὺ είταν ἔκει μεγαλωμένη,
θὰ ἔμοιαζε, ἀπ' ἀνάγκη τῆς μοίρας, μὲν ἔνα
χοντροκαμώμενό πέτρινο εἴδωλο ποὺ είχεν αὐτὸς
ἰδωμένο ἀπάνω στὴν πύλη μιᾶς ἐκκλησίας. Τῇ
φαντάστηκε φτιαγμένη σὰν ἄγαλμα σταχτερὸ
μὲν μακρὺ ἀσάλευτο πρόσωπο, μὲν πλάκα τὸ
κορδύ, μὲν χέρια καὶ πόδια δυὸ φορὲς πλατύτερα
καὶ μακρύτερα παοὰ τάντούμια.

«Νὰ ἡ τύχη μου!» εἶπε μὲ τὸ νοῦ του ὁ Βασιλιάς καὶ προχώρησε τὸ δόδομο του.

Ἐφτασε τόσο σμὰ στοῦ περατάρῃ τὸ σπίτι,
ῶστε, ἀπὸ τὸν ἄλλον ὅχτο, ὁ φύλακας ἀκούμ-
πησε τὸ βούκινο στὰ χέλι του νὰ διαλαλήσῃ
τὸν ἐρχομό του. Τὸ σηκωτὸ γεφύρι ἀνασηκώθηκε,
κ' ἡ θύρα τοῦ σταχτεροῦ πύργου γλύστρησε
ἀπάνω στὰ καρούλια τῆς κι ἀνοίξε.

Τὴ στιγμὴ δῆμος ἐκείνη ὁ Βασιλίας σταμάτησε τὴν καβάλλα του. «Εἶμαι Βασιλίας ὡς τόσο! εἰπε μοναχός του. Ποιός μὲν ἀναγκάζει νὰ κάμω αὐτὸ ποὺ δὲ θέλω; Κανένας στὸν κόσμο δὲ μπορεῖ νὰ μὲ στείλῃ στανικῶς μου νάντα-

μώσω ἐκεῖνο τὸ πέτρινο εἰδωλο! Πρέπει τέλος
πάντων σὲ κατί νὰ μὲ ὥφελῃ, ποὺ εἶμαι Βα-
σιλιάς!»

Μονομιᾶς γύρισε τâλογό του καὶ ξανατήρε
τὸ δόριο ποὺ εἶταν φερμένος. Ἐτρεξε καλπά-
ζοντας σὰ νὰ φριβῶταν μὴ τὸν κρατήσουν, καὶ
δὲν ἔκανε ἀργότερο βῆμα παρ' ἄμα ζύγωσε
στὶς σκλη̄θρες, ἀπάνω στάρμυρὰ λειβάδια, ἀντί-
κριν στὸ ψηλὸ βουνό.

Κ' ἡ Βασίλισσα ἀπόμεινε στὸν πύργο τὸ σταχτερό, νὰ στενάζῃ καὶ νὰ μαραινέται. Εἶχε τρυφερὰ μάγουλα καὶ χελή φλογοκόκκινα· εἶχε τὰ μαλλιά σγουρά, μαῦρα σὰν τοῦ κοράκου τὸ φτερὸ καὶ ἀννυφασμένα μὲ χροὺς ἀναλαμπές· εἶχε φωνὴ γλυκόλαλη καὶ κρυσταλλένια, καὶ γέλοιο ἥχεος.

Μαῦρο τὸ καμάρι τοῦ Βασιλιᾶ! Εἶχε φύγει νὰ γλυτώσῃ στὸ στενὸ δρομάκι ἀνάμεσα στὶς σκλῆθρες. Δὲν εἴταν οὔτε λιγώτερο υγρός, οὔτε λιγώτερο βουρκωμένος, οὔτε λιγώτερο καταχνισμένος ὁ τόπος τριγύρω του' μά, νὰ ποῦμε τὴν ἀλλήθεια, δὲν εἴταν καὶ περισσότερο παρὰ πρωτητερα, ποὺ εἶχε διαβῆ ἀπὸ κεῖ-πέρα . . .

[Μετάφρ. Ν. Π.]

ΣΕΛΜΑ ΔΑΓΕΡΔΕΦ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΑΞΙΔΙΑ *

ΔΗΛΙΟΝ

Γαλήνη ἀπέραντος βασιλεύει. Μὲ ἀπαλότητα καὶ χάρι πέφτει κάτω τὸ ἡλιακὸν φῶς, σὰν ἀσῆμι καὶ χρυσάφι ἀναλυτὸ καὶ μεταβάλλει μιὰ λωρίδα τῆς θαλάσσης εἰς Πακτωλὸν χρυσοφόρον, ἐνῷ πάρα - πέρα παῖξει τρελλὰ μὲ τὰ ἔλαφρὰ κυματάκια τῶν πρωΐνῶν ζεφύρου, ποὺ σὰν μελαγχολία γλυκειὰ ὁντιδώνουν τὸ πρόσωπο τοῦ πελάγονς. Μιὰ εὐθωδία λεπτὴ πλανᾶται γύρῳ μας, σὰν νὰ ἔρχεται ἀπὸ κάποιο ἀράτο πετριθόλι... Πέρα μερικὰ ἴστιοφόρα, σὰν σύννεφα λευκά, χάνονται εἰς τὴν ὁμίχλην τοῦ δρίζοντος... Τὰ βιοτικὰ ἀκρογιάλια κροσσωτά, σὰν δαντέλες νεραιδόπλεκτες σκορποῦν γοητεία ἀτέλειωτη, ἐνῷ τὰ βουνά τους μὲ τῆς ἀπαλὲς γραμμές των καὶ τῆς θελκτικὲς καρπύλες προβαίνουν ζ τὸ ἄπειρο καὶ χαμογελοῦν, θαρροῦς, πνιγμένα μέσα ζ τὴν πλούσια καὶ δροσόλουστη πρασινάδα του. Ἡ γοητεία τῶν γραμμῶν καὶ τῶν χρωμάτων καὶ ἀρμονία τῆς ἀκρογιαλιᾶς μὲ εἶχε μεθύσει μ' ἔνα οὐρανίο, τριανταφυλλένιο μεθύσι· ἐνόμιζα δτὶ ὕνειρουν δένειρο, ποὺ φοβόμουν μήπως σβύσῃ, δπως σβύνουν δλα τὰ ὕνειρα...

* «Παναθήναια»· 30 Νοεμβρίου 1909· σελ. 99.

σύμβολα τῆς αἰώνιας νεότητος, τῆς ἀφθάρτου διμορφιᾶς καὶ τῆς ἀληθινῆς Τέχνης, ἡ δύοια δὲ γνωρίζει καὶ δὲ φοβᾶται τὸ Θάνατο...

ΑΥΔΙΣ

Ἐνα δυνατὸ μελεμάκι φυσῆ τόρα, ποὺ ἔρχεται σὰν μακρυνό, σὰν οὐδάνιο δῶρο, καὶ μᾶς δροσίζει καὶ μᾶς βαλσαμώνει τὸ σῶμα μὲ τὴ πνοή του τὴ μυρωμένη. Τὸ κῦμα βαθυγάλαξο δροσολούνει τὸ πλευρὰ τοῦ πλοίου, ποὺ τρέχει δλόχαρο κι' ἀκούραστο μὲ πάναγη μεγαλοπρέπεια κύκνου. Τὸ βοιωτικὸ ἀκρογιάλι πέρα πνίγεται μέσα ὃς τὸ ὄντειρο καὶ παῖζει μὲ τὸ ἀφρόλουστο κῦμα, ποὺ τοῦ φέρνει τοὺς χαιρετισμούς τοῦ πελάγου — τὸ κῦμα, ποὺ ἀπαλὰ λικνίζει τοὺς πόδους καὶ σκεπάζει μ' ἄχνη λοιδόχρωμη τὸ τρελλὰ τῶν Τριτώνων καὶ τῶν Νηρηΐδων εἰδύλλια...

Μὲ λίγο τὸ βλέμμα ἀναπαύεται σ' ἕνα λιμανάκι πεταλωτό εἶνε ἡ Αὐλίδα, ἀπὸ τοῦ, ποὺ ξεκίνησαν οἱ στόλοι καὶ οἱ στρατοὶ τῶν Ἑλλήνων, γιὰ νὰ ἐκδικήσουν μίαν ὑβρινὴν καὶ ξεπλύνουν τὸ στύγμα τῆς μὲ τὸ αἷμα τῶν ὑβριστῶν... Οἱ ἀγῶνες δὲν ἥταν γιὰ μιὰ γυναικαῖα ἥταν γιὰ κάποιο ἀγνὸ καὶ ἵερο ἐλληνικὸ παλλάδιο — γιὰ τὴν τιμὴ... Αἰδίνες πέρασαν, πρόσωπα καὶ πρόγματα ἥλλαξαν, ἀλλὰ τὸ αἰσθῆμα αὐτό, ἡ ἴδεα αὐτὴ μένει ὁμοίως ἀκόμη βαθυὰ σ' τὴ ψυχὴ τοῦ Ἑλληνος, ποὺ τὴν φυλάττει, σὰν ἔνα μυστηριώδη θησαυρό, ποὺ ἐπῆρε ἀπὸ τὸν πατέρα του καὶ θά τον δώσῃ κληρονομιὰ ὃς τὰ παιδιά του... Μήπως καὶ τόρα ἀκόμη δὲν ξεπλένεται μὲ αἷμα μόνον ἡ ὑβρις αὐτή;...

Ἡ θέα τοῦ μικροῦ λιμανιοῦ μοῦ φέρνει ἔνα σωρὸ ἀναμνήσεις καὶ μοῦ φτερώνει τὴ φαντασία, ἡ δύοια ξετυλίγει ἐμπρός μονες εἰκόνες ὑπέροχες, ἀπίστευτες, μυθικές, ποὺ μόνον ἔνας ἀθάνατος ποιητής καὶ ζωγράφος ἡμπόρεσε νὰ τῆς περιγράψῃ καὶ νὰ τῆς διασφύσῃ, σὰν κάποια πολύτιμα φυλακτά, καὶ νὰ τῆς δώσῃ τὴν ἴδεαν καὶ τὸ χρῶμα τοῦ πιθανοῦ καὶ νὰ τῆς σφραγίσῃ μὲ τῆς μεγαλοφυῖας καὶ τῆς ἀδιανασίας τὴ σφραγίδα... Καὶ ὑπεράνω ὅλων αὐτῶν μιὰ μορφὴ γυναικεία ὑψώνεται — ἡ Ἐλένη, σύμβολο τῆς ὑπερόχου διμορφιᾶς, ἐνσάρκωσι κάποιου ὄντειρου, ποὺ φέρνει καὶ δίνει τὸ ὅντος ὑπερτάτων, γλυκερῶν θανάτων... Ποιὸς διμως εἴπε, διτε εἶνε αὐτὴ ἡ αἰώνια γυναικαῖα;

Πειδὸς πέρα, πίσω ἀπὸ ἔνα ναὸ — τὸ ναὸ τῆς Ἀρτέμιδος, διακρίνω ἀκόμη τὴ σκιὰ ἐνὸς πατέρα νὰ στέκεται περίλυπτη καὶ μελαγχολικὴ εἶνε δ' Ἀγαμέμνων, δὲ δύοις, ἀφοῦ ἔπινε βαθυὰ μέσο τὴν καρδιὰ του τὴ φωνὴ τοῦ Πατέρα εἰς τὴ φωνὴ τῆς Πατρίδας, περιμένει νὰ ξεσπάσῃ ἐπάνω του

δὲ κεραυνὸς τῆς Μοίρας — νὰ γίνῃ ἡ θυσία... Καὶ νομίζω, διτε ἀκούω τὰ ὑπέροχα ἐκεῖνα πατριωτικὰ λόγια τοῦ ἀγνοῦ θύματος, δχι σὰν ἀργόλαλο παράπονο ἡ παραμιλητὸ μελαγχολικό, ἀλλὰ σὰν κάποιες ἐκστατικὲς μελῳδίες ἀβασίλευτες πρωινῶν ζεσφύρων, σὰν κάποιας λησμονημένης κι' ἀπόμακρης ἀρπας μουσική...

Ἀπουσε¹, μάννα μου γλυκειά, ἀκουσε τί θὰ κάνω. Ἐγὼ τὸ πῆρος ἀπόφρασι, γραφτό ναι νὰ πεθάνω... Μὰ δὲν δεχτὸ τὸ θάνατο, χωρὶς καν νὰ δαρώνω. Ἡ Ἐλλάδα τόρα, κούταξε! τὰ μάτια της σ' ἐμένα, Ἡ γῆς αὐτὴ ἡ ἀπέραντη πᾶς ἔχει καρφωμένα.

Ἡ δόξα, τῆς πατρίδας μας λεντερωτῆς ἀν γίνω, Ἄπο γενειὰ ὡς σὲ γενειὰ ὃς ἀκολουθῶν ξοπίσω. Μήν τάχατες μὲ γέννησης πανοποιία νὰ ζήσω; Γιὰ τὴν Ἐλλάδα, μάθε το, πᾶς μ' ἔχεις γεννημένα, Γιὰ νὰ μ' δοῖτε μαζί, καὶ δχι μόνο γιὰ σένα...

ΧΑΛΚΙΣ

Τὰ μάτια μου εἶνε ὑγρὰ ἀκόμη, διταν μέσα σ' ἕνα δίχτυ πλεγμένο μὲ τῆς ἀκτίνες τοῦ ἥλιου, διεγράφη ἐπάνω εἰς τὸ γαλανόλευκο φόντο τοῦ οὐρανοῦ τορνευτὸ καὶ ἀπαλόγραμμο ἔνα βουναλάκι, μ' ὀδοντωτὸ φρούριο ὃς τὴν κορυφὴ — τὸ φρούριο τοῦ Καρᾶ - Μπαμπᾶ, ποὺ ἀπὸ μακρὰν φαντάζει σὰν διάδημα, σὰν στέμμα βασιλικό. Κάτω ἐτοῦ ἀφρόλουστα πόδια του διακρίνεται κομφός καὶ κοκκινόστεγος δ σιδηροδρομικὸς σταδιμός ἀπέναντι κι' ἀριστερά μας ἀπλώνεται ἀπαλὰ - ἀπαλὰ σ' ἔνα χλοερό, σμαράγδινο ἀκρογιάλι, σὰν Νεράιδα ὄντειρον καὶ ἀδμονίας — ἡ Χαλκίδα, ἡ δύοια, νομίζεις, διτε ἔξηπλωθη ἔκει, σὰν ὀδαλίσκη διὰ νὰ φλερτάρῃ αἰώνιον φλέρο μὲ τὸν ἀπέναντι Τριτώνα της, ἐνῷ τὸ ἀνήσυχα νερὰ τοῦ πορθμοῦ χωρίζοντας μ' ἀπονιὰ καὶ ἀδιακρισία τοὺς ἐρωτευμένους καὶ πηγαίνουν καὶ φέροντας τὰ τραγούδια των, τὰ ψιθυρίσιμα των, τὰ φιλιά των, τὰ μυστικά των...

Τὸ ἀτμόπλοιο μας ἔχει σταματήσει τόρα ποδὸς Χαλκίδος, ἡ δύοια διαφράνεται μέσα εἰς μίαν λεπτήν καὶ διαφανή καὶ ἀσημένια καταχνιά, σὰν μία τρελλὴ εἰς πλούσια χρώματα ἀκονιαρέλλα, βυθισμένη ἀκόμη εἰς ὄντειρα πρωινά... Τὰ σπητάκια της — κάτι κομψὰ καὶ δύμορφα σπητάκια — ἀναδύονται μέσα ἀπὸ πράσινα φυλλώματα, σὰν ἀμάδρυάδες ἀπὸ τὰ μαγεμένα κρησφύγετά των. Στρέφω παντοῦ τὰ βλέμματα μου κι' ἀπολαμβάνω τὴ γοητεία, ποὺ σκορπᾷ ἡ κοιψὴ πόλις, τὴν δύοιαν στολίζουν καὶ περισφίγγουν μαλακὰ καὶ στοργικὰ ἔκατέρωθεν διὸ λιμανάκια πεταλωτά, μὲ τὰ δλογάλαξα, ἀλλὰ πάντ' ἀνήσυχα νερά των ἀριστερά της ὑπάρχει τὸ ὄραιότερο στολίδι της καὶ τὸ ἰδιαίτερο χαρακτηριστικό της

¹ Στίχοι ἀπὸ τὴν Εὐδοκίαν Τιργένεια ἐν Αὐλίδι — ὁραιά μετάφρασι τοῦ Ἀλ. Φωτιάδη.

— ἡ Γέφυρα, ἐκεῖ ποὺ δίνουν τὰ χέρια καὶ χαιρετοῦνται καὶ ἐνώνονται, νομίζεις, ἡ Βοιωτία μὲ τὴν Εύβοια δεξιὰ διακρίνεται ἔνα καύπι βουλιαγμένο μέσα ὃς τὰ γαλανὰ νεφά, σὰν βουλιαγμένη ἐλπίδα... Μόνον τὰ κατάρτια του φαίνονται ἀπ' ἔξω, σὰν σταυρός, ἐπάνω εἰς τὸ ὑγρό του μνῆμα!... Πόσο μοιάζει ἡ εἰκόνα αὐτὴ μὲ κάποιες ἐλπίδες μας, ποὺ μονάχα δ σταυρός τοῦ τάφου τοὺς ἔμεινε...

ΕΥΒΟΪΚΩΣ

Σὲ λίγο ἡ Γέφυρα ἀνοίγει, σὰν δυὸ χέρια ποὺ ἀπομακρύνονται, ἀφοῦ ἔχαιρετη ὑθηκανείνε σημεῖον διτε ἵδιοτροπία τῶν νερῶν τοῦ γεο-Εὐρίπου παρηλθε καὶ διτε ἡμιποδοῦμε νὰ περάσωμε. Καὶ πράγματι μὲ λίγο τὸ ἀτμόπλοιόν μας σπεύδει ἡ μᾶλλον παρασύρεται, σὰν μαγνητισμένο, ἀπὸ ἔνα παραξένο κι' ὀρμητικό, μαγεμένο, θαρρεῖς, δεῦμα κ' ἔξερχεται χαρούμενο εἰς τὰ ἀνοιχτότερα. Κι' ἀρχίζει τόρα μιὰ μαγεία ἀλησμόνητη, ἔνα ὄντειρο

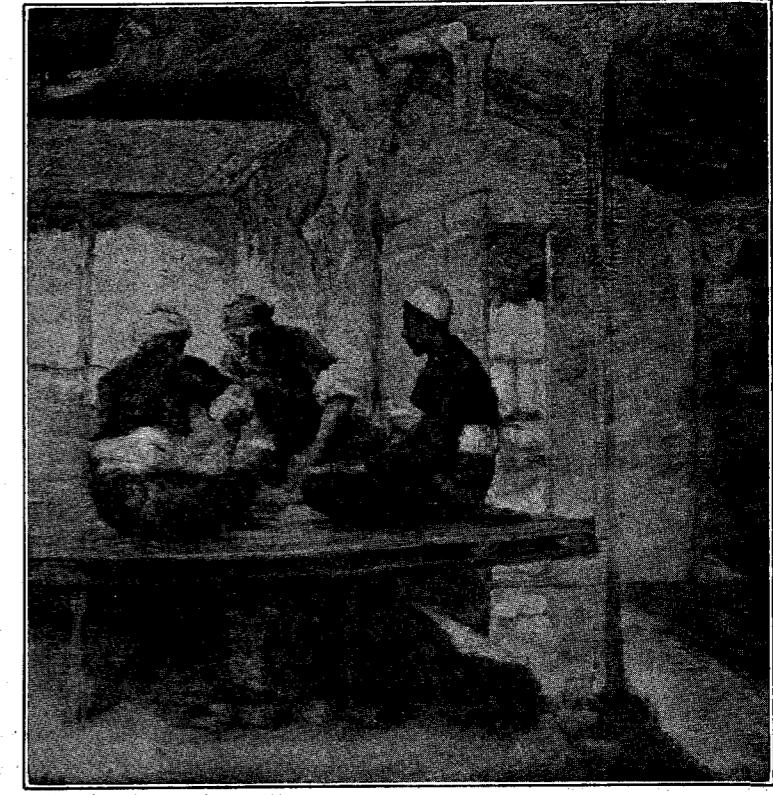
γοητευτικό — διάπλοις τοῦ Εὐρίπου, ποὺ ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ ἀποκαλύπτει θέλγητρα, ξεχύνει χρώματα καὶ σκορπίζει ἀρώματα, ποὺ θέλγονται τὸ βλέμμα καὶ αἰχμαλωτίζουν τὴν ψυχὴ... Ολος δ Εὐρίπος μοιάζει μιὰ μεγάλη πυξίδα γεμάτη χρώματα, μοιάζει ἔνα μυθικὸ περιβόλι, ἔνα μάτι ἀμυγδαλωτό, δλογάλανο μάτι, ποὺ ἀντὶς γιὰ βλεφαρίδες εἰχε τὰ βουναλάκια καὶ τὰ δενδράκια τῆς ἀκρογιαλιᾶς, ποὺ καθερεφτίζουνταν φιλάρεσκα κι' ἀφηναν τὸν μενεξεδένιους ἥσκιους των ἐπάνω καὶ μέσα εἰς τὰ φωτεινὰ καὶ πρασινόφεργα βύθη — μάτι, ποὺ δλάνονται καὶ ἀγρυπνο ἀτενίζει τὰ οὐράνια μυστικά...

Τὸ ἀτμόπλοιο μας γλυστρῷ ἀπαλὰ ἐπάνω ὃς τὰ κρυστάλλινα καὶ βελονδένια νεφά, ποὺ τὸ λίκνισμα καὶ τὸ γλύστρημα ἀπὸ τὸ ηλιακὸν φῶς καὶ πινγμένην μέσα εἰς μίαν λεπτὴν ἄχνην ὑδρατμῶν τὴν Αἰδηψό — τὸ τέρμα τοῦ ταξιδιοῦ μας καὶ τέλος ἐνὸς ὀραίου θερινού κόσμου μαγεμένο σμίλευμα...

Στρέφω τὸ βλέμμα δεξιὰ καὶ ἀριστερά: κυττάζω καὶ δὲν χορταίνω. Ἀριστερά ἔνα λευκὸ κοπάδι πρόβατα βόσκει σ' ἔνα χλοερὸ λειβάδι. Είνε ἡ Ἀταλάντη. Ψηλότερα δ Παρνασσός βαρύς καὶ ἀπότομος, ὑψώνει γυμνάς καὶ ὑπερφάνους καὶ δρυητικὰς κορυφὰς πρὸς τὸ ἀπειρον, σὰν ἄλλου κόσμου μαγεμένο σμίλευμα...

Τὸ ἀτμόπλοιο μας στρέφει τόρα δεξιῶτερα, κι' δ σύντροφός μου μὲ μιὰ χαρὰ ἀνάμικτη μὲ λύπη καὶ μελαγχολία μοῦ δείχνει πλημμυρισμένην ἀπὸ τὸ ηλιακὸν φῶς καὶ πινγμένην μέσα εἰς μίαν λεπτὴν ἄχνην ὑδρατμῶν τὴν Αἰδηψό — τὸ τέρμα τοῦ ταξιδιοῦ μας καὶ τέλος ἐνὸς ὀραίου θερινού ὄντειρου...

ΝΙΚ. Σ. ΓΚΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΥΠΟ Ε. ΙΩΑΝΝΙΔΗ

εις άσυνδετους έννοιας. Ένθη άφ' έτερου τοῦ φυσμοῦ τὰ κυμβαλίσματα καὶ τῆς ρύμας ἀλλήληκαὶ συγγένειαι προσκαλοῦν συχνά εὐτυχῆ παραστατικότητα.

Κατόπιν δὲ τούτων ήθελατε ἵσως νά ίστορηθῇ ἔδω ἡ ὑπόθεσις τοῦ δράματος «Ἡ νύχτα τῆς Πρωτομαγάρας» καὶ νά γίνῃ ἀνάλυσις τοῦ ποιήματος «Ο Απένθαντος». Τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀδύνατον, διότι οὔτε ὑπόθεσις δράματος εἰς τὰς τρεῖς πράξεις καθ' αὐτὸν ὑπάρχει οὕτε μία συνέχεια καὶ ἐκτύλιξις σκέψεως εἰς τὰς ἐπτὰ φαντασίας.

ΑΡΕΤΑΣ

Υ. Γ. Διὰ τὴν γλώσσαν τῶν δύο βιβλίων, δημοτικού ψυχαρικήν μὲν ἀνωμαλίας, ἀκριβολεξίας καὶ παρεισφρήσεις καθαρευούσης, ἀποφεύγομεν νά κάμωμεν λόγον.

Poesia, διευθνές περιοδικόν, διευθυνόμενον ὑπό F. T. Marinetti. *Έτος Ε'*, ἀριθ. 7, 8, 9, Αὔγουστος, Σεπτέμβριος, Οκτώβριος 1909. Μιλάνον.

XΑΡΑ τῶν ματιῶν, μὲ τὴν συνηθισμένην του τυπογραφικὴν πολυτελειαν, εἶναι τὸ τελευταῖον τεῦχος τῆς *Poesia*. Ἀλλὰ καὶ τῆς ψυχῆς χαρά, μὲ τὸν πλοῦτον τῆς ποιητικῆς του ὅλης. Προλογίζει ὁ διευθυντής του κ. Φ. Μαρινέττης, ὃ ἀρχηγὸς τῶν Μελλοντῶν, ποὺ μὲ τὸ σάλπιομά του ἐτρικύμισε πέρσιον τὰ κοιμισμένα φιλολογικὰ νερά τοῦ κόσμου. Καὶ τώρα, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἄς σκοτώσουμε τὸ φέγγος τῆς Σελήνης!» δημοσιεύει *«κήρυγμα πολέμου εἰς ἀπάντησιν τῶν ὑβρεών ποὺ ἐφιλοδωρήσει η γρα-Ένδρων*» τὸν θριαμβεύοντα *Μελλοντισμόν*. Κράζει τὰ πρωτοπαλῆταρά του, καὶ καβάλλα σὲ λιοντάρια καὶ θεριά ἀνήμερα, ἀλλὰ καὶ ἐπάνω σ' ἀεροπλάνα, τὰ πέροι καὶ φεύγονταν ἀπὸ τὰ σύνορα τῆς Παραλιούσας, λεγλατοῦν τὴν πολιτείαν τῆς Ποδαργίας καὶ στρώνονταν τὸν μεγάλον πολεμικὸν σιδηρόδρομον εἰς τὰ πλευρά τοῦ Γορισαγάρα, εἰς τὰ Τιμαλάια, τὸ κορφοβούνι τοῦ κόσμου! Καὶ εἰς τὸ ἀκράτητο διάβα των, φονεύονταν τὸ φέγγος τῆς σελήνης — τὴν γλυκανάλατην ποιητικὴν ροπὴν τοῦ παρελθόντος, ποὺ ἐδόξαζε καὶ ὑπερύκουνταν τὴν χλωμὴν ἀδυναμίαν, τὴν ἐκπροσωπούμενην ἀπὸ τὴν γυναικαν. «Ναί, ὅλο μας τὸ αἷμα, ποταμῆδόν, γιὰ νὰ πάρουν χρῶμα τάφρωστημένα ἀνγίνα τῆς Γῆς!... θά σὲ ξαναζεστάνουμε μέσα στάχυνστα μιας μπράτσας, ἀξιοθήνητε *«Ηλιε μαραζιάρη καὶ κρυσταλλάρη, ποὺ τουρτούριζεις στὴν κορφὴ τοῦ Γορισαγάρα!»* Τὸ πολεμιστήριον κήρυγμα τοῦ ποιητοῦ Μαρινέττη μ' αὐτὰ τελειώνει τὰ λόγια.

Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι δὲν κηρύγτει καὶ δὲν βοᾷ εἰς τὴν ἔρημον: 9,500 γράμματα καὶ ὅρθρα τοῦ ἐστάλησαν ἐντὸς δίλιγων μητρῶν ἀπὸ κάθε τόπον, καὶ ἀπὸ τὴν Μαρκινήν *'Ανατολὴν* ἀκόμα. Καὶ κριτικοὶ ἐπιφανεῖς δὲν ἐδίστασαν γ' ἀνακρήσουν τὸν Μελλοντισμὸν τοῦ μόνον ἀληθινὰ λογικὸν πρόγραμμα τῆς νεολαίας ποὺ ἀνατρέφεται ἀνδροπερπῶς μὲ τὴν ἀγάπην τηροῦντας τὰ βίαια ἀθλητικὰ ἀγωνίσματα. Πρὸς τὴν ἐξήνησιν τῶν θριάμβων τῆς ἐπιστήμης δόδηγε τὸ πρόγραμμα αὐτό. «Πρέπει — μᾶς ξαναλέγει — ὃ συντάκτης του — νά ἐγκαταλείψουν τέλος πάντων οἱ ποιηταὶ τοὺς πολεμιστάς, τὰς θεάς, τὰ νοσταλγικὰ δειλινά, τὰ πορφυρᾶ ἥλιοβασιλέματα καὶ τὰ ἐρωτοπλαναγένεα σεληνόφωτα, διὰ νὰ φάλουν τὴν μεθυστικὴν ταχύτητα τῶν αὐτοκινήτων, τὴν σιγήτην αὐτοκτονίαν τῶν ὑποβρυχίων, τοὺς ἐμπορικοὺς λιμένας ποὺ εὐδαιμίζουν τὸ δριμὺν ὄρωμα τοῦ κινδύνου καὶ τῆς περιπτετείας, τὰς ἐπουρανίους μάχας τῶν ἀεροπλάνων ἐπάνω ἀπὸ τὴν σύγκρουσιν τῶν θωρηκτῶν, τὰς μεγάλας λαϊκὰς παλιρροίας καὶ τὸν ἀστρονόμονασμὸν τῶν νυκτερινῶν πρωτευουσῶν ποὺ ἥλετροῦνται ἀπὸ τὴν πάλην τῆς ἐργασίας μὲ τὴν ἀκολούσιαν».

Καὶ ἀλλαζοῦν οἱ Μελλοντισταὶ βλέποντες αὐτὸν τὸν Δ' Αννούντοι μὲ τὸ νέον του μυθιστόρημα, τὸ

«Ἴσως ναι, ἴσως δχι», νάποσπαται «ἀπὸ τὴν μυθολογικὴν ἀτμοσφαρὰν τῆς *Φαιδρας* τοῦ τραγοδίας ποὺ ἡ πτώσις τῆς ὑπῆρξε παροιμιῶδης — καὶ νά προσκολλάται εἰς τὰς ὑπερνεωτεικὰς μορφὰς τοῦ Οὐλίμπου Ράιτ, τοῦ Μπλεριώ, τοῦ Φάρμαν καὶ τοῦ Λάθαμου». Ο Δ' Αννούντοι μάλιστα εἰλέτε τελευταῖος δηλώσει ὅτι ἡ περιφρόγησις τῆς γυναικὸς εἶναι δρος ἀπαραίτητος διὰ τὸν σύγχρονον ἡρῷον. «Ἐκριθή δε καὶ αὐτὸς ὡς ἀναμφισβήτητον ἀποτέλεσμα τῆς διλονέν τρατασιού μέντης ἐπιφρόγησης τοῦ Μελλοντισμοῦ. «Τὸ πρόγραμμά μας, λέγουν, σκοπὸν ἔχει πράγματα νάπομακρύνῃ τους συγγραφεῖς καὶ τους δημιουργικοὺς ποιητὰς ἀπὸ διόλο ζεκέντο τὸ μάζωμα τῶν γηραλεον θρύλων, τῶν μύθων καὶ τῶν ιστορικῶν ἀναπαραστάσεων ποὺ εἶναι προσφιλεῖς εἰς τὸν ἐλληνιστᾶς καὶ λατινίζοντας καθηγητάς, τοὺς παραγεμισμένους μὲ νεκράς ίστοριάς».

Καὶ ὅμως — καὶ ὅμως τὸ πολεμικὸν αὐτὸν τεῦχος εἶναι σχέδιον ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ἔως τὸ τέλος γεμάτο μὲ ποιητικὴ ἔργα, ἔμετρα καὶ πεζά, εἰς ὅλας τὰς γλώσσας ποὺ τυπωνούνται μὲ λατινικὰ γοάμματα, ὑμνοῦν δὲ καὶ φύλλουν οἱ στίχοι ἔχεινοι δχι τὴν Ἐπιστήμην καὶ τοὺς θριάμβους τῶν μηχανῶν, ἀλλὰ τὴν Γυναικαν, τοὺς ἔρωτικοὺς θριάμβους, καὶ τῶν παλαιῶν εἰδῶλων τὰ κάλλη καὶ τὰ πάθη. Καὶ τοῦ δικού μας Παλαμᾶ, δυὸ ποιημάτων ἔχει μέσα, — διαμιαντόπετρες τεχνικά ξαναδεμένες εἰς τὴν γαλλικὴν ἀπὸ τὸν ἐπίσημον πλέον μεταφραστὴν του, τὸν κ. Μπωδόν, — δὲν ἔφευγον ἀπὸ τὴν παλαιήκην μελαγχολίαν:

... Μακρόσυρτα τραγούδια ἀνατολίτικα
Λυτητερά,
Πῶς ἡ ψυχή μου σέρνεται μαζί σας!
Εἶναι χριμένη ἀπὸ τὴν μουσική σας
Καὶ πάει μὲ τὰ δικά σας τὰ φτερά...

Θέλεται καὶ τὸ πλέον ἀπρόσιτον; Τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὴν ἀνθολογίαν του περιοδικού κατέχουν τὰ «Ἀκόλαστα Ποιήματα» τοῦ Ιωσήφ Λιππαρίνη (τοῦ *Poesie Lussuriose di Giuseppe Lipparini*). Νεώτατος ὁ ποιητής, ὃς φαίνεται ἀπὸ ἐν ἐκφραστικῶτα τοῦ σάτιστης μορφῆς του ποὺ συνοδεύει τὸ ποιήματα. Ἀλλὰ πόσον ἀρχαῖε! Καὶ πόσον οἱ στίχοι του ἐνθυμιζοῦν τὰ ἐπαυρικά καὶ τὸ παιδικά ἀκόμη τραγούδια τῆς ἀρχαῖας «Ἐλληνικῆς Ἀνθολογίας!» Εἶναι ἐλευθερωμένος ἀπὸ τὰ δεσμά τῆς ρύμας, ἀλλὰ τὸν βλέπεις καὶ σκλαβόνεται θεληματικά εἰς τὸν ουθμὸν τοῦ δακτυλικοῦ μέτρου, ἀρχαιοπρεπεσταταὶ καὶ ἀλλοῦ μὲν βάζει νὰ δηγήται, εἰς τὸν ηρωικὸν ἔξαμπτους, ἡ Μέλιττα, ἡ κόρη του ἀπελευθέρου Πολυδάματος, πῶς, ἀπὸ ἀμαδηνή καὶ δειλή κορασίδα, ἔφθασε νὰ λάμψῃ πρώτη μεταξὺ τῶν ἐταυρῶν τῆς ρύμας, ἀλλὰ τὸν βλέπεις καὶ σκλαβόνεται θεληματικά εἰς τὸν ουθμὸν τοῦ δακτυλικοῦ μέτρου, ἀρχαιοπρεπεσταταὶ καὶ ἀλλοῦ μὲν βάζει νὰ δηγήται, εἰς τὸν ηρωικὸν ἔξαμπτους τραγούδιον τῆς Γῆς!... θά σὲ ξαναζεστάνουμε μέσα στάχυνστα μιας μπράτσας, ἀξιοθήνητε *«Ηλιε μαραζιάρη καὶ κρυσταλλάρη, ποὺ τουρτούριζεις στὴν κορφὴ τοῦ Γορισαγάρα!»* Τὸ πολεμιστήριον κήρυγμα τοῦ ποιητοῦ Μαρινέττη μ' αὐτὰ τελειώνει τὰ λόγια.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ
·Έγιον ποὺ κοίται μὲ δέδω, στὸ μάρμαρο κάτω, ἔχω ζήσει.
·Εἶχα γλυκειά τὴν πνοή, τρυφερά, λιγωμένα τὸ μάτια.
·Εἴμουν στὴν εὐκολη ἀγάπη μεστίστα πιστὴ καὶ επιτήδηεια,
·τὸν ἀστρονόμονασμὸν τῶν νυκτερινῶν πρωτευουσῶν ποὺ ἥλετροῦνται ἀπὸ τὴν πάλην τῆς ἐργασίας μὲ τὴν ἀκολούσιαν.
·Ολοι γιὰ μὲ λαχταροῦν· δλοι νάρθω καὶ πάλι ἀπαν-

ΝΑΥΣΙΚΑ

Τὴν θεία τοῦ Ομήρου ἐποποιά διαβάζω·
κ' εἴμαι καθὼς τὴν ἀμαθή παιδούλα
ποὺ ἀκούει νά φέλνουν οἱ δχλοι μακριάθε
σε μέγα ρέμα.

Δάφνες καὶ σμέρτα ισκιώνουντε τὸν δχτο·
πενούν οἱ ἀνέμοι στὸ θρόισμα τῶν πεύκων
κάτω ἀπ' τὰ ξέφυλλα ρόδα εἶναι τῷρα
γλυκός ὁ πνος.

Βρόντο ἀμάξιον γροικῶ, φωνές καὶ γέλοια·
καὶ νά, ἐμπρόδος στὰ νερά, στὸν δρυγορό ἄμμο
δ ἀσπρος χιτώνας καὶ τὰ μαλλιά φέγγουν
τῆς Ναυσίκας.

Βράδυνε σήμερα νάρθης, δέ Κέρη:

·Δνειρό ἄς δῶ τὸν Τλισσό, κ' ἐμένα,
στὸν πατρικὸν ἄς ξαναδῶ ροδώνα,

παρθένα ἀκόμα.

ΟΙ ΒΙΟΛΕΤΤΕΣ

Στὰ πατρικὰ περιβόλια σὰν ἔμενα, καὶ εἴται οἱ ἀγάπης τοὺς πόνους, τὰ

πατέρης: [πάτη]:

μπρός στὸ τοιχάκι συγχώνει τὸν περνοῦσες γυρο-

[νόντας]

είται χλωμότερη, καὶ εἴχει στὸ μάτια τὸ χρῶμα τῆς βιολάς.

Στοῦρμες βιολέττες φαινόνται στὰ ματοκλάδια ἀποκάτω.

Κ' ἐγώ τὴν φωτία: «Πᾶς, εἴται τὰ βράδια μυρνᾶς;

Γέλασε· μοῦ εἴτε: «Μιὰ μέρα τὸ γλυκὸ μυστικὸ θά

γινωρίσης.

Μάθε μονάχα: δὲν εἶναι γλυκύτερο πράμα στὸν

κόσμον.»

Κ' ἔφυγε χάμαιγκελάντας. Κ' ἐγώ καθεμέρα στὴ βρύση

κάθθεφτικόμουν νὰ ἰδῶ τις βιολέττες νὰ βγοῦν.

Η ΠΕΡΟΝΗ

·Άφοι, Γλυκέρα, μὲ τὸ πρῶτο σου αἷμα
δ ἀσπρος χιτώνας σου ἐστὶ βράφη, καὶ τώρα

περνάς ποὺ δικήν σου, καὶ στενάζεις,

μέσ' τὶς παιδούλες:

πάρε, νὰ δένης τὰνάερά σου ως τώρα

μαλλιά, τὴν ἀσημένια αὐτὴ καρφίτσα,

γιατὶ ταιωίας εἰς ὧδημη παρθένα

ὅλορθη ἡ κόμη.

Φύλαξε την· εἶναι σὰν κάμα· μιὰ μέρα,

ἄμα στὸν ἔρωτα εἴπειρη σὲ κάμουν,

τὸν ἀντρα κάρφωσε, μ' ἀτρομο κέρι,

στὴν καρδιὰ μέσα.

ΤΑ ΦΥΛΛΑ

Μικρή καθόμονται στὸ ρέμα, πιό γάραρο τότε κι ώραιο·
κ' οἱ λεῦκες ξεφυλλίζονται.

Πήγα νὰ πάσια πού φύλλο ποὺ φοβολοῦσε κυλῶντας·

τὸ κύμα γογγὸ τρόπταξε.

Εἶδα τὸ φύλλο νὰ φεύγη μέσ' τὰ νερά μαραμένο,

πέρα, καὶ ἀντάμα δ πόθος μου.

·Έτοι μετάφρασο· μαράζω καὶ σιμά εἶναι κ' ἡ

πού κοιμοῦνται τὰ βάσανα. [θάλασσα

·Δὲν λείπουν δμως καὶ τὰ μελλοντιστικά ἔργα ἀπὸ τὸ

τεῦχος. Κάτω ἀπὸ ἐνα μαράζονται τοὺς

δρυτούς, τοὺς Λούτσινη, οἵ τοις οὐρανοῖς

τούς περιπτετείας.

·Ετοι μετάφρασο· μαράζω

λῆξαν ἔτος 1909. Αἱ ἐν Ἐφέσῳ ἀνασκαφαὶ διεκόπησαν
ἔνεκα τῆς ἐντάσεως τῶν πολιτικῶν σχέσεων τῆς Αὐτοκρατορίας πρὸς τὴν Τουρκίαν. Ἐν τούτοις τὸ ἔργον τῆς
περιουσιλλογῆς καὶ μελέτης τῶν Μιχρασιατικῶν ἐπιγρα-
φῶν, διπερ ἔχει ἀναλάβει τὸ ἐν Βιντζή Αὐτοριακό.
Αρχαιολογικὸν Καθεδρυμα ἐξηκούλουθησε καὶ κατὰ το-
λῆξαν ἔτος, ὥσχολή θησαν δὲ οἱ Αὐτοριακοὶ αρχαιολο-
γοὶ ίδιως περὶ τὰς ἐπιγραφάς τῆς Λυκίας καὶ τῆς Δυ-
δίας. Οἱ πρώτη διευθυντής τῆς ἐν Αθήναις Σχολῆς, νῦν
δὲ καθηγητής ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Ιννοβρούκης κ.
P. Ἐβερδρᾶς εἰράγασθε ἐνταῦθα ἐν τῷ μουσείῳ τῆς
Ακροπόλεως κατορθώσας νὰ συγκολλήσῃ πλεῖστα τε-
μάχια πωρίνων γλυπτῶν καὶ νὰ ἀπαρτίσῃ πλήρη συμ-
πλέγματα, δύο δὲ ἔταιροι τῆς Σχολῆς, οἱ x. κ. Βάλτεος
καὶ Πράσσονικες κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ὥσχολουντο
περὶ οινοαμογήν καὶ μελέτην τῶν ἐν τῷ μικρῷ
μουσείῳ τῆς Ἀκροπόλεως μαρμαρίγιων γλυπτῶν, τῶν
δοπίων συντάττουσι κατάλογον μέλλοντα νὰ δημοσιεύσῃ
ὑπὸ τῆς Σχολῆς.

Ο κ. Βάλτερ ὑμῶν ἤσθιε κατόπιν περὶ τῆς ὑπ' αὐτοῖς γενομένης ἐν τῷ μικρῷ μουσείῳ τῆς Ἀκροπόλεως ἐργασίας, δηλώσας συνάμα ὅτι ἡ ἐργασία εἶχε ακολουθεῖ καὶ ἐπομένως ἡ σημειεύνη ἀνάκοινως εἰνεὶ προσωρινή· Ἐπέτυχε μέχρι τοῦδε νὰ συναρμόσῃ ἵκανα τεμάχιο ἄναγλυφων κοσμούντων τὰς στήλας δημοσίων ψηφι- σμάτων ἢ ἀναθηματικῶν. Ἐκ τῶν συναρμοσθέντων ἐπέδειξε πολλά διὰ προβολῆς φωτεινῶν εἰκόνων.

ΜΟΥΣΙΚΗ

⁶ *H «Maytá», τοῦ Λεονκαβάλλ*

ΕΙΣ τὸ θέατρον «Κωνστάντσι» τῆς Ρώμης ἐπάγκιον πρό τυνος διὰ πρότην φοράν τὸ νέον μελόδορα τοῦ Λεονκαβάλλου ὑπὸ τὸν τίτλον «Μαγιά», ἐπὶ στίχῳ τοῦ Παύλου δὲ Σουντέν. Ἡ «Μαγιά» εἶναι ὑποθέσεος προβληματῆς, ἡ ὅποια ἔξειλοτεσταί εἰς τὴν κλασικήν πατρίδα τοῦ περιφήμου Ηρωας τοῦ Δωδέκ., τοῦ «Ταρτέρινον», εἰς τὴν Καμάρογκαν. Εἶναι δὲ περιποτὸν ἐξειλοτεσταί.

Η ποιμενίς Μαγιά (Μαριά κατά την προθηγικανή διάλεκτον) ἀγαπᾷ καὶ ἀνταγαπάται ἀπό τὸν Σέργιον υἱὸν πλουσιωτάτου χωρικοῦ. Ὁ χωρικὸς Τόδια, βοσκούς καὶ περιφήμος ταυρομάχος ἀγαπᾷ ἐπίσης τὴν Μαγιά χωρίς ὅμως νὰ ἀνταγαπάναι ὑπὸ αὐτῆς. Ὁ Τόδια εἰς μίαν συνοικίλιαν μαζεύει της ἀποκαλύπτει ὅτι ὁ Σέργιος τὴν ἀπατᾶ μὲ μίαν ἄλλην, μὲ τὴν ὥποιαν εἰνεῖ καὶ ἀρραβώνιασμένος, καθ' ὑπόδειξιν μάλιστα αὐτοῦ τοῦ πατός του. Ὁ Σέργιος εἰς μίαν συνάντησίν του μὲ τὴν Μαγιά τῆς ἐξομολογεῖται ὅτι αἰσθάνεται δι' αὐτὴν ἀγνὸν ἔρωτα καὶ ἐκείνη τοῦ ἀπαντᾷ ὅτι τὸν ἀγαπᾶ ἀκόμη, δύποτε ὁ Τόδια διερχόμενος ἐκεῖνον μετὰ σφρόδρων λογομαχίαν μετα τοῦ Σέργιους δέχεται παρ' αὐτοῖς θανατηφόρον πλήγμα καὶ πίπτει νεκρός. Ὁ Σέργιος προσθέτει καὶ ἐπιβιβάζεται εἰς μίαν βάρκαν ἐπὶ τοῦ Ἄρδανον ποταμοῦ διὰ νὰ ἀποδράσῃ, ἡ Μαγιά θέλει νὰ τὸν ἀστολούθησῃ εἰς τὴν ἔξοριαν. Τὴν στιγμὴν ὧντὶν καταφθάνουν δόλος δὲ λαὸς καὶ οἱ θαυμασταὶ τοῦ Τόδια καὶ τὸν ζητοῦν νὰ τοῦ ἀναγαγείλουν μὲ καρδιῶν ὅτι ἡ ἐπιτορπή τῶν ἀγώνων τὸν ἀνεκήρυξε νικητὴν τῶν ταυρομαχῶν καὶ τοῦ ἀπένειμε τὸ βραβεῖον. Εἰς τὴν θέαν τοῦ πτωμάτος του μένουν ἔκπληκτοι. Ἐρωτοῦν τὴν Μαγιά ποιός τὸν ἔσκοτωσε, καὶ ἐκείνη τοὺς ἀπαντᾷ δεικνύουσα τὸ αἷμαστάζον ἀκόμη μαχαζοῦ: — Ἔγὼ τὸν ἔσκοτωσα. — Καὶ ἐπιβιβάζεται ἀστραπαίων εἰς μίαν ἄλλην βάρκαν. Τὴν καταδίκους νὰ τὴν συλλαβθούν δόλλ. ἐκείνη τοὺς φωνάζει ὅτι δὲν φοβεῖται τὸν θάνατον καὶ τοὺς λέγει — «οὐδὲν ἀνδρας ποὺ ὀγκύτησα θὰ ιδῇ τὸ σῶμα μου νὰ πλέει στὸ κυμα, πιστὸν μέχρι θανάτου». — Άλλα συγχρόνως τρεῖς χωρικοί οἱ δρομούν κατὰ τῆς βάρκας, τὴν ἀνατρέπουν καὶ ἡ

Θ. Ι. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ

Μαγιά πάπτει εἰς τὴν θάλασσαν καὶ πνίγεται. Μετ' ὀλίγον τὸ πτῶμα τῆς φαίνεται κυλιόμενον ὑπὸ τοῦ ὁρεύματος τοῦ Ροδανοῦ καὶ ἔχον τὴν κατεύθυνσιν ἐκείνην πουν εἴχε πάροι ἥ βάρκα τοῦ Σεργίου τοῦ ἐραστοῦ της. Αὕτη είνε ἐν ὄληνοις ἡ ὑπόθεσις ἡ οποία ποικιλλεται μὲ θαυμάσια ἐπεισόδια, ἥδη καὶ ἔθιμα προβηγκιανά, χοροὺς καὶ παιγνίδια γραφικώτατα.

Ἡ ἐκτέλεσίς του εἶχε τὸ ἔξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον ὅτι διευθύνετο ἀπὸ τὸν μεγάλον παέπτοντο Μακράν.

Ἡ κοιτική, παρ' ὅλας τὰς συμπαθείας τῶν ὅποιων ἀπολαύει ὁ Λεοναρδός, τοῦ ἐπετέθη δριψύτατα, ἥκουσθησαν δὲ καὶ ἀπὸ τὸ ὑπερῷον μερικὰ «πάψε, κόψτο!»

Ἡ ἐπανάληψις ὅμως τοῦ ἔργου εἰς ἄλλα θέατρα καὶ
ἰδίᾳ εἰς ξένα, γαλλικὰ ἢ γερμανικά, θὰ κρίνῃ ἀσφα-
λῶς πατώ πόσον θὰ ἔχῃ δίκαιον ἡ κριτικὴ τῆς Ρώμης.

Ωδεῖον Λόττυε

ΜΕ διάγον κόσμου, ἔνεκα τῆς φοβερᾶς πακοκαιφίας, ἔγιναν εἰς τὸ Θρέπεν Λόττνερ τὴν 31ην τρέχοντος ἡ συναυλία ὑπὸ τῶν Δων Σουλίας Τριάνταφυλλίδην, Κρέμερ καὶ τοῦ κ. Σούλτσε. "Ηοχισε μὲ τὴν Σονάταν τοῦ Γκρούγκ (Lento doloroso, allegro vivace, allegretto tranquillo, allegro animato) διὰ βιολί μὲ πάνο, μίαν σύνθεσιν γεμάτην πρωτοτυπίαν, ἥρεμον γλυκύτητα, αἰσθήμα πολύ, μὲ μοιβά δημάδη νορβηγικά, τὰ δόποια τόσον πολὺ ἀγαπᾶ ὁ Γκρούγκ καὶ τόσον ἐντέχνως εἰξεύει νὰ μεταχειρίζεται. Ή ἐκτέλεσί της δὲν ὑστερησεν εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῆς χώριτος καὶ τοῦ χώρωματος ἐν γένει τὸ δόποιον ἔχητε. Ἔπειτα ἡ δνις Κρέμερ μὲ τὴν μελῳδικήν φωνήν της, ἀλλὰ καὶ μὲ ζωντανὰ ἵχην καποιού περασμένου ἀδιακρίτου κυνολογήματος ἐτραγούδησε τὸ χαριτωμένον «Νανούρισμα» τοῦ Μπράμς καθώς καὶ τὸ «Credo d'amour» τοῦ Λογκούνι. Ἐπηκολούθησε κατόπιν τὸ γνωστὸν κοντέρθο τοῦ Βιέννη-ἀφοκη. Τί θαυμάσιον ἐκεῖνο τὸ andante! Τί κόσμους μελῳδῶν κλείει μέσα του, ἀλλὰ καὶ τι ἔδαφος ἐνεργειάς δίδει εἰς ἓν τοιξάν. Ακούει κανεὶς τὴν μελῳδίαν τῆς ἀρχῆς ἢ δόποια ἔξειλοσται κατὰ εἴς τρόπον πουκιλωτατον. Περούν ἀπὸ ὅλα τὰ συγκαταθέματα, τοῦ οὐ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΕΧΝΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΑΠΟ τὴν Ζάκυνθον, ἔνα βράδυ, ἦλθε μελαγχολικό
ἄγγελμα. Ὁ ποιητής Σπήλιος Πασαγιάνης, τεχνί^{της} ἀληθινὸς τοῦ ρυθμοῦ καὶ τοῦ στίχου, μαζὶ μὲ τοῦ
περασμένου χρόνου τὸ ψυχομάχημα, εἶχεν ἀφῆσεν τὴν
ὑστερονή στονή στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ἀδελφοῦ του. Ὁδοι
πόρος στάγκαθερά μονοπάτια τῆς ζωῆς, ἐνικήθη νέος
ἀκόμη ἀπὸ τὴν πικρή του Μοίρα,

K³ ἐπῆρε τὴν λαχτάρα του σὲ στράτα ἀλαογινή,

δπως λέγει τὸ ποίημά του «Cave canem», πὸν εἰχεν
ζῆται δημοσιεύθηκε τοῦτο

† Σπήλιος Πασαγιάνης

μι δῆλην τὴν γλωσσικὴν ἰδιορυθμίαν τῶν μανιάτικων βουνῶν, ποὺ ἔσχαψε τὸν ὁρόσημον ἀναγνώστην. Εἶναι καὶ αὐτὰ σὰν ποιήματα γραμμένα καταλογάδην, ἀφοῦ οἱ ἥρωες των μὲ στίχους ἀρμονικούς παθαίνονται καὶ κουβεντιάζουν. Ἐγγώριες πολὺ βαθυνὰ τὴν ἰδιαιτεροπατρίδα του καὶ τόσον τεχνικὰ παράσταινε τάχυα κάλλη της ὁ Μανιάτης ποιητής, ποὺ τώρα τὸν νανούριζε τὸ Ιόνιον κῆμα. Είχε τραγουδήσει κάποτε στις θαλασσινές νεροάδες:

*Pávete μὲν ἀρθοὺς ἀπὸ τὰ πόντια δέντρα,
Οὔμερα, τοῦ καλοῦ γας τὴν ώριάστη.*

"Ἄς τοῦ γίνοντον μακρόσπινχον οἱ δικεί του στύχοι . . .

Τι θησαυρός κωδίκων και χειρογράφων, χρυσοβιόύλλων και περγαμηνῶν εἶναι αὐτὸς ποὺ ἀνέσκαψεν, ἀλληθινά, ἀπὸ τὰς κρύπτας και τὰ ὑπόγεια και τοὺς θόλους ἀκόμη τῶν μοναστηρίων εἰς τὰ Μετέωρα, κ. κ. N. Βέης! Ό ακούραστος συνεργάτης μας εἰργάσθη ἐκεῖ ἀσκητεύων ἐπὶ ἔπτα δῆλους μῆνας και ἔφερεν εἰς τὸ φῶς κειμῆλια πολυτιμότατα διὰ τὴν Βυζαντιολογίαν και τὰ ἐν γένει γράμματα. Ἀρχεῖ νάναφέρωμεν ὅτι μεταξὺ τῶν ἀνακαλυψθέντων εἶναι και ἄγνωστοι κώδικες τοῦ Ὁμήρου, τοῦ Ἀριστοτέλους και τοῦ Σοφοκλέους, δημοτικὰ τραγούδια τοῦ ιδ' και τοῦ ιε' αἰῶνος, συναξάρια, ἀνέδοτα ἔργα Βυζαντινῶν ποιητῶν και πεζογράφων, ἔγγραφα ἔχοντα μεγάλην ίστορικὴν ἀξίαν, χρονικά, μεσαιωνικαὶ εἰκόνες; — και ἔνας μοναδικὸς διὰ τὴν Ἀνατολὴν κώδικις κεχροισμένος τοῦ θ' αἰῶνος.

EINAI, ὁριστικῶς τώρα, τέως πρόδεδρος τοῦ Συλλόγου τῶν Ἐλλήνων ἥθοποιῶν ὁ κ. Ν. Λάσκαρης. Τὸ κοινωνικὸν ἐκείνῳ ἔπιρρημα φαίνεται ὅτι τὸ ἔβαλεν ὁ Ἰδιος τὴν εἰλόνα τοῦ ποὺ δημοσιεύει τὸ τελευταῖον «Δελτίον τοῦ Συλλόγου», διὰ νὰ πεισθούν πλέον οἱ ἥθοποιοι πῶς είναι ὁριστικὴ τοῦ πρόδεδρον τῶν ἡ παραίτησις. Εἰς τὸ Ἰδιος Δελτίον, μαζὶ μὲ τὸν νέον Ἑλληνικὸν νόμον περὶ συγγραφικῶν δικαιωμάτων τῶν

θεατρικῶν συγγραφέων, ἀναδημοσιεύεται ἐκ τῆς «Εἰκονογραφημένης» ἄρδην τοῦ κ. Λάσκαρη μὲ εἴσακριβωμένας πληροφορίας διὰ τὸν πρῶτον Νεοελλήνα ποὺ ἐπιληρώθη τὰ ποσοστά του. ⁷ Ήτο δὲ αὐτὸς ὁ Νικόλαος Σ. Πίλικολος, ποὺ ἔγραψε τὸν «Θάνατον τοῦ Δημοσθένειου», δρᾶμα παρασταθὲν ἐπιτυχῶς εἰς τὴν Ὀλυφεῖν κατά τὰ 1818 ὑπὸ θιάσου «Μουσολήπτων νεανίσκων». Αἱ εἰσπράξεις μιᾶς τῶν παραστάσεων ἐστάλησαν τότε, λόγῳ ἐκτιμήσεως καὶ ἐνθαρρύνσεως, εἰς τὸν συγγραφέα, διατάριθμον εἰς τὸ Παρίον. ⁸ Υπάρχει δὲ λόγιληρον τὸ εὐχαριστήριον γράμμα του. — Δεύτερος ἀναφέρεται ως λαζών ποσοστά ὁ ἡμιποιὸς Δ. Καπέλλας, δρ. 7, διὰ τὴν μετάφρασιν μιᾶς μονοπράκτου κωμῳδίας, ποὺ ἐπείχθη εἰς τὰς Ἀθήνας κατά τὸ 1843.

Ο «Είκονογραφημένος Φιγαρώ» τής ι Ιανουαρίου είναι διλόκληρος ἀφειδωμένος εἰς τὰς Ἀθήνας. Ο κ. A. Thalasso, Γάλλος λογογράφος γεννημένος εἰς τὴν Ἀνατολήν, περιγράφει τὴν πόλιν καὶ τὴν ζωὴν τῶν παταίων καὶ τῶν νέων Ἀθηναίων, μὲ πλήθος εἰκόνων καὶ πληροφοριῶν. Δὲν λησμονεῖ τὴν καλλιτεχνίαν: ἀφιερώνει ἐν κεφαλίαιν του εἰς τὴν μνήμην τοῦ Ζωγράφου Θ. Ράλλη. Ἄλλοι ὅπερες τὰ γράμματα καὶ τὸ ὑπαίθριον θέατρον παραδείπονται: ἀναφέρονται εὐνόημας μὲ τὰ ὄνόματα των τούς καλπέρους μας ἡμιοποιούς ποὺ εἶδε νὰ παριστάνουν, διμιλεῖ διὰ τὰ συγγραφικά δικαιώματα τῶν γαλλικῶν ἔργων, καὶ ἔξαιρει τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ «Σία καὶ ἀράξαμε». «Ἐλγα λέγει, τὴν εὐχαρίστησιν νάκονύσω τὴν πρώτην Ἐλληνικὴν ὅπερεσταν τοῦ συνθέτου Σακελλαρίδην, τῆς ὥποιας ἡ σύνθεσις καὶ τὸ μπρίο ἐνθυμίζουν τὸν Ροσσίνη — τὸν τοῦ Κονδρέως τῆς Σεβιλλῆς». — Προγματικῶς μανθάνομεν ὅτι δι ο. Θαλασσού ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν κ. Σακελλαρίδην μερικά μέρη τῆς ὁπερέτας, διὰ νὰ τὰ δώση νὰ παιχθοῦν εἰς τὸ θέατρον Μαροινύ τῶν Παισίων.

Η Σέλμα Λαιγερλέφ — εἰς ἀλλην σελίδα δημοσιεύομεν μεταφρασμένον ἐν ἀπό τὰ νεώτερά της διηγήματα — ἔδρασε πρὸ διετίας τὴν πεντηκονταετηρίδα της. Τῶοι ἔργα τῶν οἱ

Σέλινα Λαγκεολέη

γην της κατικης φαντασίας.
Ο «Εθύλος του Γκόστα
Μπρέολιγκ», με τὸν δόπιον ἐπεβλήθη, διηγεῖται τοὺς
ἄνθλους «τοῦ ἵπποτου μὲ τὶς δέκα χιλιάδες φιλιὰ καὶ
τὶς δεκατρεῖς χιλιάδες φαβασάκια». Οἱ αὐθαδοροὶ κοι-
τικοὶ, που κρατοῦν ἕγιαν καὶ μέτρα, τὸ ἔκριναν ὡς
ἀδυνάτοταν καὶ ἀνόητον κατασκευασμα: ἄλλοι δημιού-
το ἔβαλαν εἰς τὴν Ιδίαν γραμμῆν μὲ τὴν «Πλάδα» καὶ
τὸν «Δὸν Κικώτην». Ἀναγνωρίζουν δὲ ὅλοι ὅτι ἀναξῆ-
ρις φωμαντισμός, ὑπὸ νέαν καὶ καλλιτεχνικὴν μορφὴν
εἰς τὰ ἔργα της, ποὺ διατένονται ὅλα ἀπὸ αἰσιοδοξίαν
καὶ πλημμυρίζουν ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τὴν πτωχὴν
κινθωποτήτα.

Ο Ζάν Μωρέας, «δικαιούμενος τῶν συγχρόνων Γάλλων ποιητῶν», «δικαιούμενος τῶν «Stances» καὶ τῆς «Ιφιγενείας» ποιητής» — διανεγκαθέδα τάς φράσεις ἀπὸ τὸν γαλλικὸν τύπον — «ἀφοῦ ἔχοντες εἰς τὴν Γαλλίαν τὸ δοξασμένον του δῶρον τοῦ ταλάντου, τῆς προσφέρειν τώρα καὶ τὸ ἄτομόν του». Πεζότερο αὐτὸς σημαίνει ὅτι δικαιούμενος τῆς Αθηναϊκῆς ποιητῆς ἀλλάζει ὑπηκοότητα καὶ γίνεται Γάλλος πολίτης. «Καὶ αὐτὸν ἡ μεθαύριον διὰ εἰσέλθη, δύπος καὶ δίκαιον εἶναι, εἰς τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημίαν», — προσθέτει ἡ παροιση «Ἐφημερίς», δεικνύσσοντα οὕτω ὅτι ἡ ποιητικὴ της τυπικὴ αὐτὴ πρᾶξις τῆς πολιτογραφίσεως. «Ισος ἔσοτα σῆμη τὸ γεγονός καὶ μὲ παράστασιν τῆς Ιφιγενείας του εἰς τὴν Γαλλικὴν Καμφόδιαν. Ἐν τῷ μεταξὺ διέτει ἀφορμὴν εἰς ἀνθοπλημμύρων ἐγκωμιών διὰ τὰ ποιητικὰ ἔργα του. Ἐπαναλαμβάνει διὰ γαλλικὸς τύπος τὴν φράσιν του κριτικοῦ Φαγκέ, ὅτι τὰ ποιήματα του Μωρέας εἶναι μία ἐκδήλωσις της ποιητικῆς ψυχῆς, ἀπὸ τὰς πλέον ἐκτάκτους ποῦ εἴχαμεν νὰ ἰδούμεν ἀπὸ χρόνια καὶ χρόνια. Καὶ δικός μας Ζ. Παπαντωνίου, δύο ἀπὸ τὰ σπινθηρούλα «παρισινά γράμματά» του εἰς τὸ «Ἐμπόρος» ἀφιερώνει εἰς ἐνθουσιώδη ὕμνον διὰ τὸν ποιητήν, — ποιητής:

«Ἐγαφει τὰς Stances. Αἱ τρεῖς αὐταὶ λέξεις ἀποτελοῦν τρόπαιον... Ο Μωρέας εἶναι μὲ αὐτὸν τὸ ἔργον ἡ Ἀττικὴ ἡμέρα ἡ ἀνατέλλουσα κατόπιν τῶν ρωμανικῶν θυελλῶν, τῶν Παρνασσιακῶν πάγων καὶ τῆς συμβολιστικῆς ὁμίχλης. Εἰς τὸ ἀτάραχον καὶ ἀπολλώνιον φῶς αὐτῆς τῆς Ἀττικῆς ἡμέρας τὰς «Stances», τὰ αἰσθήματα, τὰ ὄντα καὶ τὰ ποτία ζωγραφίζουνται μίαν ἀπλουστάτην ὁριστικὴν καὶ μοιριανή γραμμήν. «Ἐάν φαντασθῶμεν τοὺς σημερινοὺς ποιητὰς ὡς ἀκάτια ποὺ είχαν ξεκινήσει ἀπὸ τὴν κλασικὴν ἀπήτην καὶ οιφρῆσει εἰς τὸν ωραματικὸν ὥκεινόν πρὸς εὐρεσιν καλλιτέρας τύχης... Ὅτι τὸ χονσίον ποὺ ἐπήγαν νὰ κατακήσουν δὲν τὸ εὑνήκαν ἡ, ἀν τὸ ἀνεκάλυψαν κάπου, ἡτο εἰς τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης καὶ ἔχοιει ζοντανὸν καταδύσεις ἐπικινδυνούν καὶ ἀσχημοὶ διὰ νὰ ἀνασυρθῇ... Ὅτι ἐγύρισαν πάνω καὶ ἐπλανήθησαν πάλιν μὲ σπασμένον κατάρτι ἀφοῦ είχαν προσεγγίσει εἰς τὸν τραγικούς βράχους του Μπωντελαΐου, εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Ερεντιά, εἰς τὸ στήλαιον του Βερολίνου... Θά ἴδωμεν τὰ τρικυμιδένα πλοιάρια νὰ καμηλώνουν τὰ ἀσπραίστα τὰ κανάλια καὶ νὰ εἰσέρχωνται εἰς χαρωπὸν καὶ ἡλιόλουστον ὅδον, πρὸς τὰς κλασικὰς ἀκτὰς, ἐπιτυγχάνοντα μίαν εὔτυχη παιλινόστησιν. Ἐκεῖ εἶναι ὁ δῆμος του Μωρέας. Αἱ «Stances» ἔκαμαν γενύμα πρὸς τὰ πλανώμενα πανιά.

«Ἔναι μικροὶ Ἀττικοὶ ναοὶ στημένοι ἐπάνω εἰς γυμνοὺς γραφικούς βράχους καὶ ζωγραφίζουντες τὴν ἀναλλοιώτων τελειωτήτα των εἰς τὸν αἰθέρα...

«Ἔναι καταληκτικὴ ἡ ὀλιγάρχεια αὐτῶν τῶν ποιημάτων. Πῶς ἔνας ποιητὴς κατορθώνει νὰ κάμῃ μεγάλα ποιήματα μὲ τόσον ὀλίγα πράγματα, ἐνῷ τὰ πράγματα εἶναι τόσον πολλά καὶ φθύνα; Τέχνη, θως, εἶναι νὰ ἀπορρίψῃς ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερα πράγματα ἀπὸ τὸν πίνακά σου καὶ νὰ κρατήσῃς δοσον τὸ δυνατὸν διλογήτερα. Διότι τὰ πολλά πράγματα εἶναι ἡ φύσις. Ἡ δὲ τέχνη ὑπάρχει διὰ νὰ διορθώνῃ τὴν φύσιν. Εἰς τὸ βιβλίον του Μωρέας δὲν ὑπάρχει οὔτε μία λέξις περιττή. Αὐστηρὸν γενύμα τοῦ ποιητοῦ ἀπέδιωξεν ἀμειλίτεως ὃ, τι συνωστίζετο εἰς τὸ περιθώριον διὰ νὰ εἰσβάλῃ. Καὶ σάν βλέπῃ κανεῖς πόσα πράγματα λέγουν αὐτοὶ οἱ στίχοι μὲ τὴν τρομεράνη ἀπλότητά των, ἐρωτᾷ: —Τόσα πολλά λοιπὸν περιττά πράγματα ὑπάρχουν εἰς τὴν ποίησιν; Δὲν ἔξωρο τίποτε, ἀλλὰ ὁ Μωρέας μᾶς ἔκαμε γὰρ τὸ πιστεύσμενον.»

«Αναλύει ἐπειτα διὰ μακρῶν ὁ Παπαντωνίου τὰ ποιήματα ἐκείνα, καὶ τελειώνει διμνομαρτικῶς:

«Ὑπάρχουν πλάσματα εἰς τὴν γῆν, τὰ ὄντα πρῶτος ὁ Μωρέας εἰδεν δύπος ἡσαν καὶ πρῶτος αὐτὸς ὁρισε

τὴν γραμμήν καὶ τὴν ψυχήν των. Ἐσχεδίασε, διέταξεν, ἔκαμε καθαρὰ σύμβολα καὶ νόμους. Ἡ ποίησίς του εἶναι θρησκεία, διόπου ἡ ζῆται κανεῖς μὲ ἀληθῆ εὐδαιμονίαν. Ἐκαμεν ἀληθῆ τὸν δρισμόν: «Ποίησίς εἶναι ἡ ἀπολογίας τῆς ψυχῆς»... Ἡλλάς ὑπήκοοτήτηα χωρὶς νῦντλαζή πατρίδα. Διότι ποτὸς εἶναι, ἀν δὲν εἶναι αὐτός, διὰ εἰσέλθη, δύπος καὶ δίκαιον εἶναι, εἰς τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημίαν», — προσθέτει ἡ παροιση «Ἐφημερίς», δεικνύσσοντα οὕτω ὅτι ἡ ποιητικὴ αὐτὴ πρᾶξις τῆς πολιτογραφίσεως. «Ισος ἔσοτα σῆμη τὸ γεγονός καὶ μὲ παράστασιν τῆς Ιφιγενείας του εἰς τὴν Γαλλικὴν Καμφόδιαν. Ἐν τῷ μεταξὺ διέτει ἀφορμὴν εἶναι, εἰς τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημίαν», — προσθέτει ἡ παροιση «Ἐφημερίς», δεικνύσσοντα οὕτω ὅτι ἡ ποιητικὴ αὐτὴ πρᾶξις τῆς πολιτογραφίσεως. «Ισος ἔσοτα σῆμη τὸ γεγονός καὶ μὲ παράστασιν τῆς Ιφιγενείας του εἰς τὴν Γαλλικὴν Καμφόδιαν. Ἐν τῷ μεταξὺ διέτει ἀφορμὴν εἶναι, εἰς τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημίαν», — προσθέτει ἡ παροιση «Ἐφημερίς», δεικνύσσοντα οὕτω ὅτι ἡ ποιητικὴ αὐτὴ πρᾶξις τῆς πολιτογραφίσεως. «Ισος ἔσοτα σῆμη τὸ γεγονός καὶ μὲ παράστασιν τῆς Ιφιγενείας του εἰς τὴν Γαλλικὴν Καμφόδιαν. Ἐν τῷ μεταξὺ διέτει ἀφορμὴν εἶναι, εἰς τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημίαν», — προσθέτει ἡ παροιση «Ἐφημερίς», δεικνύσσοντα οὕτω ὅτι ἡ ποιητικὴ αὐτὴ πρᾶξις τῆς πολιτογραφίσεως. «Ισος ἔσοτα σῆμη τὸ γεγονός καὶ μὲ παράστασιν τῆς Ιφιγενείας του εἰς τὴν Γαλλικὴν Καμφόδιαν. Ἐν τῷ μεταξὺ διέτει ἀφορμὴν εἶναι, εἰς τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημίαν», — προσθέτει ἡ παροιση «Ἐφημερίς», δεικνύσσοντα οὕτω ὅτι ἡ ποιητικὴ αὐτὴ πρᾶξις τῆς πολιτογραφίσεως. «Ισος ἔσοτα σῆμη τὸ γεγονός καὶ μὲ παράστασιν τῆς Ιφιγενείας του εἰς τὴν Γαλλικὴν Καμφόδιαν. Ἐν τῷ μεταξὺ διέτει ἀφορμὴν εἶναι, εἰς τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημίαν», — προσθέτει ἡ παροιση «Ἐφημερίς», δεικνύσσοντα οὕτω ὅτι ἡ ποιητικὴ αὐτὴ πρᾶξις τῆς πολιτογραφίσεως. «Ισος ἔσοτα σῆμη τὸ γεγονός καὶ μὲ παράστασιν τῆς Ιφιγενείας του εἰς τὴν Γαλλικὴν Καμφόδιαν. Ἐν τῷ μεταξὺ διέτει ἀφορμὴν εἶναι, εἰς τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημίαν», — προσθέτει ἡ παροιση «Ἐφημερίς», δεικνύσσοντα οὕτω ὅτι ἡ ποιητικὴ αὐτὴ πρᾶξις τῆς πολιτογραφίσεως. «Ισος ἔσοτα σῆμη τὸ γεγονός καὶ μὲ παράστασιν τῆς Ιφιγενείας του εἰς τὴν Γαλλικὴν Καμφόδιαν. Ἐν τῷ μεταξὺ διέτει ἀφορμὴν εἶναι, εἰς τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημίαν», — προσθέτει ἡ παροιση «Ἐφημερίς», δεικνύσσοντα οὕτω ὅτι ἡ ποιητικὴ αὐτὴ πρᾶξις τῆς πολιτογραφίσεως. «Ισος ἔσοτα σῆμη τὸ γεγονός καὶ μὲ παράστασιν τῆς Ιφιγενείας του εἰς τὴν Γαλλικὴν Καμφόδιαν. Ἐν τῷ μεταξὺ διέτει ἀφορμὴν εἶναι, εἰς τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημίαν», — προσθέτει ἡ παροιση «Ἐφημερίς», δεικνύσσοντα οὕτω ὅτι ἡ ποιητικὴ αὐτὴ πρᾶξις τῆς πολιτογραφίσεως. «Ισος ἔσοτα σῆμη τὸ γεγονός καὶ μὲ παράστασιν τῆς Ιφιγενείας του εἰς τὴν Γαλλικὴν Καμφόδιαν. Ἐν τῷ μεταξὺ διέτει ἀφορμὴν εἶναι, εἰς τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημίαν», — προσθέτει ἡ παροιση «Ἐφημερίς», δεικνύσσοντα οὕτω ὅτι ἡ ποιητικὴ αὐτὴ πρᾶξις τῆς πολιτογραφίσεως. «Ισος ἔσοτα σῆμη τὸ γεγονός καὶ μὲ παράστασιν τῆς Ιφιγενείας του εἰς τὴν Γαλλικὴν Καμφόδιαν. Ἐν τῷ μεταξὺ διέτει ἀφορμὴν εἶναι, εἰς τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημίαν», — προσθέτει ἡ παροιση «Ἐφημερίς», δεικνύσσοντα οὕτω ὅτι ἡ ποιητικὴ αὐτὴ πρᾶξις τῆς πολιτογραφίσεως. «Ισος ἔσοτα σῆμη τὸ γεγονός καὶ μὲ παράστασιν τῆς Ιφιγενείας του εἰς τὴν Γαλλικὴν Καμφόδιαν. Ἐν τῷ μεταξὺ διέτει ἀφορμὴν εἶναι, εἰς τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημίαν», — προσθέτει ἡ παροιση «Ἐφημερίς», δεικνύσσοντα οὕτω ὅτι ἡ ποιητικὴ αὐτὴ πρᾶξις τῆς πολιτογραφίσεως. «Ισος ἔσοτα σῆμη τὸ γεγονός καὶ μὲ παράστασιν τῆς Ιφιγενείας του εἰς τὴν Γαλλικὴν Καμφόδιαν. Ἐν τῷ μεταξὺ διέτει ἀφορμὴν εἶναι, εἰς τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημίαν», — προσθέτει ἡ παροιση «Ἐφημερίς», δεικνύσσοντα οὕτω ὅτι ἡ ποιητικὴ αὐτὴ πρᾶξις τῆς πολιτογραφίσεως. «Ισος ἔσοτα σῆμη τὸ γεγονός καὶ μὲ παράστασιν τῆς Ιφιγενείας του εἰς τὴν Γαλλικὴν Καμφόδιαν. Ἐν τῷ μεταξὺ διέτει ἀφορμὴν εἶναι, εἰς τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημίαν», — προσθέτει ἡ παροιση «Ἐφημερίς», δεικνύσσοντα οὕτω ὅτι ἡ ποιητικὴ αὐτὴ πρᾶξις τῆς πολιτογραφίσεως. «Ισος ἔσοτα σῆμη τὸ γεγονός καὶ μὲ παράστασιν τῆς Ιφιγενείας του εἰς τὴν Γαλλικὴν Καμφόδιαν. Ἐν τῷ μεταξὺ διέτει ἀφορμὴν εἶναι, εἰς τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημίαν», — προσθέτει ἡ παροιση «Ἐφημερίς», δεικνύσσοντα οὕτω ὅτι ἡ ποιητικὴ αὐτὴ πρᾶξις τῆς πολιτογραφίσεως. «Ισος ἔσοτα σῆμη τὸ γεγονός καὶ μὲ παράστασιν τῆς Ιφιγενείας του εἰς τὴν Γαλλικὴν Καμφόδιαν. Ἐν τῷ μεταξὺ διέτει ἀφορμὴν εἶναι, εἰς τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημίαν», — προσθέτει ἡ παροιση «Ἐφημερίς», δεικνύσσοντα οὕτω ὅτι ἡ ποιητικὴ αὐτὴ πρᾶξις τῆς πολιτογραφίσεως. «Ισος ἔσοτα σῆμη τὸ γεγονός καὶ μὲ παράστασιν τῆς Ιφιγενείας του εἰς τὴν Γαλλικὴν Καμφόδιαν. Ἐν τῷ μεταξὺ διέτει ἀφορμὴν εἶναι, εἰς τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημίαν», — προσθέτει ἡ παροιση «Ἐφημερίς», δεικνύσσοντα οὕτω ὅτι ἡ ποιητικὴ αὐτὴ πρᾶξις τῆς πολιτογραφίσεως. «Ισος ἔσοτα σῆμη τὸ γεγονός καὶ μὲ παράστασιν τῆς Ιφιγενείας του εἰς τὴν Γαλλικὴν Καμφόδιαν. Ἐν τῷ μεταξὺ διέτει ἀφορμὴν εἶναι, εἰς τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημίαν», — προσθέτει ἡ παροιση «Ἐφημερίς», δεικνύσσοντα οὕτω ὅτι ἡ ποιητικὴ αὐτὴ πρᾶξις τῆς πολιτογραφίσεως. «Ισος ἔσοτα σῆμη τὸ γεγονός καὶ μὲ παράστασιν τῆς Ιφιγενείας του εἰς τὴν Γαλλικὴν Καμφόδιαν. Ἐν τῷ μεταξὺ διέτει ἀφορμὴν εἶναι, εἰς τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημίαν», — προσθέτει ἡ παροιση «Ἐφημερίς», δεικνύσσοντα οὕτω ὅτι ἡ ποιητικὴ αὐτὴ πρᾶξις τῆς πολιτογραφίσεως. «Ισος ἔσοτα σῆμη τὸ γεγονός καὶ μὲ παράστασιν τῆς Ιφιγενείας του εἰς τὴν Γαλλικὴν Καμφόδιαν. Ἐν τῷ μεταξὺ διέτει ἀφορμὴν εἶναι, εἰς τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημίαν», — προσθέτει ἡ παροιση «Ἐφημερίς», δεικνύσσοντα οὕτω ὅτι ἡ ποιητικὴ αὐτὴ πρᾶξις τῆς πολιτογραφίσεως. «Ισος ἔσοτα σῆμη τὸ γεγονός καὶ μὲ παράστασιν τῆς Ιφιγενείας του εἰς τὴν Γαλλικὴν Καμφόδιαν. Ἐν τῷ μεταξὺ διέτει ἀφορμὴν εἶναι, εἰς τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημίαν», — προσθέτει ἡ παροιση «Ἐφημερίς», δεικνύσσοντα οὕτω ὅτι ἡ ποιητικὴ αὐτὴ πρᾶξις τῆς πολιτογραφίσεως. «Ισος ἔσοτα σῆμη τὸ γεγονός καὶ μὲ παράστασιν τῆς Ιφιγενείας του εἰς τὴν Γαλλικὴν Καμφόδιαν. Ἐν τῷ μεταξὺ διέτει ἀφορμὴν εἶναι, εἰς τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημίαν», — προσθέτει ἡ παροιση «Ἐφημερίς», δεικνύσσοντα οὕτω ὅτι ἡ ποιητικὴ αὐτὴ πρᾶξις τῆς πολιτογραφίσεως. «Ισος ἔσοτα σῆμη τὸ γεγονός καὶ μὲ παράστασιν τῆς Ιφιγενείας του εἰς τὴν Γαλλικὴν Καμφόδιαν. Ἐν τῷ μεταξὺ διέτει ἀφορμὴν εἶναι, εἰς τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημίαν», — προσθέτει ἡ παροιση «Ἐφημερίς», δεικνύσσοντα οὕτω ὅτι ἡ ποιητικὴ αὐτὴ πρᾶξις τῆς πολιτογραφίσεως. «Ισος ἔσοτα σῆμη τὸ γεγονός καὶ μὲ παράστασιν τῆς Ιφιγενείας του εἰς τὴν Γαλλικὴν Καμφόδιαν. Ἐν τῷ μεταξὺ διέτει ἀφορμὴν εἶναι, εἰς τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημίαν», — προσθέτει ἡ παροιση «Ἐφημερίς», δεικνύσσοντα οὕτω ὅτι ἡ ποιητικὴ αὐτὴ πρᾶξις τῆς πολιτογραφίσεως. «Ισος ἔσοτα σῆμη τὸ γεγονός καὶ μὲ παράστασιν τῆς Ιφιγενείας του εἰς τὴν Γαλλικὴν Καμφόδιαν. Ἐν τῷ μεταξὺ διέτει ἀφορμὴν εἶναι, εἰς τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημίαν», — προσθέτει ἡ παροιση «Ἐφημερίς», δεικνύσσοντα οὕτω ὅτι ἡ ποιητικὴ αὐτὴ πρᾶξις τῆς πολιτογραφίσεως. «Ισος ἔσοτα σῆμη τ

θάτοκατασταθή διμαλή τάξις πραγμάτων εἰς τὸ ἔσω-
τερινού καὶ θάτοραποῦν εἴναιτερικά περιπλοκαί.

12. Φλέγει τὸ ξῆτημα τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως. Ο
Βενιζέλος ἐνεργεῖ εἰς τοὺς πολιτικοὺς ἀρχηγούς καὶ
εἰς τὸν Σύνδεσμον ὃλοι δέχονται ὡς ὅρθην τὴν γνώ-
μην τοῦ ἄλλα ὅλοι ἔχουν δισταγμούς νὰ ἐνεργήσουν.
Καὶ ίδουν τέλος πάντων, χθὲς καὶ σήμερον συνεδρίασεν
ἡ Βουλὴ, ἐσυζήτησε περὶ ἐκρηκτικῶν ὑλῶν καὶ ἐψή-
φισε διάφορα νομοσχέδια. Συνεδρίασε καὶ ἡ Τουρκικὴ
Βουλὴ καὶ ὁ νέος Μέγας Βεζύρης, ἐκπέτων τὸ πρό-
γραμμά του, εἴπειν ὅτι «πρέπει μὲν νάφεθοῦν αἱ Δυνά-
μεις ἐλεύθεραι νὰ κανονίσουν τὸ Κρητικὸν ξῆτημα»
ἄλλα καὶ ὅτι «ἡ Πύλη εἶναι ἔτοιμη νὰ καταφύγῃ καὶ
εἰς ἄλλα μέσα πρός ἀμυναν τῶν δικαίων τῆς».

13. Πατριαρχικὴ κρίσις εἰς τὸ Βυζάντιον. Κατα-
στρεπτικαὶ πλημμύραι εἰς τὴν Γαλλίαν.

14. Καὶ ἡ πολιτικὴ κρίσις ἔξαφνα ἔξεργάγη. Δύο
συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς μας ἐματαύρησαν δι’ ἔλλει-
ψιν ἀπαρτίας. Ο Στρ. Σύνδεσμος ἐκηρύχθη καθαρὰ
ὑπὲρ τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ἢ τῶν πολιτικῶν παρα-
γόντων ὁ Θεοτόκης καὶ ὁ Ράλλης εἶναι ἵπτεο, κατὰ δὲ
ἡ Κυβένησις. Οὕτω ἥρθη ἡ ἐμπιστούνη τοῦ Στρατ.
Συνδέσμου ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον Μαυρομιχάλη, τὸ
ὅποιον παρατείται σήμερον. Θά σχηματισθῇ Κυβένη-
σις ὑπηρεσιακὴ πρός ἀκριβῆ ἐφαρμογὴ τοῦ ἐπανα-
στατικοῦ προγράμματος, ὑπὸ τὸν Δραγούμην πιθανώ-
τατα, μὲ τὸν Ζορμπάν ὡς ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν.
Ο Βενιζέλος, ἀναβαλὼν τὴν ἐπιστροφήν του εἰς
Κρήτην, παραμένει εἰς τὰς Ἀθήνας εὐτολμος σύμβουλος
καὶ ἐμπειριος πηδαλιούχος τοῦ ἔργου τῆς ἐπαναστάσεως.

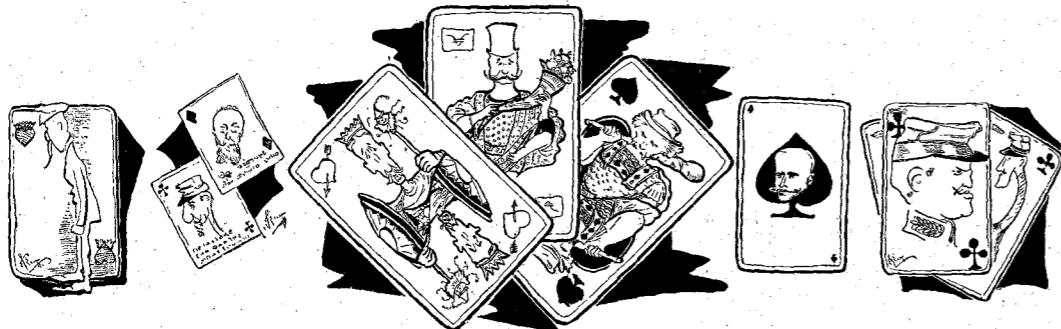
ΗΜΕΡΟΒΙΟΣ

ΜΙΚΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Α. Σμύρνην. «Ἐχετε δίκαιον· αἱ θύραι εἰς τοὺς
προύνοντας ἀνοίγονται, ἄλλα διὰ προύνωνται μὲ σφριά
δυνατὰ καὶ ὅχι μὲ . . . πέταλα μαργαρίτας· καὶ ἔπειτα, ἂν
οἱ ἀρχαῖοι εἴπαν οὐκ ἐν τῷ πολλῷ τὸ εὖ, δὲν ἔπειται ὅτι
τὸ εὖ ὑπάρχει πάντοτε εἰς τὸ ὀλίγον.—Ιταλομαθῆ, Πε-
ριφαϊ. «Ἐχετε καὶ σεῖς δίκιο· τὸ κακὸ δικαῖος εἶναι ὅτι οἱ
ἀρχαῖοι Ἑλληνες ἔγνωρίζαν τὴν παλαιὰν λατινικὴν
πόλιν καὶ τὴν ἔγραφαν Ἀρδέα, —ἀνοῖτε τὸ Λεξικόν
σας καὶ θὰ τὸ θῆτε. Ἐπομένως δι μεταφραστῆς ἔγραψε
Ἀρδέα καὶ ὅχι Ἀργετα, δι’ ὃν λόγον γράφετε καὶ σεῖς
Λάτιον καὶ ὅχι Λάτιο, ὅπως τὸ προφέρουν οἱ Ιταλοί.

—Δ. Η. Λευκάδα. Καὶ σεῖς παραέχετε δίκιο· ἄλλα
κοντά στην παληκαριὰ χρειάζεται καὶ δουλιὰ καὶ
τέχνη, για νὰ μπορέσουν μιὰ μέρα τὰ «Λόγια» σας
γά τυπωθοῦν ὡς ἔργα.

ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑΙ ΤΟΥ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΥ

Μᾶς ἥρθε
τέρτσος.

Καὶ τώρα «πάμε
γιὰ τὴν καλή!»

Γεροὶ πόντοι!

Ν.-^ο Ασσος
μπαστούνης.

Τὰ ἐβγάλαγε
σκάρτα.

«Ἀκρόπολις» — Τὰ κωμικὰ τῆς ἐποχῆς: Ἑλληνικὰ τραπουλόχαρτα, ὑπὸ Σταμ. Σταμ.

ΠΡΟΤΟΜΗ ΤΟΥ ΣΩΛΔΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Τῇ πρωτοβουνίᾳ τῶν «Παναθηναίων»
— ἀδείᾳ τοῦ Υπουργείου —

Ἐκ προηγουμένων εἰσφορῶν . . . Δρ. 2,477.75
Πολύμνια Λασκάρεως, ἐκ Σμύρνης . . . 6.—

Δρ. 2,483.75

Τὸ ἀπαιτούμενον δλικὸν ποσὸν εἶναι 3,500
περίπου. Ὅπολείπονται περὶ τὰς 1,000. Καὶ τὸ
ὑπενθυμιζόμενον εἰς δλους. «Ολοὶ ἔησαν καὶ ζοῦν
μὲ τοὺς στίχους τοῦ ὑμητοῦ τῆς ἐλευθερίας.

— Αἱ εἰσφοραὶ στέλλονται εἰς τὰ γραφεῖα τῶν
«Παναθηναίων», ὁδὸς Ἀριστοτέλους 35.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Σημ. Εἰδικαὶ βιβλιοκριτικαὶ δημοσιεύονται δὰ τὰ βι-
βλία, τῶν διοίων δύο ἀντίτυπα στέλλονται εἰς τὰ γραφεῖα
μας. Τῶν ἄλλων, ἀπλῶς ἀγγέλλεται ἡ ἔκδοσις.

Ιστορία τῆς Φραγκοκρατίας ἐν Ἑλλάδι, Οὐδὲλιαμ
Μίλεο, μετάφρ. Στυο. ΙΙ. Λάμπρου. Ἀθῆναι. Ἐλλ.
Ἐγδοτικὴ Ἐταιρεία, ἐκ τοῦ τυπογρ. «Εστία Μάισνερ
καὶ Καργαδούρη, τεύχη Γ’ καὶ Δ’, δρ. 1 ἐκαστον.

Ναυτικὰ Διηγήματα, Κωνσταντίνου Ν. Ράδου, μετὰ
πρόλογου περὶ ναυτικοῦ μυθιστορήματος. Ἀθῆναι,
τυπογρ. N. Ταρουσοπούλουν δρ. 3.

Σπαρτιατικὸν Ἡμερολόγιον 1910, ἔτος 110ν, Σπ. I.
Θεοδωροπούλου. Ἀθῆναι, τυπογρ. Π. Α. Πετράκου.
Ἄδετον δρ. 1 διὰ τὴν Ἑλλάδα, φρ. 1.50 διὰ τὸ ἔσω-
τερινον.

Χαροπαγή, δεκαπενθήμερον φιλολογικὸν περιοδικόν,
ἥρχισεν ἐκδιδόμενον εἰς τὸν Πειραιᾶ, ἀπὸ 1 Ιανουα-
ρίου 1910· διευθυντής: Αντ. Μπούχλας.

Ιπποκράτης, μηνιαῖον ιατρικὸν περιοδικόν, ἥρχισεν
ἐκδιδόμενον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν· διευθυντής:
M. Μωϋσείδης Ιατρός.

Le Féredjé (Un homme au harem), par Pol Arcas
(Πολυβίου Δημητρακοπούλου), traduit du grec moderne
par Ph. Lebesgue et M. Gahisto. Παρίς, éd. Félix
Juven, fr. 3.50.